

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
EĞİTİM DAİRESİ BAŞKANLIĞI

YARGI MEVZUATI BÜLTENİ

Bültenin Kapsadığı Tarihler 22 Temmuz – 03 Ağustos 2008	Yayımlandığı Tarih 04 Ağustos 2008	Sayı 379
---	--	--------------------

İÇİNDEKİLER

- [30/7/2008 Tarih ve 5795 Sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun](#) (R.G. 1 Ağustos 2008 – 26954)
- [10/7/2008 Tarih ve 5785 Sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun](#) (R.G. 23 Temmuz 2008 – 26945)
- [16/7/2008 Tarih ve 5790 Sayılı Denizde Can ve Mal Koruma Hakkında Kanun ve Limanlar Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun](#) (R.G. 29 Temmuz 2008 – 26951)
- [16/7/2008 Tarih ve 5787 Sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun](#) (R.G. 23 Temmuz 2008 – 26945)
- [Terör ve Terörle Mücadeleden Doğan Zararların Karşılanması Hakkında Kanunun Geçici 1 inci Maddesi ile 28/12/2005 Tarihli ve 5442 Sayılı Kanunun Geçici 1 inci Maddesi Gereğince Yapılan Başvuruların Sonuçlandırılma Süresinin Uzatılmasına Dair 2008/13935 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararı](#) (R.G. 30 Temmuz 2008 – 26952)
- [BZP \(1-benzyl piperazine\) İsimli Maddenin 2313 Sayılı Uyuşturucu Maddelerin Murakabesi Hakkında Kanun Hükümlerine Tabi Tutulması Hakkında 2008/13921 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararı](#) (R.G. 30 Temmuz 2008 – 26952)
- [Avukatlık Mesleğinden Adli Yargı Hâkim ve Savcı Adaylığı ile İdarî Yargı Hâkim Adaylığına Atananların Meslek Öncesi Eğitimlerinin Yaptırılmasına Dair Yönetmelik](#) (R.G. 25 Temmuz 2008 – 26947)
- [Türkiye Adalet Akademisi Uzmanlık Programı Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği](#) (R.G. 2 Ağustos 2008 – 26955)
- [Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Başkanlığından 30/4/2008 Tarihi İtibariyle 1 inci Dereceye Yükselip 2802 Sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununun 32 nci Maddesi Uyarınca 30/4/2008 Tarihinden Geçerli Olmak Üzere İlk Defa Birinci Sınıfa Ayrılma İncelemesine Tabi Tutulacak Olan Adli Yargı Hâkim, Cumhuriyet Başsavcı ve Savcıları ile İdarî Yargı Hâkimlerinin Adlarını Belirtir Liste](#) (R.G. 24 Temmuz 2008 – 26946)
- [Anayasa Mahkemesinin E: 2008/66, K: 2008/17 \(Yürürlüğü Durdurma\) Sayılı Kararı](#) (R.G. 30 Temmuz 2008 – 26952)

- [Yargıtay 7. Hukuk Dairesinden 1 Adet Karar](#)
(R.G. 24 Temmuz 2008 – 26946)
- [Yargıtay 10. Hukuk Dairesinden 1 Adet Karar](#)
(R.G. 24 Temmuz 2008 – 26946)
- [Danıştay Üçüncü Daire Başkanlığından 2 Adet Karar](#)
(R.G. 22 Temmuz 2008 – 26944)
- [Danıştay Beşinci Daire Başkanlığından 1 Adet Karar](#)
(R.G. 23 Temmuz 2008 – 26945)
- [Danıştay Üçüncü Daire Başkanlığından 1 Adet Karar](#)
(R.G. 26 Temmuz 2008 – 26948)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Tavlı/Türkiye\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Kahraman Korkmaz ve Diğerleri/Türkiye Davası\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Levent Öztürk/Türkiye\)](#)
- [Maliye Bakanlığından Gider Vergileri Genel Tebliği \(Seri No. 86\)](#)
(R.G. 26 Temmuz 2008 – 26948)
- [Maliye Bakanlığından Gelir Vergileri Genel Tebliği \(Seri No. 268\)](#)
(R.G. 29 Temmuz 2008 – 26951)
- [Maliye Bakanlığından Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği \(Seri No. 385\)](#)
(R.G. 1 Ağustos 2008 – 26954)
- [Adalet Bakanlığından Münhal Noterlikler İlanları](#)
(R.G. 3 Ağustos 2008 – 26956)
- [2008 Temmuz Ayında İsteği Üzerine ve Yaş Haddinden Emekliye Ayrılan Hâkim ve Savcılara Ait Liste](#)

 [İçindekilere dön](#)

Kanunlar

BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN

Kanun No. 5795

Kabul Tarihi: 30/7/2008

MADDE 1 – 4/6/2008 tarihli ve 5766 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunda ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 27 nci maddesinin (f) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"f) 12 nci maddesinin (a) bendi ve 25 inci maddesi yayımını izleyen ikinci ayın başında, 18 inci maddesinin (a) bendi 1/1/2009 tarihinde,"

MADDE 2 – 18/5/2004 tarihli ve 5174 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanununun 74 üncü maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"d) Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş olsa bile; kasten işlenen bir suçtan dolayı beş yıl veya daha fazla süreyle ya da devletin güvenliğine karşı suçlar, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, milli savunmaya karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk, zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin

ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama, kaçakçılık, vergi kaçakçılığı, haksız mal edinme suçlarından hapis cezasına mahkûm olmamak."

MADDE 3 – 5174 sayılı Kanununun 83 üncü maddesinin altıncı fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Oda ve borsa üyelerinin seçme ve seçilme haklarını kullanabilmeleri için şirketin; sahibi, ortağı, yönetim kurulu üyesi, genel müdürü, murahhas azası seviyesinde üst düzey yöneticisi olmaları, şirketi temsil ile bağlayıcı işlem yapmaya yetkili olmaları ve bu durumun seçimden en az altı ay öncesini kapsamaması şarttır."

MADDE 4 – 13/10/1983 tarihli ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 42 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin üçüncü paragrafı aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"G sınıfı sürücü belgesi kapsamındaki iş makinelerinin sürücülerinin ve operatörlerinin eğitimleri ve eğitimde başarılı olanların sınav başarı belgeleri Milli Eğitim Bakanlığınca veya Milli Eğitim Bakanlığınca yetkilendirilen kurumlarca verilir. Bu kurumların işleyişine ilişkin usul ve esaslar ile uygulanacak öğretim programları Milli Eğitim Bakanlığınca belirlenir."

MADDE 5 – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 6 – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

31/7/2008

[R.G. 1 Ağustos 2008 – 26954]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

RADYO VE TELEVİZYONLARIN KURULUŞ VE YAYINLARI HAKKINDA KANUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN

Kanun No. 5785

Kabul Tarihi: 10/7/2008

MADDE 1 – 13/4/1994 tarihli ve 3984 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanununun 9 uncu maddesinin beşinci fıkrası aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

"Üst Kurul Sayıştayın denetimine tabi olup, Sayıştayın hazırladığı denetim raporları en geç otuz gün içinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulur."

MADDE 2 – 3984 Sayılı Kanununun 10 uncu maddesine son fıkra olarak aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Üst Kurul Üyelerinin görevleriyle bağlantılı olarak işledikleri iddia edilen suçlara ilişkin soruşturmalar 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanuna göre yapılır ve bunlar hakkında soruşturma izni, Başbakan tarafından verilir."

MADDE 3 – 3984 sayılı Kanununun 33 üncü maddesinin birinci fıkrasının üçüncü cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Cezaya yol açan fiilde sorumlulukları belirlendiği takdirde programın yapımcısı ve varsa sunucusu da bu süre içerisinde hiçbir ad altında başka bir program yapamaz ve sunamaz."

MADDE 4 – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 5 – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

22/7/2008

[R.G. 23 Temmuz 2008 – 26945]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

DENİZDE CAN VE MAL KORUMA HAKKINDA KANUN VE LİMANLAR KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN

Kanun No. 5790

Kabul Tarihi: 16/7/2008

MADDE 1 – 10/6/1946 tarihli ve 4922 sayılı Denizde Can ve Mal Koruma Hakkında Kanunun 1 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 1- Bu Kanunun uygulanması bakımından;

- A) İdare: Denizcilik Müsteşarlığını,
B) Gemi: Adı, tonilatosu ve kullanma amacı ne olursa olsun, denizde kürekten başka aletle yola çıkabilen her aracı,
C) Ticaret gemisi: Menfaat sağlamak kastıyla denizde kullanılan her gemiyi,
D) Küçük deniz aracı: Yolcu gemileri hariç, tam boyu 24 metreden küçük olan her türlü ticaret gemisini,
E) Denize elverişlilik: Tüm ticaret gemileri ve deniz tesislerinin tekne, makine, genel donanım, can kurtarma, yangından korunma ve yangın söndürme durumu, seyir teçhizatı ve haberleşme sistemi, sağlık koşulları, yük ve yolcu taşıma kapasiteleri, deniz kirliliğini önleme donanımları ile diğer seyir emniyeti konuları bakımından tahsis olundukları hizmetin normal deniz tehlikelerine karşı koyabilecek durumda olmaları hâlini,

F) Yolcu: Kaptan, gemi adamı veya geminin işi gereği gemide bulunan diğer kişiler, gemiyi donatan veya işletenin eş ve çocukları ile hizmetinde olan personeli, işletenin bir görev ile yolculuk eden adamı, temsilcisi ve memurları, taşınan hayvanların çobanları, mücbir sebeplerle veya kaptanın denizde can kurtarma ödevinden dolayı gemiye alınan kimseler ile bir yaşından küçük çocukların dışında kalan ve navlunlu veya navlunsuz taşınan herkesi, ifade eder.

MADDE 2 – 4922 sayılı Kanunun 2 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 2- Liman idari sınırlarını geçerek sefer yapacak her ticaret gemisinin limandan ayrılışı, liman başkanlığınca verilecek izne tâbidir. Bu izin liman çıkış belgesi ile verilir.

Liman çıkış belgesi, talep üzerine denize elverişli olan ticaret gemilerinin;

- a) Gemi adamları ile donatımı,
b) Yolcu sayısı ve yükün cinsi,
c) Yükleme durumu,

hususları açısından belgelerinde belirtilmiş durumlarına uygunlukları ile zorunlu belgelerinin geçerliğinin liman başkanlığınca yapılacak denetim sonucu tespit edilmesi hâlinde düzenlenir. Geminin denize elverişli olmadığı herhangi bir şekilde anlaşılması veya limandan ayrılmasını engelleyecek başkaca bir bilginin liman başkanlığına ulaşması hâlinde liman çıkış izni verilmez."

MADDE 3 – 4922 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinde yer alan "tüzüğü" ibaresi "yönetmeliği" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 4 – 4922 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci ve üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Denetleme sonunda durumu yönetmeliğe uygun olduğu anlaşılan ticaret gemisine süreli bir "denize elverişlilik belgesi" verilir. Denize elverişlilik belgesi olmayan veya belgesinin süresi bitmiş olan ticaret gemisine çıkış izni verilmeyeceği gibi, herhangi bir sebeple tekne, makine ve genel donanım gibi esas kısımları bakımlarından yönetmeliğinde belirtilen nitelikleri kaybetmiş olan ticaret gemisinin belgesi İdare tarafından iptal edilir. Esas kısımlar ve 3 üncü maddede belirtilen diğer araç ve teçhizattan kısa sürede tamamlanabilecek veya onarılabilecek olanlarının eksikliği gemiyi denize elverişsiz hale getirmez."

"Belge süresi içinde, yolculuğun devamı sırasında herhangi bir sebeple yönetmeliğine uygun durumunu kaybetmiş olan ticaret gemisi, ticari işleminin tamamlanacağı limana kadar yolculuğuna devam edebilir. Böyle bir ticaret gemisi, hiçbir ticari işlemde bulunmaksızın yolculuğunu tamamladığı limandan onarılabileceği en yakın limana gidebilir."

MADDE 5 – 4922 sayılı Kanunun 5 inci maddesinde yer alan "tüzük" ibaresi "yönetmelik" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 6 – 4922 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan "yükleme markası" ibaresi "yük miktarı ve yükleme markası", "tüzüğüne" ibaresi "yönetmeliğine" şeklinde, ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"İdare, küçük deniz araçları ve balıkçı gemileri ile liman sefer bölgesi, bitişik iki liman veya Marmara Denizi içindeki tüm limanlar arasında sürekli veya düzenli sefer yapan gemiler ve acil durumlarda kullanılacak gemiler için basitleştirilmiş uygulamalar getirebilir, istisnâ veya muafiyetler tanıyabilir. İdare gerekli gördüğünde, liman sınırları içinde çalışan ticaret gemilerini birinci fıkra hükümlerine göre denetleyebilir."

MADDE 7 – 4922 sayılı Kanunun 7 nci maddesinde yer alan "tüzüğüne" ibaresi "yönetmeliğine" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 8 – 4922 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin ikinci fıkrasının ikinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Gemilerde bulundurulacak bu tüzük, geminin esas belgelerinden sayılır."

MADDE 9 – 4922 sayılı Kanunun 11 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "tüzüğüne" ibaresi "yönetmeliğine" şeklinde, ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Bordalarına yükleme markası konmamış veya gemi sertifikalarında ve denize elverişlilik belgesinde belirtilen taşıma haddinden (DWT) fazla yolcu ve yük taşıyan ticaret gemilerinin yolculuğuna izin verilmez."

MADDE 10 – 4922 sayılı Kanunun 20 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 20 - Bu Kanunda yazılı sebeplerle;

- a) Yolculuğuna izin verilmemiş,
- b) Denize elverişlilik belgesi almamış,
- c) Denize elverişlilik belgesi İdare tarafından iptal edilmiş,
- d) Belgesinin süresi geçmiş ve İdarece uzatılmamış,

olmasına rağmen sefere çıkan ticaret gemisi derhal seferden alıkonularak muhafaza edilmek üzere en yakın elverişli limana çekilir. Gemideki yükün gideceği yere götürülmesi için gerekli bütün masraflar donatan tarafından karşılanır. Ayrıca, gemi donatanına;

150 GT'ye kadar olan gemi için ikiyüzelli Türk Lirasından beşyüz Türk Lirasına,

150 GT'den 500 GT'ye kadar olan gemi için beşyüz Türk Lirasından bin Türk Lirasına,

500 GT'den 1000 GT'ye kadar olan gemi için bin Türk Lirasından ikibin Türk Lirasına,

1000 GT'den 3000 GT'ye kadar olan gemi için ikibin Türk Lirasından beşbin Türk

Lirasına,

3000 GT'den 10000 GT'ye kadar olan gemi için beşbin Türk Lirasından onbin Türk

Lirasına,

10000 GT'den büyük gemi için onbin Türk Lirasından yirmibeşbin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir. Gemiye sevk ve idare eden kaptana bu cezaların üçte biri ayrıca verilir.

Geminin muhafaza edilmek üzere limana çekilmesi ve limanda tutulması, yük ve yolcuların gidecekleri yere götürülmesi dolayısıyla oluşan bütün masraflar ile idarî para cezaları eksiksiz olarak ödendiği veya idari para cezası tutarı kadar teminat gösterildiği takdirde 4 üncü madde hükümleri çerçevesinde gemi serbest bırakılır.

Geminin alıkonulduğu tarihten itibaren otuz gün geçmesine rağmen kaptan veya donatanın bu madde hükümlerine göre yükümlülüklerini yerine getirmemesi hâlinde gemi, limanın bulunduğu yerin mülkî amiri başkanlığında, ilgili liman başkanı ve deniz ticaret odasının temsilcisinin bulunduğu bir komisyon tarafından ihale mevzuatı hükümlerine bağlı olmaksızın satılır. Satıştan elde edilen gelirden geminin limana çekilmesi ve muhafaza

edilmesi için gerekli olan bütün masraflar karşılandıktan ve para cezası tahsil edildikten sonra bakiye miktarın kalması hâlinde bu miktar donatanın veya yasal temsilcisinin başvurusu üzerine kendisine ödenir.

Geminin satışının gerçekleştirilememesi veya gerçekleştirilmekle beraber satış bedelinin masrafları ve para cezasını karşılamaması hâlinde bu miktar 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre donatandan tahsil edilir.

Donatanın yabancı gerçek veya tüzel kişi olması veya kaptanın Türk vatandaşı olmaması hâlinde bu masraflar aylık yüzde beş gecikme zammıyla birlikte genel hükümlere göre tahsil olunur."

MADDE 11- 4922 sayılı Kanunun 21 inci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Bu Kanunun 11 inci maddesine göre belirlenen gemi sertifikalarında ve denize elverişlilik belgesinde belirtilen taşıma haddinden (DWT) fazla yolcu ve yükü taşıyan gemi derhal seferden alıkonularak en yakın elverişli limana çekilir. Gemideki fazla yolcu ve yükün gideceği yere götürülmesi için gerekli bütün masraflar donatan tarafından karşılanır. Ayrıca gemi donatanına 20 nci maddede belirtilen hadlerde idarî para cezası verilir. Gemiye sevk ve idare eden kaptana bu cezaların üçte biri ayrıca verilir.

Geminin limana çekilmesi, limanda tutulması ve fazla yükünün boşaltılması dolayısıyla oluşan bütün masraflar ile idarî para cezaları eksiksiz olarak ödendiği veya idari para cezası tutarı kadar teminat gösterildiği takdirde gemi serbest bırakılır."

MADDE 12 – 4922 sayılı Kanunun 22 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"12 nci maddede yazılı tehlikeli eşyayı tüzükte belirtilen hükümlere aykırı olarak yükleyen veya taşıyan gemi donatanı ve kaptanına 20 nci maddede belirtilen hadlerin iki katı kadar idarî para cezası verilir."

MADDE 13 – 4922 sayılı Kanunun 23 üncü maddesinin son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Bu Kanunda yer alan idari para cezalarını yetkili liman başkanları verir. Liman ve kıyı tesisleri ile demir yerleri dışındaki diğer deniz alanlarında, sahil güvenlik bot komutanlıklarınca yapılan denetim neticesinde, idari para cezasını gerektirecek bir fiilin tespiti halinde tutulan tutanak ve toplanan diğer deliller ile birlikte ceza işlemi yapılmak üzere yetkili liman başkanlığına gönderilir."

MADDE 14 – 4922 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici maddeler eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 2- Bu Kanunda belirtilen yönetmelikler yürürlüğe girinceye kadar, yürürlükte olan ve bu Kanuna aykırı olmayan tüzüklerin uygulanmasına devam edilir.

GEÇİCİ MADDE 3- 1380 sayılı Su Ürünleri Kanunu kapsamında faaliyet gösterenler hakkında 4922 sayılı Kanuna istinaden verilmiş para cezaları terkin edilmiştir."

MADDE 15 – 14/4/1341 tarihli ve 618 sayılı Limanlar Kanununun 2 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 2- Türkiye limanlarına girip çıkan bütün gemiler ve deniz araçları bu Kanun hükümlerine tabidirler. Limanların sınırları ile kamu limanlarının yetki alanlarını belirleyen deniz koordinatları, limanlara gelen gemilerin ve gemi dışında kalan her türlü deniz aracının liman içinde seyir, demirleme, rıhtım ve iskelelere yanaşma, şamandıralara bağlama ve buralardan ayrılmasında uyulacak kurallar ile ticaret eşyası, patlayıcı, yanıcı ve benzeri tehlikeli maddelerin boşaltma ve yükleme yöntemini, yer ve zamanlarını, gemilerin limanda kalabilecekleri süreleri, çevre kirliliğinin önlenmesi ile limanda düzen ve disiplinin sağlanmasına ilişkin diğer hususlar Denizcilik Müsteşarlığınca çıkartılacak yönetmelikle düzenlenir."

MADDE 16 – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 17 – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

28/7/2008

 [İçindekilere dön](#)

KAMU FİNANSMANI VE BORÇ YÖNETİMİNİN DÜZENLENMESİ HAKKINDA KANUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN

Kanun No. 5787

Kabul Tarihi: 16/7/2008

MADDE 1 – 28/3/2002 tarihli ve 4749 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinde yer alan "Dış borcun tahsisi", "Genel giderler", "Hazine yatırım garantisi", "Hibe", "Para piyasası nakit işlemleri" ile "Proje" tanımları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye "Dış imkan" tanımından sonra gelmek üzere "Diğer Hazine alacağı", "Sivil toplum örgütü" tanımından sonra gelmek üzere "Stratejik ölçüt" tanımı ilave edilmiştir.

"Dış borcun tahsisi: Müsteşarlık tarafından herhangi bir dış finansman kaynağından sağlanan dış finansman imkânlarının ekonominin çeşitli sektörlerinde gelişmeyi sağlamak ve/veya finansman ihtiyacını karşılamak üzere, genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerine, Yükseköğretim Kuruluna, üniversitelere ve yüksek teknoloji enstitülerine; savunma ve güvenlik hizmetleri sektörleri ile sınırlı olmak üzere nihai kullanıcısının genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinden olması durumunda projeyi yürüten özel bütçe kapsamındaki kuruluşlara anlaşmadaki amaca sadık kalınarak kullanıldığını,"

"Genel giderler: Devlet borcunun yürütülmesi ve yönetilmesi için yapılan kayıt ve tescil giderleri, kredi derecelendirme kuruluşlarına ödenen ücretler, avukatlık ücreti, müşavirlik ücreti, kur farkları, komisyon ödemeleri, gecikme faiz ve cezaları, Devlet iç borçlanma senetleri basım ve ilan giderleri ve benzeri tüm masraf ve giderleri ile nakit akışlarının ve banka hesaplarının yönetilmesi kapsamında doğan komisyon giderlerini,"

"Hazine yatırım garantisi: Yap-işlet-devret, yap-işlet ve işletme hakkı devri ve benzeri finansman modelleri kapsamında ilgili kanun hükümlerine dayanan ve bunlarla sınırlı olmak üzere verilen garantileri,"

"Hibe: Herhangi bir dış finansman kaynağından geri ödeme yükümlülüğü olmaksızın Türkiye Cumhuriyetinin aldığı aynı ve/veya nakdi yardım ile Türkiye Cumhuriyetinin yabancı ülkeler, yabancı ülkelerin kuruluşları, uluslararası kuruluşlar ve oluşturulacak uluslararası yardım konsorsiyumlarına verdiği aynı ve/veya nakdi yardımı,"

"Para piyasası nakit işlemleri: Hazinenin kısa vadeli nakit ihtiyacını karşılamak üzere fiziken basılı olmayan Devlet iç borçlanma senedi çıkarmak veya para piyasası araçlarını kullanmak suretiyle yapılan azami otuz gün vadeli borçlanmaları,"

"Proje: Yıllık yatırım programlarında yer alan projeleri, milli savunma projelerini, niteliği itibarıyla yıllık yatırım programına tabi olmayan projeler ile yap-işlet-devret, yap-işlet, işletme hakkı devri ve benzeri finansman modelleri çerçevesinde gerçekleştirilen projeleri veya münferiden bunlardan her birini,"

"Diğer Hazine alacağı: Hazine alacağı dışında kalan ve Müsteşarlığın Devlet tüzel kişiliğini temsilen taraf olduğu işlemlerden kaynaklanan alacakları,"

"Stratejik ölçüt: Borçlanma ve risk yönetiminde esas alınacak olan ve borç yönetiminin genel risk/maliyet hedeflerini ifade eden gösterge ve kriterleri,"

MADDE 2 – 4749 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan "hibe almaya" ibaresinden önce "dış finansman temini izni vermeye" ibaresi, "dış borcun ikrazı" ibaresinden önce "anlaşmanın mali şartlarına bağlı kalarak" ibaresi eklenmiş, dördüncü fıkrası

aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve bu fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş, altıncı fıkrasının sonuna aşağıdaki cümle eklenmiş, yedinci fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

"Hazine yatırım garantisi ve Hazine ülke garantisi vermeye, verilen garantilerin şartlarında değişiklik yapmaya; borç ve hibe vermeye; Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığının uygun görüşü ile gerçekleştirilmesi ivedi ve zaruri olan projeleri tespit etmeye ve gerektiğinde tespit edilen bu projelere Türkiye Cumhuriyeti adına sağlanan dış finansmanın anlaşmalardaki koşullarına bağlı kalmaksızın dış borcun ikrazı suretiyle kullandırılmasına karar vermeye; Müsteşarlığın görüşü ve Bakanın teklifi üzerine Bakanlar Kurulu yetkilidir."

"Genel yönetim kapsamındaki mahalli idareler ile bağlı kuruluşları ve iktisadi teşebbüslerinin yurtiçi piyasalarda yapacakları tahvil ihraçları Müsteşarlığın iznine tabidir. Bu iznin verilmesi Hazine garantisi sağlandığı anlamına gelmez. Söz konusu izin sürecine ilişkin usul ve esaslar Müsteşarlık tarafından hazırlanacak bir yönetmelikle belirlenir. Sermaye piyasası mevzuatı hükümleri saklıdır."

"Bu projelere dış finansman temini aşamasında da projelerin yıllık yatırım programındaki yeri, tutarı ve ödeneği konusunda Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığının uygun görüşü alınır."

MADDE 3 – 4749 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin başlığı "Borçlanma, ikraz ve garanti limiti" şeklinde, ikinci fıkrası ile son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Borçlanma limiti değiştirilemez. Ancak borç yönetiminin ihtiyaçları ve gelişimi dikkate alınarak, bu limit yıl içinde en fazla yüzde beş oranında artırılabilir. Bu miktarın da yeterli olmadığı durumlarda, ilave yüzde beş oranında bir tutar, ancak Müsteşarlığın görüşü ve Bakanın teklifi üzerine Bakanlar Kurulu kararı ile artırılabilir. Bütçenin denk olması durumunda da borçlanma, anapara ödemesinin en fazla yüzde beşine kadar artırılabilir."

"Mali yıl içinde sağlanacak garantili imkân ve dış borcun ikrazı limiti, yılı bütçe kanunuyla belirlenir."

MADDE 4 – 4749 sayılı Kanunun 7 nci maddesinin birinci fıkrasında geçen "mali dış koşulları" ibaresi "mali koşulları" şeklinde, dördüncü fıkrasının ikinci cümlesinde geçen "binde beş oranında" ibaresi "yüzde birine kadar" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 5 – 4749 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin üçüncü fıkrasının sonuna aşağıdaki cümle eklenmiş, dördüncü fıkrasının birinci cümlesi yürürlükten kaldırılmış ve onuncu fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Bu oranı beş katına kadar artırmaya Bakan yetkilidir."

"Kamu mevduat bankaları ile özel yatırım ve kalkınma bankaları hariç olmak üzere, bu Kanun kapsamındaki kuruluşlarca sağlanacak her türlü dış imkân ile diğer kurum ve kuruluşlar lehine verilecek garantiler Müsteşarlığın iznine tabidir. Kamu yatırım ve kalkınma bankaları tarafından sağlanacak bir yıl ve daha kısa vadeli dış imkân bu izne tabi değildir. Bu iznin verilmesi Hazine garantisi sağlandığı anlamına gelmez. İzin verilmesine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir."

MADDE 6 – 4749 sayılı Kanunun 9 uncu maddesinin birinci fıkrasının son cümlesi ve ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Hibe alınmasına ilişkin anlaşmalarda değişiklik yapmaya Bakan yetkilidir."

"Nakdi hibe vermeye ve bu yöndeki anlaşmaları imzalamak için Türkiye Cumhuriyeti temsilcilerini tayine, Dışişleri Bakanlığı ile Hazine Müsteşarlığının uygun görüşü alınmak kaydıyla Bakanın teklifi üzerine Bakanlar Kurulu yetkilidir. Söz konusu hibe tutarları Müsteşarlık bütçesine bu amaçla konulacak ödenekten karşılanır. Nakdi hibe verilmesine ilişkin anlaşmaların hazırlık, temas ve müzakereleri Müsteşarlık tarafından yürütülür ve Dışişleri Bakanlığı ile istişare edilerek sonuçlandırılır. Nakdi hibe verme anlaşmalarının şartlarında değişiklik yapmaya Bakan yetkilidir. Aynı hibe verilmesine ilişkin anlaşmaların hazırlık, temas ve müzakereleri ise ilgili kuruluşlar tarafından yürütülerek sonuçlandırılır. Aynı hibe vermeye ve bu yöndeki anlaşmaları imzalamak için Türkiye Cumhuriyeti temsilcilerini tayine ilgili Bakanın teklifi üzerine Bakanlar Kurulu yetkilidir. Aynı hibe verme

anlaşmalarında değişiklik yapmaya ilgili Bakan yetkilidir. Hibe vermeye ilişkin anlaşmalar, anlaşmada aksine bir hüküm bulunmamak kaydıyla imza tarihi itibarıyla Bakanlar Kurulu kararı ile yürürlüğe girer. Savunma ve güvenlik amaçlı hibeler hakkında bu fıkra hükümleri uygulanmaz."

MADDE 7 – 4749 sayılı Kanunun 10 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 10 – Türkiye Cumhuriyeti adına; yabancı ülkeler, yabancı ülkelerin kuruluşları, uluslararası kuruluşlar ve oluşturulacak uluslararası yardım konsorsiyumlarına borç vermeye, bu borcun esas ve şartlarını belirlemeye, verilen borçların yeniden yapılandırılmasına ve bu yöndeki anlaşmaları imzalamak için Türkiye Cumhuriyeti temsilcilerini tayine Müsteşarlığın görüşü ve Bakanın teklifi üzerine Bakanlar Kurulu yetkilidir. Bu kapsamda verilecek borç tutarları Müsteşarlık bütçesine bu amaçla konulacak ödenekten karşılanır. Bu borçlara dair anlaşmalara ilişkin her türlü hazırlık, temas ve müzakereler Müsteşarlık tarafından yürütülür ve sonuçlandırılır. Borç vermeye ilişkin anlaşmalar Bakanlar Kurulu kararı ile anlaşmada aksine bir hüküm bulunmamak kaydıyla imza tarihi itibarıyla yürürlüğe girer.

Türkiye İhracat Kredi Bankası Anonim Şirketinin Yüksek Danışma ve Kredileri Yönlendirme Kurulu tarafından yabancı ülkelere yönelik nakdi ve gayrinakdi resmi destekli ihracat kredileri ile iki yıl ve daha uzun vadeli sigorta işlemlerine ilişkin olarak yıllık programında belirlenen Ülke Limitleri Listesi Bakanlar Kurulunca onaylanır. Türkiye İhracat Kredi Bankası Anonim Şirketi tarafından Ülke Limitleri Listesinde yer alan ülkelere bu ülkelerdeki bankalar ve diğer kuruluşlara açılacak iki yıl ve daha uzun vadeli mal ve/veya hizmet satış sözleşmeleri veya bu tür sözleşmelerle eş değer finansal kiralama işlemleri ile ilgili nakdi ve gayrinakdi resmi destekli ihracat kredileri ile iki yıl ve daha uzun vadeli sağlanacak sigorta desteğinin esaslarını ve finansal hükümlerini düzenlemeye Bakan yetkilidir. Bakan bu yetkisini, Bakanlar Kurulu tarafından belirlenecek limitler çerçevesinde Türkiye İhracat Kredi Bankası Anonim Şirketi Yönetim Kuruluna devredebilir.

Ülkemiz açısından özel önem arzeden ülkelerdeki kuruluşlara düşük faizli ve/veya düşük primli ve/veya uzun vadeli tavizli nakdi ve gayrinakdi resmi destekli ihracat kredisi açılması hususunda Bakanın teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca Türkiye İhracat Kredi Bankası Anonim Şirketine görev verilebilir. Bu fıkra kapsamında Banka tarafından açılacak tavizli nakdi ve gayrinakdi resmi destekli ihracat kredileri nedeniyle Bankanın uğrayacağı gelir kayıpları, Hazinece karşılanır.

Türkiye İhracat Kredi Bankası Anonim Şirketinin politik riskler nedeniyle kredi, garanti ve sigorta işlemlerinden doğabilecek zararları Hazinece karşılanır. Bankanın tavizli resmi destekli ihracat kredileri nedeniyle uğrayacağı gelir kayıpları ile politik riskler nedeniyle kredi, garanti ve sigorta işlemlerinden doğabilecek zararlarının Hazinece ödenmesine ilişkin usul ve esaslar Bakanlar Kurulunca belirlenir.

Türkiye İhracat Kredi Bankası Anonim Şirketinin yabancı ülkelere ve bu ülkelerdeki bankalar ve diğer kuruluşlara verdiği tavizli ve/veya tavizsiz nakdi ve gayrinakdi resmi destekli ihracat kredileri ile yaptığı iki yıl ve daha uzun vadeli sigorta işlemlerine ilişkin alacakların üç yıl veya daha uzun vadeli olarak yeniden yapılandırılmasına ilişkin anlaşmalar Müsteşarlığın uygun görüşü ve Bakanın teklifi üzerine Bakanlar Kurulu tarafından onaylanır. Bu kredilerden ve sigorta işlemlerinden kaynaklanan alacakların üç yıldan daha az süreyle yeniden yapılandırılmasına ilişkin esasları ve finansman hükümlerini düzenlemeye Bakan yetkilidir. Bakan bu yetkisini Bakanlar Kurulu tarafından belirlenecek tutar ve/veya süre limitleri çerçevesinde Türkiye İhracat Kredi Bankası Anonim Şirketi Yönetim Kuruluna devredebilir."

MADDE 8 – 4749 sayılı Kanunun 11 inci maddesinin üçüncü ve yedinci fıkralarından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

"Bu Kanunun 8 inci maddesinin beşinci fıkrasında yer alan hükümler dış borcun ikrazına ilişkin olarak da geçerlidir."

"Bu Kanun hükümlerine göre imzalanan garanti, ikraz ve hibe anlaşmaları kapsamında yapılan işlemler ile bu Kanun kapsamında oluşan Hazine alacakları nedeniyle Kanunun 2 nci maddesinde sayılan kuruluşlardan her türlü bilgi ve belge istemeye Müsteşarlık yetkilidir.

Diğer Hazine alacaklarının kaydının yapılmasına ilişkin usul ve esaslar Müsteşarlık tarafından belirlenir."

MADDE 9 – 4749 sayılı Kanunun 12 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 12 – Makroekonomik dengeleri gözeterek maliye ve para politikaları ile uyumlu bir şekilde nakit akışlarının yönetilmesi ve makul risk düzeyi çerçevesinde orta ve uzun dönemde en uygun maliyeti sağlayacak borçlanma yapısının oluşturulması amacıyla gerekirse borç yapısının değiştirilmesi için işlemler yapılması ve bunun için gerekli alt yapının güçlendirilmesine, Türkiye Cumhuriyeti adına Bakanın verdiği yetki çerçevesinde, Müsteşarlık yetkilidir. Nakit akışlarının yönetiminin gerektirdiği faiz ödemeleri, borç ve risk yönetimi kapsamındaki finansal tekniklerin kullanılmasından kaynaklanan ödemeler Müsteşarlık bütçesine bu amaçla konulacak ödenekten karşılanır.

Müsteşarlık, piyasa yapıcılığı sistemini kurmaya, sistemin işleyiş esaslarını belirlemeye ve işleyişi ile ilgili her türlü tedbiri almaya veya sistemi kaldırmaya yetkilidir.

Genel bütçe kapsamındaki ödemeleri zamanında yapabilmek, nakit akımları arasındaki dönemsel farklılıkların ödemeler üzerindeki olumsuz etkilerini önlemek amacıyla, kısa dönemli nakit ihtiyacını karşılamak için para piyasalarında nakit işlem yapmaya ve/veya yaptırmaya, Hazine hesaplarında oluşacak nakit fazlalıklarını değerlendirmek amacıyla Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası aracılığıyla nemalandırılmasını teminen işlem yaptırmaya, bu amaçlarla teminat almaya ve vermeye Bakan yetkilidir. Nemalandırmaya ilişkin usul ve esaslar Müsteşarlık ile Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası arasında müştereken tespit olunur. Para piyasası nakit işlemleri stoku ilgili yıl bütçe başlangıç ödenekleri toplamının yüzde ikisini geçemez. Bu oranı iki katına kadar artırmaya Bakan yetkilidir.

Genel bütçe kapsamındaki idareler kendi bütçeleri veya tasarrufları altında bulunan her türlü mali kaynaklarını Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasında veya muhabirinde açılacak hesaplarda toplarlar. Kamu bankaları, mazbut vakıflar, özel kanunla kurulmuş kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve bunların üst kuruluşları ile kefalet ve yardımlaşma sandıkları hariç olmak üzere özel bütçeli idareler, sosyal güvenlik kurumları, özel kanunla kurulmuş diğer kamu kurum, kurul, üst kurul ve kuruluşlar ile döner sermayeler, fonlar, belediyeler, il özel idareleri, kamu iktisadi teşebbüsleri ve bu maddede sayılanların bağlı ortaklıkları, müessese ve işletmeleri ile birlikleri kendi bütçeleri veya tasarrufları altında bulunan her türlü mali kaynaklarını Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasında veya Maliye Bakanı ile Bakanın müşterek teklifi ve Başbakanın onayıyla belirlenecek esaslar dahilinde Türkiye’de yerleşik bankalar nezdinde kendi adlarına açtıracakları hesaplarda toplarlar. Bu maddede sözü edilen kurumlar tahakkuk etmiş tüm ödemelerini bu hesaplardan yaparlar. Kamu kaynaklarının bu madde hükümlerine aykırı şekilde değerlendirilmesinden elde edildiği tespit edilen nemalar genel bütçeye gelir kaydedilir. İlgili kamu kurum ve kuruluşlarının yetkilileri ile muhasebe yetkilileri yukarıda bahsi geçen hükümlerin yerine getirilmesinden şahsen ve müteselsilen sorumludurlar. Bu fıkra kapsamındaki hususlara istisna getirmeye, uygulamaya ilişkin esasları belirlemeye Maliye Bakanı ve Bakanın müşterek teklifi ile Başbakan yetkilidir.

Hazinenin Devlet dış borcu kapsamında ortaya çıkan yükümlülüklerinin uluslararası sermaye piyasalarında mevcut muhtelif finansal araçlar vasıtasıyla yönetimi amacıyla, takas dâhil türev ürünleri kullanmaya, nakit ile yurtiçi ve yurtdışı menkul kıymet şeklinde teminat almaya ve değerlendirmeye, teminat vermeye ve bu amaçla gerektiğinde yurtdışından menkul kıymet satın almaya, daha önce uluslararası sermaye piyasalarında ihraç olunan tahvilleri geri almaya, başka tahvillerle değiştirmeye ve benzeri işlemlere ilişkin anlaşma yapmaya Bakan yetkilidir. Söz konusu anlaşmalar, anlaşmada aksine hüküm yoksa imzalandıkları tarih

itibarıyla yürürlüğe girer. Bu anlaşmalara ilişkin temas ve müzakereler Müsteşarlık tarafından yürütülür ve sonuçlandırılır.

Borç ve risk yönetimi amacıyla daha önce ihraç olunan Devlet iç borçlanma senetleri işlemiş faizleri ödenerek veya piyasa koşullarından geri alınabilir, başka senetlerle değiştirilebilir veya gerektiğinde söz konusu senetlerin anaparaları ödenmeksizin sadece işlemiş faiz tutarları kupon ödeme tarihinden önce erken itfaya tâbi tutulabilir. Ayrıca bu amaçla, takas dâhil türev ürünler kullanılabilir. Bu kapsamda nakit ile yurtiçi ve yurtdışı menkul kıymet şeklinde teminat alınabilir ve değerlendirilebilir, teminat verilebilir ve bu amaçla gerektiğinde yurtdışından menkul kıymet satın alınabilir.

Bu madde kapsamında sayılan ve Devlet iç ve dış borcu yönetiminde kullanılan finansal işlemler, faiz ve anapara geri ödeme tarihinde oluşabilecek değer değişimleri dikkate alınmaksızın stratejik ölçütler esas alınarak gerçekleştirilir.

Hazinenin mali varlık ve yükümlülüklerinin yönetimine ilişkin stratejik ölçütler ve uygulama çerçevesi Bakan, Müsteşar, Müsteşarlıkta görevli Müsteşar Yardımcıları ile Genel Müdürler arasından belirlenecek üyelerden oluşan Borç ve Risk Yönetimi Komitesi tarafından tespit edilir ve Bakan tarafından onaylanır.

Borç ve Risk Yönetimi Komitesinin, Devlet borcu ve Hazine garantilerinin yönetimi kapsamında stratejik ölçütlerin belirlenmesi, ikraz ve garanti limitinin önerilmesi, Hazine alacak yönetimine ve Hazine nakit varlıklarına ilişkin temel politikaların tespitine yönelik toplantılarına Bakan başkanlık eder.

Borç ve Risk Yönetimi Komitesinin, Hazinenin mali varlık ve yükümlülüklerinin yönetimine ilişkin olarak uygulamanın izlenmesi, etkinliğin artırılması, altyapının geliştirilmesi ve diğer hususlardaki toplantılarına Müsteşar başkanlık eder. Borç ve Risk Yönetim Komitesi, ayda en az bir kez toplanır.

Borç ve Risk Yönetimi Komitesinin sekreteryaya işlerini risk yönetiminden sorumlu birim yürütür. Toplantılar risk yönetimi biriminin önerisiyle Başkan tarafından belirlenen gündemle yapılır."

MADDE 10 – 4749 sayılı Kanununun 14 üncü maddesinin birinci, ikinci, dördüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, altıncı fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş, yedinci ve onuncu fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Malî yıl içinde, türev ürünler dahil olmak üzere, ödenecek Devlet iç ve dış borç anapara ödemeleri ile iç ve dış borçlanma tutarlarını, Hazinenin kısa vadeli nakit ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla para piyasalarından yapacağı borçlanma tutarları ile borç verme tutarlarını, dış borcun ikrazı ve ikrazen ihraç edilmiş olan Devlet iç borçlanma senetlerinden yapılan anapara tahsilatını ve türev ürünlerden ve para piyasası nakit işlemlerinden kaynaklanan teminatları bütçe dışında özel hesaplarda izlemeye Bakan yetkilidir."

"Her ne suretle olursa olsun, türev ürünler de dâhil, yapılmış olan borçlardan doğan Devlet iç ve dış borç faizleri ile iskonto giderleri, genel giderler, teminatların faizleri ile Hazinenin kısa vadeli nakit ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla para piyasalarından yapacağı borçlanma faizleri bu amaçla bütçeye yeterli miktarda konulacak ödeneklerle karşılanır. Bu ödenekler hakkında 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kanununun 21 inci maddesinin üçüncü fıkrası hükmü uygulanmaz. Türev ürünler de dâhil, yapılmış olan borçlardan doğan Devlet iç ve dış borç faizleri ile iskonto giderleri, teminatların faizleri ile Hazinenin kısa vadeli nakit ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla para piyasalarından yapacağı borçlanma faizlerine ilişkin tertiplere yılı bütçe kanunu ile konulan başlangıç ödeneklerine, Bakanın teklifi üzerine yüzde beş oranına kadar ödenek eklemeye Maliye Bakanı yetkilidir. Bu ödeneklerden bütçenin diğer kalemlerine hiçbir şekilde aktarma yapılamaz."

"Kullanıcı ve borçlu bütün kamu kurum ve kuruluşları, Müsteşarlığın sahip olduğu iç ve dış yükümlülüklerin muhasebe ve istatistik kayıtlarına doğru ve zamanında aktarılmasını teminen, ikraz ve tahsis edilen krediler ile herhangi bir dış finansman kaynağından Hazine garantisi altında veya Hazine garantisi olmaksızın sağladıkları dış kredi anlaşmaları ve bu anlaşmalar kapsamındaki kullanım ve her türlü ödemeleriyle ilgili bilgilerini ve Müsteşarlığın

ihtiyaç duyduğu diğer bilgi ve belgeleri, dış borç kaydı yapılan kullanımlarına ilişkin teyit bilgilerini ve Kanun kapsamında sağlanan hibelerden yaptıkları kullanım bilgilerini, kredi kullanımına aracılık eden kurum ve kuruluşlar da söz konusu kredilere ilişkin olarak temini talep edilen her türlü bilgiyi, Müsteşarlık tarafından nakit aktarımı yapılan kamu kurum ve kuruluşları Müsteşarlıkça talep edilen her türlü bilgiyi ve bankalar ile diğer finansal kuruluşlar ise kamu kurum ve kuruluşlarına ait her türlü varlık ve yükümlülüklerle ilişkin bilgileri belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde Müsteşarlığa vermekle yükümlüdür."

"Dış proje kredisi kullanımlarına ilişkin olarak sadece dış borç kaydı ve dış borç kaydının muhasebeleştirilmesi Müsteşarlığın sorumluluğunda olup, kullanımların usulüne uygunluğu da dâhil olmak üzere, kullanımlara ilişkin sorumluluk kullanıcı kuruluşlara aittir."

"Risk hesabına yapılan ödemeler hariç olmak üzere Dış borcun ikrazı ve ikrazen ihraç edilmiş olan Devlet iç borçlanma senetleri suretiyle kullandırılan finansman imkânları için Müsteşarlığa ödenen anapara dışındaki taksit tutarları ile gecikme faiz ve cezaları bütçeye gelir kaydolunur."

"Müsteşarlıkça bu Kanun kapsamında borçlu veya garantör sıfatıyla herhangi bir dış finansman veya türev ürüne ilişkin olarak başlatılan işlemler kapsamında ilgili anlaşmaların imzalanmasından önce veya imzalanan anlaşmaların veya daha önce imzalanmış anlaşmaları tadil eden anlaşmaların yürürlüğe girmesini sağlayacak kanunî düzenlemeler tamamlanıncaya kadar peşin ödenmesi gereken komisyon ücreti, taahhüt ücreti, garanti ücreti, gecikme faizi ve benzeri yükümlülükleri ödemeye Bakan yetkilidir. Söz konusu komisyon ücreti, taahhüt ücreti, garanti ücreti, gecikme faizi ve benzeri yükümlülükler, ilgili anlaşmaların veya daha önce imzalanmış anlaşmaları tadil eden anlaşmaların imzalanması veya yürürlüğe girmesinden bağımsız olarak ödenebilir. Söz konusu yükümlülükler Müsteşarlık bütçesine bu amaçla konulacak ödenekten karşılanır."

MADDE 11 – 4749 sayılı Kanuna 14 üncü maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 14/A maddesi eklenmiştir.

"İdari para cezaları

MADDE 14/A- Bu Kanunun;

- a) 4 üncü maddesinin beşinci fıkrası gereğince Müsteşarlıktan izin alınmaması,
- b) 7 nci maddesinin dördüncü fıkrasında belirtilen ikraz ücretinin Müsteşarlıkça talep edilen süre içerisinde ödenmemesi,
- c) 8 inci maddesinin üçüncü fıkrasında belirtilen garanti ücretinin Müsteşarlıkça talep edilen süre içerisinde ödenmemesi,
- ç) 8 inci maddesinin beşinci fıkrasında belirtilen sorumluluk ile müteselsil sorumluluğa ilişkin yükümlülüklerin yerine getirilmemesi,
- d) 8 inci maddesinin altıncı fıkrası gereğince Hazine garantisi altında sağlanan dış kredilere ilişkin geri ödemeler için gereken tutarın yılı bütçelerinde yatırım harcamalarına kıyasla öncelikli olarak ayrılmaması,
- e) 8 inci maddesinin onuncu fıkrası gereğince Müsteşarlıktan izin alınmaması,
- f) 11 inci maddesinin dördüncü fıkrası gereğince ikrazen kullandırılan dış borca ilişkin olarak Kanunun 8 inci maddesinin beşinci fıkrasında belirtilen sorumluluk ile müteselsil sorumluluğa ilişkin yükümlülüklerin yerine getirilmemesi,
- g) 11 inci maddesinin dokuzuncu fıkrasında belirtilen bilgi ve belgelerin Müsteşarlıkça talep edilen usul ve esaslar çerçevesinde verilmemesi,
- h) 11 inci maddesinin yedinci fıkrası gereğince oluşturulacak Dış Borç Ödeme Hesabının ihdasında ve işletilmesinde ilgili mevzuat ve anlaşmalarda belirlenen esaslara uyulmaması,
- ı) 14 üncü maddesinin dördüncü fıkrası gereğince istenecek her türlü bilgi ve belgenin belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde verilmemesi,
- i) 14 üncü maddesinin altıncı fıkrasında belirtilen yılı bütçesinin ilgili tertipleriyle ilişkilendirilme, bütçeleştirme ile ödenek ve gider kaydedilmeye ilişkin yükümlülüğün yerine getirilmemesi,

hallerinde, söz konusu yükümlülükleri yerine getirmeyen kişiler hakkında 750 Yeni Türk Lirası idari para cezası uygulanır.

İdari para cezalarının verilmesini gerektiren fiillerin üç yıl içerisinde tekrarı halinde, verilen para cezası iki katı, aynı süre içerisinde ikinci ve müteakip tekrarı halinde ise üç katı artırılarak uygulanır.

İdari para cezası ilgisine tebliğ tarihinden itibaren bir ay içerisinde ödenir."

MADDE 12 – 4749 sayılı Kanunun 16 ncı maddesinin başlığı "Düzenleme yapma, danışmanlık hizmetleri ile anlaşma ve ilgili dökümanların muhafazası" şeklinde, birinci fıkrasında geçen "ve garanti limiti" ibaresi "ikraz ve garanti limiti" şeklinde, "uluslararası kredili ihaleye çıkma" ibaresi "dış finansman temini izni verilmesi" şeklinde, dördüncü fıkrasında geçen "yabancı ülkelere, bu ülkelerdeki kurum ve kuruluşlara, uluslararası kuruluşlara" ibaresi "yurtdışında ve yurtdışında" şeklinde değiştirilmiş ve maddenin sonuna aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Bu Kanun kapsamında yer alan hususlara ilişkin olarak, Türkiye Cumhuriyeti adına Müsteşarlıkça imzalanmış anlaşmaların ve ilgili dökümanların asılları Müsteşarlıkça muhafaza edilir."

MADDE 13 – 4749 sayılı Kanunun 17 nci maddesinin (C) fıkrasının (1) numaralı bendinde geçen "Savunma ve güvenlik amaçlı kredi ve hibe anlaşmaları" ibaresi "Savunma ve güvenlik amacıyla sağlanan finansmana ilişkin kredi, garanti ve hibe anlaşmaları" şeklinde, (2) numaralı bendinde geçen "sağlanan kredilere ilişkin olarak imzalanan anlaşmalar" ibaresi "sağlanan finansmana ilişkin olarak imzalanan kredi ve garanti anlaşmaları" şeklinde, (3) numaralı bendinde geçen "geri ödenmesini düzenleyen kredi anlaşmaları" ibaresi "geri ödenmesini düzenleyen kredi ve garanti anlaşmaları" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 14 – 4749 sayılı Kanunun geçici 3 üncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Ancak bu madde kapsamında uzlaşılan tutarlar ile ilgili olarak; uzlaşma taksitlerinde uzlaşma tarihinden bu yana gecikmeye düşmüş kurum ve kuruluşlar, uzlaşmadan kaynaklanan borçları ile gecikme faiz ve cezalarının tamamını 31/12/2008 tarihine kadar ödedikleri takdirde uzlaşmaları iptal edilmez."

MADDE 15 – 4749 sayılı Kanunun geçici 9 uncu maddesinde geçen "ilgili anlaşmaların" ibaresinden sonra gelmek üzere "veya daha önce imzalanmış anlaşmaları tadil eden anlaşmaların" ibaresi, "ve benzeri yükümlülükler hakkında da" ibaresinden sonra gelmek üzere "ilgili anlaşmaların veya daha önce imzalanmış anlaşmaları tadil eden anlaşmaların imzalanması veya yürürlüğe girmesinden bağımsız olarak" ibaresi eklenmiştir.

MADDE 16 – 4749 sayılı Kanunun geçici 12 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"5018 sayılı Kanunun eki (II) sayılı cetvelin (A) bölümünde bulunan üniversitelere, 1/1/2006 tarihinden önce imzalanan dış kredi anlaşmaları çerçevesinde sağlanan ve ödemesi devam etmekte olan Hazine garantili dış borçlar, anılan kuruluşlara tahsisli olarak kullanılır. Üniversitelerin 1/1/2006 tarihinden önce imzalanan Hazine garantili kredilerine ilişkin olarak Müsteşarlıkça yapılan üstlenimler ile ikrazen kullanılan kredilerinden doğan Hazine alacaklarının ve anılan kuruluşların uzlaşma kapsamındaki Hazine alacaklarının, bu maddenin yürürlük tarihi itibarıyla ödenmeyen bakiye tutarını, Bakanın teklifi üzerine bütçenin gelir ve gider hesapları ile ilişkilendirilmeksizin terkinine Maliye Bakanı yetkilidir."

MADDE 17 – 4749 sayılı Kanunun;

a) 2 nci maddesinde yer alan "genel, katma ve özerk bütçeli kurum ve kuruluşları" ibaresi "merkezi yönetim kapsamındaki kamu idareleri" şeklinde,

b) 3 üncü maddesinin birinci fıkrasında "Dış borcun devri" tanımında geçen "genel ve katma bütçe" ibaresi "genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ile Yükseköğretim Kurulu, üniversiteler ve yüksek teknoloji enstitüleri" şeklinde, "Dış borcun ikrazı" tanımında geçen "genel ve katma bütçe" ibaresi "genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ile Yükseköğretim Kurulu, üniversiteler ve yüksek teknoloji enstitüleri" şeklinde,

c) 7 nci maddesinin dördüncü fıkrasında geçen "genel ve katma bütçe" ibaresi "genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ile Yükseköğretim Kurulu, üniversiteler ve yüksek teknoloji enstitüleri" şeklinde,

ç) 11 inci maddesinin beşinci fıkrasında geçen "Genel ve katma bütçe dışı" ibaresi "Genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri dışındaki" şeklinde,

d) 14 üncü maddesinin beşinci fıkrasında geçen "genel bütçeye dahil daireler ve katma bütçeli idareler" ibaresi "genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ile Yükseköğretim Kurulu, üniversiteler ve yüksek teknoloji enstitüleri" şeklinde, altıncı fıkrasının birinci cümlesinde geçen "konsolide bütçeye tabi kullanıcı kuruluşlarca" ibaresi "genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ile Yükseköğretim Kurulu, üniversiteler ve yüksek teknoloji enstitülerince" şeklinde ve ikinci cümlesinde geçen "Bu kapsamda, genel ve katma bütçeli kuruluşlar" ibaresi ile üçüncü cümlesinde geçen "konsolide bütçe" ibaresi "bu kuruluşlar" şeklinde, onüçüncü fıkrasında geçen "Genel ve katma bütçeli kuruluşlarca" ibaresi "Genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ile Yükseköğretim Kurulu, üniversiteler ve yüksek teknoloji enstitüleri tarafından" şeklinde,

e) 15 inci maddesinin birinci fıkrasında geçen "5422" ibaresi "13/6/2006 tarihli ve 5520" şeklinde,

f) Geçici 4 üncü maddesinde geçen "genel ve katma bütçeli kuruluşlar" ibaresi "genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri" şeklinde,

g) Geçici 8 inci maddesinde geçen "genel ve katma bütçeli kuruluşlara" ibaresi "genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ile Yükseköğretim Kurulu, üniversiteler ve yüksek teknoloji enstitülerine" şeklinde,

değiştirilmiştir.

MADDE 18 – 4749 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici maddeler eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 15- İstanbulda 2009 yılında düzenlenecek olan Dünya Bankası Grubu ve Uluslararası Para Fonu Toplantısı için 2009 yılında gerçekleştirilecek organizasyon giderleri ile bu kapsamda yapılacak mal ve hizmet alımları için 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 5 inci maddesinin beşinci fıkrası, 62 nci maddesinin (b) bendinin son cümlesi ve 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 26 ile 27 nci maddesi hükümlerine tabi olmaksızın 2008 yılında Hazine Müsteşarlığınca ihaleye çıkılabilir ve taahhüde girişilebilir. Söz konusu giderler Müsteşarlığın 2009 yılı bütçesine bu amaçla tefrik edilen ödenekten karşılanır.

GEÇİCİ MADDE 16- Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları İşletmesi Genel Müdürlüğünün bu maddenin yürürlük tarihi itibarıyla vadesi geçmiş Hazine garantili kredilerinden Müsteşarlıkça yapılan üstlenimlerden ve ikrazen kullanılan kredilerinden doğan anapara, faiz, masraf ve gecikme zammından oluşan Hazine alacaklarını, bütçenin gelir ve gider hesapları ile ilişkilendirmeksizin Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryollarının Ulaştırma Bakanlığında olan yol bakım ve onarım giderleri karşılığı alacaklarından mahsup suretiyle terkin etmeye, söz konusu işlemten sonra Kuruluşun bakiye borcunun kalması halinde bu tutarı Kuruluşun ödenmemiş sermayesine mahsuba Bakanın teklifi üzerine Maliye Bakanı yetkilidir.

GEÇİCİ MADDE 17- Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna 31/12/2007 tarihine kadar verilen özel tertip Devlet İç Borçlanma Senetlerinden doğmuş ve/veya doğacak anapara, faiz, masraf ve gecikme zammından oluşan Hazine alacaklarının bütçenin gelir ve gider hesapları ile ilişkilendirmeksizin terkinini Bakanın teklifi üzerine Maliye Bakanı tarafından yerine getirilir. Bu işlem, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun, faaliyet izni kaldırılan veya yönetimi ve denetimi kendisine devredilen bankalardan kaynaklanan alacaklarının takip ve tahsiline ilişkin hak ve yetkilerini ortadan kaldırmaz.

Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu, 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 130 uncu maddesinde sayılan gelirlerinden oluşan ve sigorta rezervi olarak tutulanlar hariç olmak üzere, faaliyet izni kaldırılan veya yönetimi ve denetimi kendisine devredilen bankaların her türlü mal, hak ve alacaklarından elde ettiği veya edeceği nakdi

gelirlerinden, mevcut ve muhtemel çözümlene giderleri ve bu kapsamda diğer kurumlara yapılması zorunlu ödemeler düşüldükten sonra kalan tutarı Müsteşarlığın ilgili hesaplarına Müsteşarlıkça belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde aktarır. Bu çözümlene gelirlerinin aktarılması nedeniyle çözümlene giderleri için ilave kaynağa ihtiyaç duyulması halinde, sigorta rezervine başvurulmaksızın Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna Müsteşarlıkça özel tertip Devlet İç Borçlanma Senedi ihraç etmeye Bakan yetkilidir.

GEÇİCİ MADDE 18- 22/5/2007 tarihli ve 5664 sayılı Konut Edindirme Yardımı Hak Sahiplerine Ödeme Yapılmasına Dair Kanunun 4 üncü maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca hak sahiplerine yapılacak ödemelere ilişkin olarak; Emlak Konut Gayrimenkul Yatırım Ortaklığının yükümlülüğü için Müsteşarlık tarafından Emlak Konut Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı Anonim Şirketine ikrazen Devlet İç Borçlanma Senetleri ihraç edilebilir. Emlak Konut Gayrimenkul Yatırım Ortaklığının yükümlülüğünü aşan kısmı için ise Müsteşarlık tarafından Emlak Konut Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı Anonim Şirketine özel tertip Devlet İç Borçlanma Senedi ihraç edilebilir. Bu kapsamda ihraç edilecek özel tertip Devlet İç Borçlanma Senetleri için bu Kanunun 6 ncı maddesinin ikinci fıkrası hükümleri uygulanmaz."

MADDE 19 – Ekli (I) sayılı listede yer alan kadrolar ihdas edilerek 13/12/1983 tarihli ve 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (I) sayılı cetvelin Hazine Müsteşarlığına ait bölümüne eklenmiştir.

MADDE 20 – 17/9/2004 tarihli ve 5234 sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 31 inci maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 21– Bu Kanunun;

a) 3 üncü maddesi 1/1/2009 tarihinde,

b) Diğer maddeleri yayımı tarihinde, yürürlüğe girer.

MADDE 22 – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

22/7/2008

(I) SAYILI LİSTE

KURUMU : Hazine Müsteşarlığı

TEŞKİLATI : Merkez

İHDASI UYGUN GÖRÜLEN KADROLARIN

SINIFI	UNVANI	DERECESİ	SERBEST	TUTULAN	TOPLAM
			ADEDİ	KADRO KADRO ADEDİ	
GİH	Daire Başkanı	1	3	-	3
GİH	Şube Müdürü	1	9	-	9
TOPLAM			12		12

[R.G. 23 Temmuz 2008 – 26945]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Bakanlar Kurulu Kararları

Karar Sayısı : 2008/13935

Ekli “Terör ve Terörle Mücadeleden Doğan Zararların Karşılanması Hakkında Kanunun Geçici 1 inci Maddesi ile 28/12/2005 Tarihli ve 5442 Sayılı Kanunun Geçici 1 inci Maddesi Gereğince Yapılan Başvuruların Sonuçlandırılma Süresinin Uzatılmasına Dair Karar”ın yürürlüğe konulması; İçişleri Bakanlığının 23/6/2008 tarihli ve 4093 sayılı yazısı üzerine, 17/7/2004 tarihli ve 5233 sayılı Kanunun geçici 3 üncü maddesine göre, Bakanlar Kurulu’na 14/7/2008 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Abdullah GÜL
CUMHURBAŞKANI

Recep Tayyip ERDOĞAN

Başbakan

C. ÇİÇEK

H. YAZICI

N. EKREN

M. AYDIN

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.Devlet Bak. ve Başb. Yrd.Devlet Bak. ve Başb. Yrd. Devlet
Bakanı

M. BAŞESGİOĞLU

K. TÜZMEN

N. ÇUBUKÇU

M. ŞİMŞEK

Devlet Bakanı

Devlet Bakanı

Devlet Bakanı

Devlet Bakanı

M. S. YAZICIOĞLU

M. A. ŞAHİN

M. V. GÖNÜL

B. ATALAY

Devlet Bakanı

Adalet Bakanı

Millî Savunma Bakanı

İçişleri Bakanı

A. BABACAN

K. UNAKITAN

H. ÇELİK

F. N. ÖZAK

Dışişleri Bakanı

Maliye Bakanı

Millî Eğitim Bakanı

Bayındırlık ve İskân Bakanı

R. AKDAĞ

B. YILDIRIM

M. M. EKER

F. ÇELİK

Sağlık Bakanı

Ulaştırma Bakanı

Tarım ve Köyişleri Bakanı

Çalışma ve Sos. Güv.
Bakanı

Bakanı

M. Z. ÇAĞLAYAN

M. H.GÜLER

E. GÜNAY

V. EROĞLU

Sanayi ve Ticaret Bakanı

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı

Kültür ve Turizm Bakanı

Çevre ve Orman Bakanı

**TERÖR VE TERÖRLE MÜCADELEDEN DOĞAN ZARARLARIN KARŞILANMASI
HAKKINDA KANUNUN GEÇİCİ 1 İNCİ MADDESİ İLE 28/12/2005 TARİHLİ
VE 5442 SAYILI KANUNUN GEÇİCİ 1 İNCİ MADDESİ GEREĞİNCE
YAPILAN BAŞVURULARIN SONUÇLANDIRILMA
SÜRESİNİN UZATILMASINA DAİR KARAR**

Süre uzatımı

MADDE 1 – (1) 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 1 inci, 3 üncü ve 4 üncü maddeleri kapsamına giren eylemler veya terörle mücadele kapsamında yürütülen faaliyetler nedeniyle zarar gören gerçek kişiler ile özel hukuk tüzel kişilerinin, 5233 sayılı Terör ve Terörle Mücadeleden Doğan Zararların Karşılanması Hakkında Kanunun geçici 1 inci maddesi ve 28/12/2005 tarihli ve 5442 sayılı Kanunun geçici 1 inci maddesine dayanarak yaptıkları başvuruların sonuçlandırılma süreleri, 5/10/2007 tarihli ve 2007/12706 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile uzatılan sürelerin bitiminden itibaren bir yıl süreyle uzatılmıştır.

Yürürlük

MADDE 2 – (1) Bu Karar yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 3 – (1) Bu Karar hükümlerini İçişleri Bakanı yürütür.

[R.G. 30 Temmuz 2008 – 26952]

— • —

 İçindekilere dön

Karar Sayısı : 2008/13921

BZP (1-benzyl piperazine) isimli maddenin 2313 sayılı Uyuşturucu Maddelerin Murakabesi Hakkında Kanun hükümlerine tabi tutulması; Sağlık Bakanlığının 26/6/2008 tarihli ve 41648 sayılı yazısı üzerine, adı geçen Kanununun 19 uncu maddesine göre, Bakanlar Kurulu'nca 8/7/2008 tarihinde kararlaştırılmıştır.

[R.G. 30 Temmuz 2008 – 26952]

 [İçindekilere dön](#)

Yönetmelikler

Türkiye Adalet Akademisinden:

AVUKATLIK MESLEĞİNDEN ADLÎ YARGI HÂKİM VE SAVCI ADAYLIĞI İLE İDARÎ YARGI HÂKİM ADAYLIĞINA ATANANLARIN MESLEK ÖNCESİ EĞİTİMLERİNİN YAPTIRILMASINA DAİR YÖNETMELİK

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı, avukatlık mesleğinden adlî yargı hâkim ve savcı adaylığı ile idarî yargı hakim adaylığına atananları, mesleğin ifası için gereken bilgi ve beceriye sahip, tarafsızlık duygusu ve meslek onuru ile adalet anlayışı gelişmiş, mesleğin yazılı olan veya olmayan etik ilkelerine bağlı, araştırma ve inceleme yeteneğini kazanmış, temel hukuk ilkelerini kavramış, hukuki uyumsuzlukları yorumlayıp çözüm üretebilen kişiler olarak hakim ve savcılığa hazırlamaktır.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, Avukatlık mesleğinden adlî yargı hâkim ve savcı adaylığına ve idarî yargı hakim adaylığına atananların meslek öncesi hazırlık ve son dönem eğitimlerinde öğretilecek konuları, eğitim sürelerini, eğitimin yapılacağı yer ve eğitimin esas ve usulleri ile ilgili diğer hususları kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik, 24/2/1983 tarihli ve 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununun 10 uncu maddesi ile 23/7/2003 tarihli ve 4954 sayılı Türkiye Adalet Akademisi Kanununun 28 inci maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- Aday: Adlî yargı hâkim ve savcı adayları ile idarî yargı hâkim adaylarını,
- Akademi: Türkiye Adalet Akademisini,
- Bakanlık: Adalet Bakanlığını,
- Başkan: Türkiye Adalet Akademisi Başkanını,
- Eğitim Merkezi: Türkiye Adalet Akademisi Eğitim Merkezi Müdürlüğünü,
- Hâkim Adayı: Adli Yargı Adaylarından imkânlar ölçüsünde istekleri göz önünde bulundurulmak ve Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun da görüşü alınmak suretiyle Adalet Bakanlığınca hâkimliğe atanacak şekilde ayrılanlar ile idari yargı adaylarını,
- Meslek Öncesi Eğitim: 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununun 10 uncu maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen hüküm uyarınca, 4954 sayılı Kanun hükümlerine ve bu Yönetmelikte belirtilen esaslara göre, avukatlık mesleğinden adaylığa atananlara Akademi Eğitim Merkezinde verilecek, üç ay hazırlık eğitimi ve üç ay son eğitim olmak üzere iki dönemden oluşan altı aylık eğitimi,

- g) Savcı Adayı: Adli Yargı Adaylarından imkânlar ölçüsünde, istekleri göz önünde bulundurulmak ve Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun da görüşü alınmak suretiyle Adalet Bakanlığınca Cumhuriyet Savcılığına atanacak şekilde ayrılanları,
- ğ) Yönetim Kurulu: Türkiye Adalet Akademisi Yönetim Kurulunu, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Meslek Öncesi Eğitim ve Hazırlık Eğitimi

Meslek öncesi eğitim ilkeleri

MADDE 5 – (1) Meslek öncesi eğitime ilişkin ilkeler aşağıda gösterilmiştir:

- a) Adayların avukatlık mesleğinden hâkimlik ve savcılık mesleğine geçişlerini sağlamak,
- b) Adaylara hâkimlik ve savcılık mesleğinin gerektirdiği bilgi ve beceriyi kazandırmak ve bunu davranış hâline getirmelerini sağlamak,
- c) Adayları mesleğin gerektirdiği tarafsızlık, onur ve adalet anlayışına sahip kişiler olarak yetiştirerek hâkimlik ve savcılık mesleğine hazırlamak,
- ç) Adaylara yükseköğrenimde edindikleri bilgileri uygulamaya aktarıp mukayeseli hukuktan ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarından da yararlanarak, hukukî uyuşmazlıkları yorumlayıp çözüm üretmelerinin esas ve yöntemlerini göstermek,
- d) Adaylara hukukun temel kavram ve ilkelerini vermek,
- e) Adaylara adlî yazışma kuralları ile karar metnlerinin yazımına ilişkin esas ve usulleri öğretmek,
- f) Adayların meslekî konular dışındaki bilgi ve görgülerinin artırılmasını sağlamak,
- g) Adayların insan haklarına saygılı, hak ve adalet duygusuna sahip kişiler olarak yetişmelerini sağlamak,
- ğ) Adayların meslek etiğini kazanarak mesleğin yazılı olan veya olmayan kurallarına uygun hareket etmelerini sağlamak,
- h) Adayları toplumun güven ve saygısını kazanacak kişiler olarak yetiştirmek,
- ı) Adaylara çalışma disiplinine uyma alışkanlığını kazandırmak ve yeteneklerini geliştirici faaliyetlerde bulunmak.

Hazırlık eğitiminin amacı

MADDE 6 – (1) Hazırlık eğitiminin amacı, yükseköğrenimde elde edilen bilgilerden meslek ile ilgili olanların tekrarı ile hâkimlik ve savcılık mesleğinin tanıtılması için gerekli bilgilerin verilmesidir.

Hazırlık eğitiminin süresi ve yeri

MADDE 7 – (1) Hazırlık eğitim dönemi üç ay süreli olup, adlî yargı hâkim ve savcı adayları ile idarî yargı hâkim adayları için ayrı ayrı olarak Eğitim Merkezi Müdürlüğünde yaptırılır.

Adlî yargı hâkim ve savcı adaylarının hazırlık eğitimi konuları

MADDE 8 – (1) Adlî yargı hâkim ve savcı adaylarına eğitim döneminde;

a) Anayasa yargısında itiraz başvuruları, insan hakları ve kamu hürriyetleri uygulamaları, Avrupa Birliği Hukuku, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararlarının İç Hukuktaki uygulaması, Türk Ceza Kanununun Genel Hükümlerinin uygulaması, Borçlar Kanunu uygulaması, Medenî Kanunun Başlangıç Hükümlerinin uygulaması, Tenfiz ve Tanıma Davaları, Adalet Psikolojisi, Hukukta Metod, Adli Tıp ve uygulaması, Hukuk Yargılamaları Usulü, Ceza Yargılaması Usulü, Karşılaştırmalı Ceza Hukuku, Kabahatler Kanunu ve uygulaması, 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanun Hükümleri,

b) Hâkimler ve Savcılar Kanunu, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Kanunu, Adalet Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun, Yargıtay Kanunu, Uyuşmazlık Mahkemesi Kanunu ve Tebligat Kanunu ile Devlet Memurları Kanunu ve ilgili Yönetmeliklerin uygulamalı örnekleri,

c) Hukuk ve ceza mahkemelerinin kalem mevzuatı, mahkemeler ve başsavcılıklarda kullanılan defter, karton ve basılı kâğıtların tanıtılması ve bunların kullanılma esasları ile dosyalama usullerinin uygulamalı örnekleri,

ç) Dosya inceleme tekniği, mahkemeler ve cumhuriyet başsavcılıklarınca verilen kararların yazılması, duruşma, otopsi, keşif tutanaklarının düzenlenmesinin usul ve esasları,

d) Bilgisayar ve ulusal yargı ağının uygulamalı anlatımı,

e) Meslek etiği, sosyal davranış ve protokol kuralları, sosyal ve meslekî ilişkiler, görgü kuralları, Türk dili ve imlâ kuralları, güzel konuşma,

f) İsteğe bağlı olarak yabancı dil,

konularında ders, seminer, sempozyum, konferans ve benzeri etkinlikler yoluyla eğitim verilir.

İdarî yargı hâkim adaylarının hazırlık eğitimi konuları

MADDE 9 – (1) İdarî yargı hâkim adaylarına eğitim döneminde;

a) Anayasa Hukuku ve Anayasa Yargısı, İnsan Hakları ve Kamu Hürriyetleri Hukuku uygulamaları, Avrupa Birliği Hukuku, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararlarının İç Hukukta uygulaması, İdare Hukuku, Karşılaştırmalı İdare Hukuku, Hukukta Metod, Kişiler Hukukunun uygulamalı örnekleri, İdari sözleşmelerin uygulamalı örnekleri, idari dava türleri, Türkiye'nin İdari Yapısı, İdari Yargılama Usulü Kanunu ve bütün konuları ile uygulamalı anlatımı ve Hukuk Yargılamaları Usulünün İdarî Yargılama Usulü ile ilgili olan konuları,

b) Hâkimler ve Savcılar Kanunu, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Kanunu, Adalet Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun, Danıştay Kanunu, Uyuşmazlık Mahkemesi Kanunu, Vergi Kanunları, Vergi Usul Kanunu, Amme Alacaklarının Tahsili Usulü Hakkında Kanun, Tebligat Kanunu, Bölge İdare, İdare ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun ve Devlet Memurları Kanunu ile ilgili Yönetmeliklerin uygulamalı anlatımları,

c) Danıştay, Bölge idare, idare ve vergi mahkemelerinin kalem mevzuatı, mahkemelerce kullanılan defter, karton ve basılı kâğıtların tanıtılması ve bunların kullanılma esasları ile dosyalama usullerinin uygulamalı anlatımı,

ç) Dosya inceleme tekniği, heyete sunulması, tutanak hazırlanması, ilk inceleme üzerinde verilen kararlar, ara kararları, yürütmenin durdurulmasına ilişkin kararlar ile davanın esası hakkında verilen kararların yazılmasının usul ve esasları,

d) Bilgisayar ve ulusal yargı ağının uygulamalı anlatımı,

e) Meslek etiği, sosyal davranış ve protokol kuralları sosyal ve meslekî ilişkiler, görgü kuralları, Türk dili ve imlâ kuralları, güzel konuşma,

f) İsteğe bağlı olarak Yabancı Dil,

konularında ders, seminer, sempozyum, konferans ve benzeri etkinlikler yoluyla eğitim verilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Son Eğitim Döneminin Amacı, Süresi, Yeri ve Konuları

Son eğitim döneminin amacı

MADDE 10 – (1) Son eğitim döneminin amacı, adayların hâkimlik ve savcılık mesleğine geçişini sağlamak, hazırlık eğitiminde elde ettikleri bilgileri davaların çözümünde kullanabilme yeteneğini kazandırmaktır.

Son eğitimin süresi ve yeri

MADDE 11 – (1) Son eğitim dönemi üç ay süreli olup, adli yargı adayları için hâkim ve savcı adaylarına yönelik iki kısım şeklinde ve idarî yargı hâkim adayları için ayrı ayrı olmak üzere Eğitim Merkezi Müdürlüğünde yaptırılır.

Adli yargı hakim adaylarının son eğitim konuları

MADDE 12 – (1) Adli yargı hâkim adaylarına, görevlerini etkin ve verimli bir şekilde yerine getirebilmeleri amacıyla bu görevin gerektirdiği deneyim ve becerilerin yoğun bir şekilde kazandırılmasına yönelik olarak;

a) Türk Medeni Kanunu, Borçlar Kanunu, Türk Ticaret Kanunu, İcra ve İflas Kanunu, Çocuk Koruma Kanunu, Ailenin Korunmasına Dair Kanun, İş Kanunu, Sosyal Sigortalar Kanunu, Rekabet Kanunu, Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanun, Kadastro Kanunu, Fikrî-Sinaî Haklar Kanunu ve bu kanunlara ilişkin uygulamalar,

b) Türk Ceza Kanunu, Özel Ceza Kanunları, Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkındaki Kanun, İnfaz Hâkimliği Kanunu, Kabahatler Kanunu, Adli Sicil Kanunu ve bu kanunların uygulaması,

c) Ulusal Yargı Ağı ve Bilgisayarın Uygulamalı Anlatımı, Avrupa Birliği Hukuku, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararlarının İç Hukukta Uygulaması ve Seçim Hukuku,

konularında; ders, seminer, sempozyum, konferans ve benzeri etkinlikler yoluyla eğitim verilir.

Adli yargı savcı adaylarının son eğitim konuları

MADDE 13 – (1) Adli yargı savcı adaylarına, görevlerini etkin ve verimli bir şekilde yerine getirebilmeleri amacıyla bu görevin gerektirdiği deneyim ve becerilerin yoğun bir şekilde kazandırılmasına yönelik olarak;

a) Türk Ceza Kanunu, Ceza Muhakemesi Kanunu, Kabahatler Kanunu, Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanun, Denetimli Serbestlik ve Yardım Merkezleri ile Koruma Kurulları Kanunu, Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun, Adli Sicil Kanunu, Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanunu, Polis Vazife ve Salâhiyet Kanunu,

b) Cumhuriyet Savcılığı görevi ile ilgili diğer kanun ve yönetmeliklerin uygulaması, konularında ders, seminer, sempozyum, konferans ve benzeri etkinlikler yoluyla eğitim verilir.

İdarî yargı hâkim adaylarının son eğitim konuları

MADDE 14 – (1) İdarî yargı hâkim adaylarına son eğitim döneminde;

a) İptal davaları ve tam yargı davaları ile idarenin kusurlu ve kusursuz sorumluluğu ve uygulamadan örnekler,

b) İmar, Kamulaştırma ve Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunlarından doğan davalar,

c) Personel hukuku, disiplin hukukundan doğan davalar,

ç) Bağımsız idarî otoritelere ilişkin mevzuat ve bunlarla ilgili davalar,

d) Yerel yönetimler, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, öğretim ve öğrenim işleri ile ilgili davalar,

e) Çevre, sosyal güvenlik hukuku ile ilgili davalar,

f) İnsan Hakları Mahkemesinin Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesine ilişkin uygulamalarının anlatımı,

g) Memurların görevleriyle ilgili suçlarından dolayı yargılanmasına ilişkin işler,

ğ) Vergi hukuku uygulaması, vergi usul hukuku, Gelir Vergisi Kanunu, Kurumlar Vergisi Kanunu, Katma Değer Vergisi Kanunu, gümrük vergisine ilişkin hususlar ile ilgili davalar,

h) Ulusal yargı ağı ve bilgisayarın uygulamalı anlatımı,

konularında ders, seminer, sempozyum, konferans ve benzeri etkinlikler yoluyla eğitim verilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Eğitimin Yapılmasına İlişkin Esaslar

Derslerin ve öğretim elemanlarının bildirim

MADDE 15 – (1) Hazırlık ve son eğitim dönemlerinde, adaylara verilecek dersler ve bu dersleri verecek öğretim elemanlarının isimleri eğitim döneminin başlamasından en az on gün önce Başkanlıkça Eğitim Merkezi Müdürlüğüne ve ilgililere bildirilir.

Seminer, sempozyum, konferanslar ve benzeri etkinlikler

MADDE 16 – (1) Hazırlık ve son eğitim dönemlerinde düzenlenecek seminer, sempozyum, konferans ve benzeri etkinliklerin konusu ve sunum yapacakların isimleri eğitim

döneminin başlamasından en az on gün önce Başkanlıkça Eğitim Merkezi Müdürlüğüne ve ilgililere bildirilir.

Eğitim konularında değişiklik

MADDE 17 – (1) Hazırlık ve son eğitim dönemlerinde öğretilmek üzere bu Yönetmelikte belirlenen eğitim konuları, kısa ve uzun vadeli eğitim ve öğretim planı çerçevesinde durum ve koşulların ortaya çıkardığı ihtiyaçlara göre Yönetim Kurulunca değiştirilebilir veya bu konulara eklemeler yapılabilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM **Çeşitli ve Son Hükümler**

Adaylığa atanma ve eğitime başlama

MADDE 18 – (1) Adaylar, Ankara adli yargı hâkim ve savcı adayı ve Ankara idari yargı hakim adayı olarak mesleğe atanır, adaylığa başladıkları gün Türkiye Adalet Akademisi Başkanlığında hazırlık eğitimlerini yapmak üzere geçici olarak görevlendirilir.

Görev ayırımına ilişkin esaslar

MADDE 19 – (1) Adaylar, 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununun 10 uncu maddesinin 3 üncü fıkrası gereğince, üç ay süreli hazırlık eğitiminin sonunda hâkimliğe ve Cumhuriyet savcılığına atanacak şekilde görev ayırımına tâbi tutulur, eğitimlerinin ikinci ayının ilk haftası içinde talepleri, haklarında doldurulan belge ve raporlarla birlikte Bakanlığa gönderilir.

(2) Bakanlıkça, adayların üç ay süreli hazırlık eğitimi bitmeden genel hükümlere göre hâkimliğe ve Cumhuriyet savcılığına atanacak şekilde görev ayırımı yapılır.

(3) Görev ayırımı yapılanların listesi Akademiye gönderilir ve üç ay süreli son eğitim döneminde öğretilecek konular bu ayırım esas alınarak belirlenir.

Yönetmelikte hüküm bulunmayan haller

MADDE 20 – (1) Adayların gözetim ve denetimi, adaylar hakkında düzenlenecek belgeler, izin, eğitimden sayılmayan sürelerin tamamlattırılması konularında 1/6/2004 tarihli ve 25479 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Adli Yargı Hâkim ve Savcı Adayları ile İdarî Yargı Hâkim Adaylarının Meslek Öncesi Eğitimlerinin Yaptırılmasının Esas ve Usullerine İlişkin Yönetmelik hükümleri uygulanır.

(2) Adayların meslek öncesi hazırlık ve son dönem eğitimlerinin yaptırılmasına ilişkin bu Yönetmelikte hüküm bulunmayan konularda 9/7/2004 tarihli ve 25517 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Adli Yargı Hâkim ve Savcı Adayları ile İdarî Yargı Hâkim Adaylarının Meslek Öncesi Hazırlık ve Son Dönem Eğitimlerinin Yaptırılmasına Dair Yönetmelik hükümleri uygulanır.

(3) Adayların meslek öncesi eğitim sonunda yapılacak yazılı sınavın usul ve esasları hakkında 27/7/2004 tarihli ve 25535 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Adli Yargı Hâkim ve Savcı Adayları ile İdarî Yargı Hâkim Adaylarının Eğitimleri Sonunda Yapılacak Yazılı Sınavın Usul ve Esaslarına Dair Yönetmelik hükümleri uygulanır.

Yürürlük

MADDE 21 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 22 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Türkiye Adalet Akademisi Başkanı yürütür.

[R.G. 25 Temmuz 2008 – 26947]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Türkiye Adalet Akademisi Başkanlığından:

TÜRKİYE ADALET AKADEMİSİ UZMANLIK PROGRAMI EĞİTİM VE

ÖĞRETİM YÖNETMELİĞİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı; adli, idari ve askeri yargı hakimi veya savcılarının, kamu kurum, kuruluş veya kurullarında çalışan hukuk müşaviri veya avukatların, serbest çalışan avukatların ve noterlerin hukuk ve adalet alanlarında uzmanlık kazanmaları için Türkiye Adalet Akademisi tarafından yürütülecek uzmanlık eğitim ve öğretimi programına ilişkin usul ve esasları belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik adli, idari ve askeri yargı hakim veya savcılarının kamu kurum, kuruluş veya kurullarında çalışan hukuk müşaviri veya avukatların, serbest çalışan avukatların ve noterlerin belli alanlarda uzmanlık kazanmalarına yönelik uzmanlık eğitim-öğretim programlarını kapsar.

(2) Kendi hükümetleri tarafından uzmanlık programları veya diğer eğitim çalışmaları için adaylığı teklif edilecek yabancılar da bu Yönetmelikte belirlenen esaslar çerçevesinde uzmanlık eğitimine kabul edilebilirler.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik 23/7/2003 tarih ve 4954 sayılı Türkiye Adalet Akademisi Kanununun 25 ve 31 inci maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmelikte yer alan;

- a) Akademi: Türkiye Adalet Akademisini,
  - b) Akademi Başkanı: Türkiye Adalet Akademisi Başkanını,
  - c) Eğitim Merkezi Müdürlüğü: Türkiye Adalet Akademisi Eğitim Merkezi Müdürlüğünü,
  - ç) Öğrenci: Türkiye Adalet Akademisi uzmanlık eğitim ve öğretimi programına kaydı yapılan adli, idari veya askeri yargıda görevli hâkim veya savcı, kamu kurum, kuruluş veya kurullarında çalışan hukuk müşaviri veya avukat, serbest avukat ve noterler ile kendi hükümetleri tarafından adaylığı teklif edilecek yabancıları,
  - d) Program Komisyonu: Türkiye Adalet Akademisi uzmanlık eğitim ve öğretimi Program Komisyonunu,
  - e) Sınav Kurulu: Uzmanlık eğitimi programlarına kabul edilecek öğrencilerin yazılı ve sözlü giriş sınavlarını yapacak kurulu,
  - f) Yönetim Kurulu: Türkiye Adalet Akademisi Yönetim Kurulunu,
- ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Program Komisyonu, Sınav Kurulu ve Öğretim Elemanları

Program Komisyonu

MADDE 5 – (1) Program Komisyonu, Akademi Başkanının başkanlığında, Başkanın teklifi ve Yönetim Kurulunun kararıyla 4954 sayılı Türkiye Adalet Akademisi Kanununun 22 nci ve 23 üncü maddeleri uyarınca görevlendirilen, adli ve idari hâkim ve savcılarından birer, meslekte fiilen on yıl görev yapmış birer avukat ve noter ile Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi dört profesör veya doçent olmak üzere toplam dokuz kişiden oluşur.

(2) Program Komisyonu iki yıl için görev yapar.

(3) Komisyonun sekreteryasını, Eğitim Merkezi Müdürlüğü yürütür.

Program Komisyonunun görevleri

MADDE 6 – (1) Program Komisyonunun görevleri şunlardır:

- a) Uzmanlık eğitim ve öğretimi programı açılmasına ve uzmanlık eğitim ve öğretimi programı uzmanlık alanlarının belirlenmesine ilişkin Yönetim Kuruluna görüş bildirmek,

b) Programların yürütülmesi için ders vermek ve tez danışmanlığı yapmak üzere görevlendirilecek öğretim elemanlarının ve Sınav Kurulunda görev yapacak öğretim elemanlarının belirlenmesi konusunda Yönetim Kuruluna görüş bildirmek,

c) Akademik yılın başlangıç ve bitiş tarihlerini belirleyerek akademik takvimi hazırlamak, uzmanlık alanlarına ilişkin ders konuları ve derslerin; zorunlu, koşullu seçmeli ve seçmeli türden olmak üzere ders dağılımına ve uzmanlık eğitim ve öğretimi programının tezli veya tezsiz yapılmasına karar vermek, programların öğrenci sayısına ilişkin Yönetim Kuruluna görüş bildirmek,

ç) Uygulanacak akademik programdaki derslerin, haftalık ders saat ve kredilerini, her öğretim yılından önce belirlemek ve öğrencilerin diğer programlardan bir dönemde alabileceği dersleri tespit etmek,

d) Uzmanlık eğitim ve öğretimi programlarında yabancı dil bilgisi aranıp aranmayacağını belirlemek, yabancı dil sınavının usul ve esaslarını tespit etmek,

e) Yabancı uyruklu öğrencilerin kabulü ve özel öğrenci kabulü için gerekli koşulları tespit etmek, yabancı uyruklu öğrencilerin katılacağı Türkçe dil bilgisi sınavını yapacak öğretim elemanlarının belirlenmesi konusunda Yönetim Kuruluna görüş bildirmek,

f) Akademi ya da başka yüksek öğretim kurumlarındaki programlardan yatay geçiş koşullarını ve muaf tutulacak dersleri ve ders sayısını belirlemek,

g) Tezli uzmanlık eğitim ve öğretimi programında yazılacak teze ilişkin kuralları belirlemek,

ğ) Öğrencilerin özürlü sayılabilmesi için aldıkları sağlık raporlarının ve diğer özür nedenlerinin kabul edilip edilmeyeceğine ilişkin Yönetim Kuruluna görüş bildirmek.

Öğretim dili

MADDE 7 – (1) Akademi tarafından yürütülecek uzmanlık eğitim ve öğretimi programının öğretim dili Türkçe'dir.

Sınav Kurulu

MADDE 8 – (1) Sınav Kurulu, Yönetim Kurulunca öğretim elemanları arasından belirlenecek dört asıl ve yeteri kadar yedek üyeden oluşur. Kurula en yaşlı üye başkanlık eder.

(2) Sınav Kurulu, giriş sınavına ilişkin usul ve esasları belirler, yazılı ve sözlü giriş sınavlarını yapar ve değerlendirir.

(3) Yazılı sınavlar, Akademi Başkanlığınca yapılır. Gerekğinde resmi kuruluşlara da yaptırılabilir.

Öğretim elemanlarının görevlendirilmesi

MADDE 9 – (1) 6 ncı maddenin birinci fıkrasının (b) bendine göre görevlendirilecek öğretim elemanları, 4954 sayılı Türkiye Adalet Akademisi Kanununun 22 nci, 23 üncü ve 24 üncü maddeleri uyarınca görevlendirilir.

(2) Yönetim Kurulu üyeleri ve Program Komisyonu üyeleri arasından da, öğretim elemanı olarak Yönetim Kurulu kararıyla görevlendirme yapılabilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Uzmanlık Eğitim ve Öğretimi Programına Başvuru Koşulları, Giriş Sınavı ve Öğrenciliğe Kabul

Başvuru koşulları

MADDE 10 – (1) Türkiye Adalet Akademisi tarafından yürütülecek uzmanlık eğitim ve öğretimi programına katılabilmek için aşağıdaki koşullar aranır:

a) Adlî, idarî veya askerî yargıda hâkim veya savcı olarak görev yapıyor olmak, kamu kurum, kuruluş veya kurullarında hukuk müşaviri veya avukat olarak çalışıyor olmak, serbest avukat olarak çalışıyor olmak, noter olarak görev yapıyor olmak.

b) Programa katıldığı tarihte 50 yaşını bitirmemiş olmak.

c) Lisansüstü eğitim sınavından (ALES) 50 puan almış olmak.

İlân ve duyuru

MADDE 11 – (1) Açılacak programlar ve başvuru koşulları giriş sınavından en az üç ay önce Akademi internet sitesinde ilân edilir. Ayrıca Adalet Bakanlığı, Anayasa Mahkemesi,

Yargıtay, Danıştay, Askeri Yargıtay, Askeri Yüksek İdare Mahkemesi, Yüksek Seçim Kurulu, Türkiye Barolar Birliği ve Türkiye Noterler Birliğine yazı ile duyurulur.

(2) İlân ve duyuru metninde, uzmanlık eğitim ve öğretimi programı, uzmanlık alanları, programa başvuru koşulları, yazılı ve sözlü sınav tarihi ve yeri, başvuru süresi ve Yönetim Kurulunca belirlenecek giriş sınavı ücreti hakkında bilgiler yer alır.

Başvuru

MADDE 12 – (1) Programa katılmak isteyen adaylar, Akademiden sağlayacakları başvuru formlarını usulüne uygun biçimde doldurarak, belirtilen süreler içinde Akademiye e-posta yolu ile de iletebilirler. Başvuru formları Akademice incelenir, gerekli şartları taşımayanlara durum yazı ile bildirilir.

(2) Başvurusu kabul edilen adaylara sınav kimlik belgeleri Akademice gönderilir. Adayların bu belgeleri sınavlarda yanlarında bulundurmaları zorunludur.

Giriş sınavı ve başarı notu

MADDE 13 – (1) Giriş sınavları yazılı ve sözlü olarak yapılır. Sınavlarda adayın genel yeteneği, genel kültürü ve alan bilgisi ölçülür.

(2) Sınav başarı notu 100 üzerinden 65'tir.

(3) Sözlü sınava, yazılı sınavda en yüksek puanı alan öğrenciden başlayarak, programa kabul edilecek öğrenci sayısının iki katı kadar aday çağırılır.

(4) Başarı notunun hesaplanmasında lisans mezuniyet notuna yüzde on, giriş yazılı sınav sonucuna yüzde kırk, sözlü sınav sonucuna yüzde elli ağırlık verilir. Yabancı dil aranan durumlarda, lisans mezuniyetine yüzde on, yabancı dil sınavı sonucuna yüzde yirmi, yazılı sınav sonucuna yüzde otuz, sözlü sınav sonucuna yüzde kırk ağırlık verilir.

(5) Her program için kontenjan, başarı notu en yüksek olan öğrenciden başlanarak doldurulur.

(6) Giriş sınavı sonuçları, sınava katılan tüm adayların adları ve aldıkları notların gösterildiği giriş sınavı sonuç listesi Akademi binasında ve internet sitesinde ilân edilir.

Kayıt için gerekli belgeler

MADDE 14 – (1) Kesin kaydın yapılabilmesi için aşağıdaki belgelerin verilmesi gerekir:

- Nüfus cüzdanı fotokopisi,
- 4.5x6 büyüklüğünde 4 adet fotoğraf,
- Diploma aslı ya da onaylı örneği,
- Bağlı olduğu kurumdan izinli sayıldığını gösterir belge.

Kayıt ve öğrenciliğe kabul

MADDE 15 – (1) Giriş sınavını kazananlar, kesin kayıtlarını ilân edilen süre içinde yaptırmak zorundadırlar.

(2) Kaydını süresi içinde yaptırmayan adayların yerine, başarı sırası esas alınarak diğer adaylara bildirim yapılır.

Yabancı uyruklu öğrencilerin kabulü

MADDE 16 – (1) Kendi hükümetleri tarafından Akademi uzmanlık programı için öğrenciliği teklif edilen yabancılar; 6 ncı maddenin birinci fıkrasının (e) bendi uyarınca belirlenen koşulları taşımaları kaydıyla, programlara sınava girmeksizin öğrenci olarak kabul edilebilirler.

(2) Yabancı uyruklu öğrencilerin, yapılacak Türkçe dil bilgisi sınavında başarılı olmaları gerekir.

Özel öğrenci kabulü

MADDE 17 – (1) Lisans öğreniminden sonra, belli bir konuda bilgi ve görgüsünü arttırmak ve gelişmeleri izlemek isteyenler, 6 ncı maddenin birinci fıkrasının (e) bendi uyarınca belirlenen koşulları taşımaları kaydıyla, programlara özel öğrenci olarak kabul edilebilirler.

(2) Özel öğrenciler en fazla üç ders alabilirler.

(3) Özel öğrenciler, asıl öğrenciler gibi kayıt yaptırdıkları derslerin tüm koşullarına ve gereklerine uymak zorundadırlar.

(4) Özel öğrenciler, asıl öğrencilerin haklarından yararlanamazlar. Özel öğrencilere, izledikleri dersleri ve aldıkları notları gösteren bir belge verilebilir.

(5) Bu Yönetmelik hükümlerine göre asıl öğrencilik hakkını kazanan özel öğrencinin aldığı derslerin başarı notu ve kredileri geçerli sayılır.

(6) Özel öğrenciler her yıl Yönetim Kurulunca belirlenecek ücreti öderler.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Ders Kaydı, Devam Zorunluluğu, Ara ve Dönem Sonu Sınavları

Ders kaydı

MADDE 18 – (1) Öğrenciler, dersler başlamadan önce, belirlenen takvim ve ilkelere göre ders ve tez kayıtlarını yaptırırlar.

(2) Geçerli sayılan bir özrü olmaksızın ders ve tez kayıtlarını süresi içinde yaptırmayan öğrencilerin kayıtları silinir. Özrün kayıt süresinin bitiminden itibaren on gün içinde yazılı olarak bildirilmesi gerekir.

Devam durumu

MADDE 19 – (1) Derslere devam zorunludur. Dönem içinde herhangi bir derse özürsüz olarak ya da Yönetim Kurulunca uygun bulunmayan bir özre dayanarak altı saat devam etmeyen öğrenci, söz konusu dersten "kalır" notu almış sayılır ve dönem sonu sınavına giremez. Öğrenci "kalır" notu aldığı dersi, dersin açıldığı dönemde tekrarlar. Bu şekilde üç dersten "kalır" duruma düşmüş öğrencinin kaydı silinir.

Özür

MADDE 20 – (1) Özür, devam koşulunu ortadan kaldırmaz. Öğrencilerin özürlü sayılabilmesi için, aldıkları sağlık raporlarının Yönetim Kurulunca kabul edilmesi gerekir. Ayrıca belgelendirilmesi koşuluyla doğal afet, anne, baba, eş, kardeş ve çocuğun ölümü gibi durumlarda özürlü sayılırlar.

(2) Öğrenciler özürlerini, raporlu olunması durumunda rapor süresinin dolduğu, diğer durumlarda olayın meydana geldiği tarihten başlayarak en geç on gün içinde Akademiye bildirirler. Bu sürede bildirilmeyen özürler kabul edilmez. Özrü, Yönetim Kurulunca geçerli sayılan öğrenci, devam edemediği dersi/dersleri açıldığı dönemde tekrarlar ve durumu, kurumuna bildirilir.

(3) Dönem sonu sınavına geçerli sayılan özrü nedeniyle giremeyen öğrenciler, Yönetim Kurulunca belirlenecek bir tarihte sınava alınırlar.

Kayıt dondurma

MADDE 21 – (1) Hastaneden öğretim dönemini kapsayan en az iki aylık sağlık raporu alınması ile öğrencinin eğitim, araştırma, öğrenim ve benzeri amaçlarla yurt dışında görevlendirilmesi durumunda, Yönetim Kurulu kararıyla iki döneme kadar kayıt dondurulabilir. Ancak, askerlik yapmakta olanlar ile eğitim amacıyla ya da görevli olarak yurt dışında bulunanlar için kayıt dondurma süresi iki dönemi aşabilir.

Notlarda maddi hata durumu

MADDE 22 – (1) Öğrenciler, sınav notlarına ilişkin maddi hata itirazlarını notların ilanından başlayarak onbeş gün içinde Akademi Başkanlığına yaparlar.

(2) İnceleme, bütün cevapların değerlendirilip değerlendirilmediği, not toplamının doğruluğu ve duyuru listelerine doğru yazılıp yazılmadığı konuları ile sınırlıdır.

Sınavlarda kopya

MADDE 23 – (1) Giriş sınavlarında kopya çektiği saptanan adayların sınavları geçersiz sayılır.

(2) Uzmanlık programı ders sınavları ile ödev, seminer ya da tezlerinde intihal yaptığı belirlenen öğrenciler sıfır almış sayılır. Bu öğrenciler ile suç sayılan eylemleri işleyenler hakkında tespit, ihbar ya da şikâyet üzerine ayrıca disiplin soruşturması açılır.

Ara sınavlar

MADDE 24 – (1) Öğrenciler, her dönem içinde derslerden en az bir kez ara sınavına girerler. Ara sınav, tez yazma kurallarına uygun olarak hazırlanmış ödev ya da ödevlerin değerlendirilmesi biçiminde de yapılabilir.

(2) Öğrenciler, dönem sonu sınavlarına girebilmek için ara sınavdan 100 tam puan üzerinden en az 50 puan almak zorundadır. Birden fazla ara sınav yapılması durumunda notların aritmetik ortalaması alınır. Ara sınavdan başarısız olan öğrenci o dersi tekrarlar.

Dönem sonu sınavları

MADDE 25 – (1) Dönem sonu sınavları, belirlenen ve duyurulan tarihlerde yazılı olarak yapılır. Bu sınavlar, tez yazma kurallarına uygun olarak hazırlanmış dönem ödevlerinin değerlendirilmesi şeklinde de yapılabilir.

(2) Öğrencinin bir dersten başarılı sayılabilmesi için, o dersin dönem sonu sınavından aldığı notun ve başarı notunun, ayrı ayrı 100 tam puan üzerinden 65 puandan aşağı olmaması gerekir.

(3) Başarı notu, ara sınav notu ile dönem sonu sınav notunun aritmetik ortalamasıdır.

(4) Her dönem sonunda, öğrencinin başarı durumu, kurumuna yazılı olarak bildirilir.

Bütünleme

MADDE 26 – (1) Birinci dönemde başarısız olan dersin sınavı, izleyen dönemin sınavları ile birlikte yapılır. İkinci dönemin sonunda başarısız ders bulunan öğrenci, bu derslerin sınavlarına, aksine bir karar alınmadıkça kış döneminin başında veya dönem sonlarında Program Komisyonunca belirlenecek günlerde girer. Öğrenciler, ders ve seminerleri bir yıl içinde başarı ile bitirmek zorundadırlar. Bir dersten en çok bir kez bütünleme sınavına girilebilir.

Notlar

MADDE 27 – (1) Her ders için öğretim elemanı tarafından verilecek başarı notu, dönem içi çalışmalarının değerlendirilmesi ve sınav notları ile kanaat notu halinde belirlenir. Ara sınav ve dönem sonu sınavları, 100 tam not üzerinden değerlendirilir.

(2) Bir dersin başarı puanı; 0-64 Geçmez, 65-75 Orta, 76-85 İyi ve 86-100 Pekiyi şeklindedir.

İlişik kesme

MADDE 28 – (1) Birinci akademik yıl sonunda kredili derslerini ve seminer dersini başarıyla tamamlayamayan veya en az 65 genel not ortalamasını tutturamayan ya da özürlü olup olmadığına bakılmaksızın toplam ders saatinin yüzde yetmişine devam etmeyen öğrencinin Akademi ile ilişkisi kesilir.

(2) Kredili derslerini ve seminer dersini başarıyla bitiren, ancak tez çalışmasını 30 uncu maddede öngörülen sürede tamamlayamadığı için tez sınavına giremeyen öğrencinin Akademi ile ilişkisi kesilir.

(3) Kayıt silme ve ilişik kesmeye ilişkin kararlar, Yönetim Kurulunca alınır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Uzmanlık Eğitim ve Öğretimi Programı

Uzmanlık programları

MADDE 29 – (1) Öğrenciye mesleki konularda derin bilgi kazandırmak ve mevcut bilginin uygulamada nasıl kullanılacağını göstermek ve bilimsel araştırma yaparak bilgiye erişme, bilgiyi değerlendirme ve yorumlama yeteneği kazandırmak amacıyla yapılacak uzmanlık programları, tezli veya tezsiz olarak yürütülebilir.

Program süresi

MADDE 30 – (1) Uzmanlık programlarının süresi, iki akademik yıldır. Birinci akademik yıl, iki dönemden oluşur ve Akademiye geçirilir. Birinci akademik yıl içinde öğrenciler, temel ilgi alanlarına göre belirtilen sayıda ders ve seminer almak zorundadırlar.

(2) Birinci akademik yıl sonunda öğrenciler kurumlarına dönerler.

(3) Programın ikinci akademik yılı, tez hazırlama ve sunma yılıdır.

(4) Öğretim güz ve bahar dönemlerinden oluşur.

(5) Kredilerini ve seminer dersini başarıyla tamamlayan, ancak tezini dört dönemin (programın ikinci akademik yılı) sonuna kadar bitiremediği için tez sınavına giremeyen öğrenciye, tez danışmanının önerisi ve Program Komisyonunun kararı ile en çok iki dönem ek süre verilebilir.

Ders ve krediler

MADDE 31 – (1) Her ders saati bir kredidir. Tezli uzmanlık programında öğrenciler, dönemler arasında dengeli olmak üzere, toplam 33 kredilik ders ve kredisiz bir seminer alır. Tezsiz uzmanlık programında ise toplam 42 kredilik ders ve kredisiz bir dönem projesi dersi alırlar.

(2) Bir öğrencinin bir dönemde alacağı derslerin toplamı 21 krediden çok olamaz. Tez 6 kredi değerindedir.

(3) Öğrenciler, açılan seminerlere ve düzenlenen konferanslara katılmak zorundadır.

(4) Diğer programlardan bir dönemde tezli uzmanlık programı öğrencisi en çok iki ders, tezsiz uzmanlık programı öğrencisi ise en çok üç ders alabilir. Ancak bu dersler yukarıda belirlenen kredi hesabında dikkate alınmaz.

Seminer dersi

MADDE 32 – (1) Tezli uzmanlık programında seminer dersine devam zorunludur. Seminer raporu, Program Komisyonunca belirlenecek tez yazma kurallarına uygun olarak yazılır. Seminer dersi, dönem sonunda başarılı ya da başarısız olarak değerlendirilir.

(2) Seminer raporunun bir örneği, semineri değerlendiren öğretim elemanının onayı ile birlikte Akademi Başkanlığına teslim edilir.

Dönem projesi dersi

MADDE 33 – (1) Tezsiz uzmanlık programında dönem projesi dersine devam zorunludur. Proje raporu, tez yazma kurallarına uygun olarak yazılır. Proje dersi, dönem sonunda başarılı ya da başarısız olarak değerlendirilir.

(2) Proje raporunun bir örneği, projeyi yöneten öğretim elemanının onayı ile birlikte Akademi Başkanlığına teslim edilir.

(3) Dönem projesi dersinden başarısız olan öğrencinin kaydı silinir.

Dönem başarı koşulu

MADDE 34 – (1) Öğrenci, her dönemde aldığı derslerin tümünden başarılı olmak zorundadır. Bu koşulu yerine getiremeyen öğrencinin kaydı silinir.

Tez konusu ve tez danışmanı

MADDE 35 – (1) Tezli uzmanlık programında Program Komisyonu, en geç ikinci dönemin sonuna kadar, her öğrenci için bir tez danışmanı belirler ve öğretim elemanının danışmanlık yüklerini de dikkate alarak, danışmanı görevlendirir.

(2) Tez konusunun niteliği gerektiriyorsa, Program Komisyonunca ikinci bir tez danışmanı görevlendirilebilir.

Tez çalışması ara raporu

MADDE 36 – (1) Tez öğrencisi, danışmanının atandığının bildirilmesi üzerine, tez çalışmaları ile ilgili olarak üç ayda bir ara raporu hazırlar ve danışmanına verir.

(2) Hazırlanan ara raporlar, tez danışmanı tarafından "başarılı" ya da "başarısız" olarak değerlendirilir ve en geç on gün içinde Akademi Başkanlığına teslim edilir. İkinci tez danışmanının görevlendirilmesi durumunda, değerlendirmeyi birinci tez danışmanı yapar.

(3) Tez çalışmaları ile ilgili ara raporların değerlendirilmesinde, üst üste iki ya da aralıklı olarak üç kez başarısız olan öğrencinin kaydı silinir.

Tezin niteliği, yazımı ve teslimi

MADDE 37 – (1) Tez, öğrencinin bilimsel araştırma yaparak bilgilere erişme, bilgiyi değerlendirme ve yorumlama yeteneği kazandığını gösterir bir nitelik taşımalıdır.

(2) Tez, tez yazma kurallarına uygun olarak yazılır ve çoğaltılır. Tezin Türkçe yazılması ve yabancı dilde bir özetinin bulunması gerekir. Tez, programın tamamlanması için öngörülen süreden en az iki ay önce, tez danışmanının onayını taşıyan bir dilekçe ekinde Akademi Başkanlığına teslim edilir.

(3) Program Komisyonunca kabul edilmiş bir özrü olmaksızın, süresinde tezini teslim etmeyen öğrencinin kaydı silinir.

Tez Kurulu

MADDE 38 – (1) Tez Kurulu, biri tez danışmanı olmak üzere ve en az biri başka bir programdan ya da başka bir yüksek öğretim kurumundan seçilen, üç öğretim elemanından oluşur. Ayrıca, iki yedek üye belirlenir.

(2) Program Komisyonu, tez danışmanının görüşünü alarak, her tez için üye sayısının iki katı kadar öğretim elemanını tez kurulu olarak belirler ve görevlendirir.

(3) İkinci tez danışmanı kurul üyesi olamaz.

Tez sınavı

MADDE 39 – (1) Tez Kurulu üyeleri, tezin kendilerine teslim edildiği tarihten başlamak üzere en geç iki ay içinde toplanarak, öğrenciyi tez sınavına alır. Kurul üyelerinin tezle ilgili kişisel değerlendirme raporları, tez sınavı başlamadan önce, öğrencinin dosyasına konulmak üzere, Akademi Başkanlığına teslim edilir.

(2) Tez sınavı, tez çalışmasının sunulması ve bunu izleyen soru-cevap bölümünden oluşur.

(3) Tez sınavının tamamlanmasından sonra, Kurul çoğunlukla "kabul", "red" ya da "düzeltme" kararı verir. Kurul, tez sınavını izleyen üç gün içinde, kararını Akademi Başkanlığına bildirir.

(4) Tezi reddedilen öğrencinin kaydı silinir. Tezine düzeltme kararı verilen öğrenci, düzeltme kararının kendisine bildirildiği tarihten başlayarak, en geç üç ay içinde istenen düzeltmeleri yapar ve tezini aynı Kurul önünde yeniden savunur. Bu savunma sonunda da tezi kabul edilmeyen öğrencinin kaydı silinir.

(5) Tezi kabul edilen öğrenci, tez yazma kurallarına göre tezini üç nüsha olarak çoğaltarak en geç bir ay içinde Akademi Başkanlığına teslim eder.

Danışman atanması

MADDE 40 – (1) Tezsiz uzmanlık programında, Program Komisyonunca her öğrenci için, ders seçiminde ve dönem projesinin yürütülmesinde danışmanlık yapmak üzere, birinci dönem başlamadan önce bir öğretim elemanı görevlendirilir.

Yeterlik sınavı

MADDE 41 – (1) Tezsiz uzmanlık programında, derslerini ve dönem projesini başarı ile tamamlayan öğrenci, belirlenecek yeterlik sınav kurulu tarafından en geç iki ay içinde sözlü olarak yapılacak yeterlik sınavına alınır.

(2) Yeterlik sınav kurulu, kararını başarılı ya da başarısız olarak verir. Kurul, en geç üç gün içinde, kararını Akademi Başkanlığına bildirir.

(3) Sınavda başarısız olan öğrenci, iki ay içinde aynı kurul önünde ikinci kez sınava alınır. Bu sınavda da başarısız olan öğrencinin kaydı silinir.

Uzmanlık diploması

MADDE 42 – (1) Tezli uzmanlık programında, tezi kabul edilen ve diğer koşulları yerine getiren öğrenciye, Akademi Başkanının imzasını taşıyan ve uygun bir yerinde "tezli" programın tamamlandığını gösteren "Uzmanlık Diploması" verilir.

(2) Tezsiz uzmanlık programında, derslerini, dönem projesini ve yeterlik sınavını başarı ile tamamlayan öğrenciye, Akademi Başkanının imzasını taşıyan ve uygun bir yerinde "tezsiz" programın tamamlandığını gösteren "Uzmanlık Diploması" verilir.

(3) Diplomaya, uzmanlık programının adı yazılır.

ALTINCI BÖLÜM **Çeşitli ve Son Hükümler**

Öğretim elemanlarına ödenecek ders ücreti

MADDE 43 – (1) Öğretim elemanlarına 4954 sayılı Türkiye Adalet Akademisi Kanununun 38 inci maddesi uyarınca ders ücreti ödenir.

Yürürlük

MADDE 44 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 45 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Türkiye Adalet Akademisi Başkanı yürütür.

[R.G. 2 Ağustos 2008 – 26955]

 [İçindekilere dön](#)

Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Kararı

Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Başkanlığından:

30/4/2008 tarihi itibarıyla 1 inci dereceye yükselip 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununun 32 nci maddesi uyarınca 30/4/2008 tarihinden geçerli olmak üzere ilk defa birinci sınıfa ayrılma incelemesine tabi tutulacak olan adli yargı hâkim, Cumhuriyet başsavcı ve savcılar ile idari yargı hâkimlerinin adlarını belirtir liste aşağıda gösterilmiştir.

Sürelerini bitirdikleri halde bu listede adlarını göremeyenler yayım tarihinden itibaren 1 ay içinde Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu'na yazılı başvurmak sureti ile durumlarının incelenmesini isteyebilirler.

Sicil No	HÂKİM SINIFI	Adı ve Soyadı	Görev Yeri	Ünvanı
38796		Hacer AVŞAR	Karaman	Hâkim
39505		Davut BEDİR	İstanbul	Hâkim
39510		Selami DURAK	Teftiş Kurulu	Başkanlığı
	Adalet Müfettişi			
39523		Mesut ORTA	Bilgi İşlem	Dairesi
	Başkanlığı	Tetkik Hâkimi		
39537		Ekrem SEVİMLİ	Sultanhisar	Hâkim
39551		Mehmet HAMZAÇEBİ	Yargıtay Tetkik	Hâkimi
39567		Oğuzhan YAŞAR	Alanya	Hâkim
39574		Yüksel ÇAKIR	Bilgi İşlem	Dairesi
	Başkanlığı	Tetkik Hâkimi		
39577		Hakan DEDE	Diyarbakır	Hâkim
39602		Muzaffer İREN	Erzurum	Hâkim
39679		Recep KALKAN	Teftiş Kurulu	Başkanlığı
	Adalet Müfettişi			
39680		Ergün ŞAHİN	Personel Genel	Müdürlüğü
	Yetkili Tetkik Hâkimi			
39688		Cengiz SARI	Zonguldak	Hâkim
39723		Akif BİLMEN	İpsala	Hâkim
39735		Eşref AKSU	Van	Hâkim
39740		Bayram ŞEN	Yargıtay Tetkik	Hâkimi
39789		Yıldırım KAYIR	Honaz	Hâkim
39802		Ekrem ÇETİNTÜRK	Kanunlar Genel	Müdürlüğü
	Tetkik Hâkimi			
39803		Haşim ÖZAYDIN	Çumra	Hâkim
39841		Burhan ALICI	Ceza ve Tevkifevleri Genel	
	Müdürlüğü	Yetkili Tetkik Hâkimi		
39889		Faris KARAK	Bodrum	Hâkim
39902		Canel RÜZGAR	Cumayeri	Hâkim

39979	Fatma TÜRKER	Mardin Hâkim
40006	Atilla SUBAŞI	Boyabat Hâkim
40009	Ramazan BOZTEPE	Yargıtay Tetkik Hâkimi
40018	Kadir ABDİİMAMOĞLU	Maçka Hâkim
40025	İhsan AKGÜL	Yargıtay Tetkik Hâkimi
40047	Yusuf SEVİMLİ	Kaynarca Hâkim
40049	Muhammer TÜZÜVCÜ	Giresun Hâkim
40069	Dursun Ali GÜNDOĞDU	Teftiş Kurulu Başkanlığı
Adalet Müfettişi		
40109	Celalettin DÖNMEZ	Avrupa Birliği Genel
Müdürlüğü	Tetkik Hâkimi	
40135	Gökçen ERSAN	Yargıtay Tetkik Hâkimi
40145	Şükrü GÖKOĞLU	Teftiş Kurulu Başkanlığı
Adalet Müfettişi		
40156	Mustafa KAHYA	Şırnak Ağır Ceza
Mahkemesi Başkanı		
40211	Nuray OĞUZER	Bandırma Hâkim
40248	Sıtkı Hasan SÖYLEMEZOĞLU	Avrupa Birliği Genel
Müdürlüğü	Tetkik Hâkimi	
40258	Meral ÜNEL	Kırklareli Hâkim
40262	Cuma ÖZTÜRK	Osmaniye Hâkim
40268	Fusun ALCA	Manavgat Hâkim
40311	Yalçın ÖKTEN	Borçka Hâkim
40325	Mehmet Adnan KAPLAN	Afşin Hâkim
39480	Esmâ AKSOY	Dalaman Hâkim
39509	Ömer SEVGİLİOCAK	Diyarbakır Hâkim
39526	Cengiz OTACI	Yargıtay Tetkik Hâkimi
39528	Ahmet ÖZGÜNGÖR	Türkiye Adalet Akademisi
Eğitim Merkezi Müdür Yardımcısı		
39579	Mustafa GÜRBÜZ	Boğazlıyan Ağır Ceza
Mahkemesi Başkanı		
39626	Ali ÖZEL	Yargıtay Tetkik Hâkimi
39690	İsmail SEZGİN	Çankırı Ağır Ceza
Mahkemesi Başkanı		
39691	Hüseyin GÜNAY	Yargıtay Tetkik Hâkimi
39730	Hikmet ŞEN	Gümüşhane Ağır Ceza
Mahkemesi Başkanı		
39792	Havva GÜRGEN	Personel Genel Müdürlüğü
Tetkik Hâkimi		
39856	Köksal ÇELİK	Bafra Hâkim
39862	Hasan ÜNAL	Yargıtay Tetkik Hâkimi
39920	Mehmet BELEÇ	Yargıtay Tetkik Hâkimi
39942	Halil İbrahim KAYI	Söğüt Hâkim
39963	Hasan ŞAHİN	İdari ve Mali İşler Dairesi
Başkanlığı	Tetkik Hâkimi	
39976	Turan AÇIKMEŞE	Bilgi İşlem Dairesi
Başkanlığı	Yetkili Tetkik Hâkimi	
40000	Mehmet ÇEKİÇ	Yargıtay Tetkik Hâkimi
40029	Kazım KAHYAOĞLU	Teftiş Kurulu Başkanlığı
Adalet Müfettişi		
40032	Uğur AKBULUT	Siirt Ağır Ceza
Mahkemesi Başkanı		

40176	Nihat ULUSU	Personel Genel Müdürlüğü
Tetkik Hâkimi		
40228	Yusuf BULUT	Yargıtay Tetkik Hâkimi
40245	Canan ÖNDER	Seydişehir Hâkim

SAVCI SINIFI

<u>Sicil No</u>	<u>Adı ve Soyadı</u>	<u>Görev Yeri</u> <u>Ünvanı</u>
39484	İbrahim USTA	Ceza ve Tevkifevleri Genel
Müdürlüğü	Yetkili Tetkik Hâkimi	
39493	Seyfullah ÇAKMAK	Ceza İşleri Genel Müdürlüğü
Yetkili Tetkik Hâkimi		
39513	Muhammet Emre EJDER	Anamur Cumhuriyet
Başsavcısı		
39557	Ümit SADE	Teftiş Kurulu Başkanlığı
Adalet Müfettişi		
39606	Hakan TURAL	Niksar Cumhuriyet
Başsavcısı		
39650	Mehmet Hakkı GÜRPINAR	Teftiş Kurulu Başkanlığı
Adalet Müfettişi		
39673	Ahmet DEMİRYÜREK	Teftiş Kurulu Başkanlığı
Adalet Müfettişi		
39717	Fuzuli AYDOĞDU	Karacabey Cumhuriyet
Savcısı		
39750	Derya KARSLIOĞLU	Sinop Cumhuriyet Savcısı
39773	Fatih ÖZKUL	Yargıtay Cumhuriyet Savcısı
39787	Hasan CAN	Şereflikoçhisar Cumhuriyet
Başsavcısı		
39851	Yunus GENÇ	Teftiş Kurulu Başkanlığı
Adalet Müfettişi		
39905	Ahmet ERDİK	Kulu Cumhuriyet Savcısı
39929	Yılmaz ÇİFTÇİ	Gerede Cumhuriyet
Başsavcısı		
39937	Bekir DURAN	Hınıs Cumhuriyet
Başsavcısı		
39964	Aydın TEZCAN	Yargıtay Cumhuriyet Savcısı
39980	Seda YÜKSEL	Torbali Cumhuriyet Savcısı
39996	Zekeriya BAYAZIT	Tunceli Cumhuriyet
Başsavcısı		
40098	Ömer KARİŞİT	Elmalı Cumhuriyet Savcısı
40131	İsmail AYTAÇ	Körfez Cumhuriyet Savcısı
39597	Osman Nuri GÜLER	Tavşanlı Cumhuriyet
Başsavcısı		
39953	Şeref GÜRKAN	Malatya Cumhuriyet Savcısı

İDARİ YARGI

<u>Sicil No</u>	<u>Adı ve Soyadı</u>	<u>Görev Yeri</u> <u>Ünvanı</u>
36474	Ali Fuat UÇAR	Hatay Vergi Mahkemesi
Üyesi		
37757	Züfer TÜRKER	Denizli Vergi Mahkemesi
Üyesi		
37827	Jülide AYZAZ YÜCEL	Antalya Vergi Mahkemesi
Üyesi		

37859
38337
38563
Üyesi

Sevcan GÜLŞEN
Öznur TURAN KILIÇ
Rabia ŞAHİN

Danıştay Tetkik Hâkimi
Danıştay Tetkik Hâkimi
Mersin Vergi Mahkemesi

[R.G. 24 Temmuz 2008 – 26946]

 [İçindekilere dön](#)

Anayasa Mahkemesi Kararı

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

Esas Sayısı : 2008/66

Karar Sayısı: 2008/17 (Yürürlüğü Durdurma)

Karar Günü : 22.7.2008

YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMİNDE BULUNAN: Danıştay
Onüçüncü Daire.

YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMİNİN KONUSU: 19.10.2005 günlü, 5411 sayılı Bankacılık Kanunu'nun 132. maddesinin onüçüncü fıkrasının Anayasa'nın 13. ve 23. maddelerine aykırılığı ve yürürlüğünün durdurulması savıyla iptali istemidir.

YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMİNİN İNCELENMESİ

Yürürlüğün durdurulması istemini de içeren dava dilekçesi ve ekleri, bu konudaki ilk ve esas inceleme raporu ile ekleri, iptali istenilen kural, dayanılan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile öteki yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

19.10.2005 günlü, 5411 sayılı Bankacılık Kanunu'nun 132. maddesinin onüçüncü fıkrası, 22.7.2008 günlü, E.2008/66, K.2008/131 sayılı kararla iptal edildiğinden, bu fıkranın, uygulanmasından doğacak sonradan giderilmesi güç veya olanaksız durum ve zararların önlenmesi ve iptal kararının sonuçsuz kalmaması için kararın Resmî Gazete'de yayımlanacağı güne kadar YÜRÜRLÜĞÜNÜN DURDURULMASINA, 22.7.2008 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Haşim KILIÇ

Başkanvekili
Osman Alifeyyaz PAKSÜT

Üye
Sacit ADALI

Üye
Fulya KANTARCIOĞLU

Üye
Ahmet AKYALÇIN

Üye
Mehmet ERTEN

Üye
A. Necmi ÖZLER

Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye
Şevket APALAK

Üye
Serruh KALELİ

Üye
Zehra Ayla PERKTAŞ

[R.G. 30 Temmuz 2008 – 26952]

Yargıtay Kararları

Yargıtay 7. Hukuk Dairesinden:

Esas No : 2008/2179

Karar No : 2008/2150

Mahkemesi: İstanbul 6. Sulh Hukuk Mahkemesi

Tarihi : 20.7.2006

Numarası : 2006/575-2006/843

Davacı : TC İstanbul Valiliği, İl Dernekler Müd.

Davalı : Mesihpaşa Butikçiler Yardımlaşma Derneği

YARGITAY İLAMI

Taraflar arasındaki davanın yapılan yargılaması sonunda yerel mahkemece verilen hükmün kanun yararına bozulması adalet bakanlığının yazısı üzerine Yargıtay C. Başsavcılığı tarafından istenilmekle raportör üyenin açıklamaları dinlendi. Evrak okundu. Gereği görüldü:

İstanbul Valiliği İl Dernekler Müdürlüğünün 4.5.2006 tarihli 13021 sayılı yazılarıyla mahkemece Mesihpaşa Butikçiler Yardımlaşma Derneğinin 4721 sayılı T.M.K.nun 87. maddesi gereğince kendiliğinden dağılmış sayılmasına anılan mahkemece karar verildiği ve hükmün temyiz edilmeksizin kesinleştiği anlaşılmaktadır.

Dava T.M.K.nun 87. maddesi hükmü gereğince kendiliğinden sona erdiğinin tespiti davadır. Dosyanın incelemesinde İstanbul Valiliği İl Dernekler Müdürlüğünün talep yazısı üzerine anılan mahkemece esasa kaydedilen davanın dosya üzerinden yapılan inceleme ile sonuçlandırıldığı görülmüştür.

5253 sayılı Dernekler Kanununun 18/1 maddesinde "bu kanunla ilgili olarak Hukuk Mahkemelerinde bakılacak davalarda basit yargılama usulü uygulanır." denilmektedir. Dernekler Kanununun 36. maddesinin son cümlesinde ise sözü edilen kanunda hüküm bulunmayan hallerde 4721 sayılı Türk Medeni Kanununun hükümleri uygulanacağı öngörülmüştür.

Sözü edilen yasal düzenlemeler gereğince Dernekler Kanunu ile ilgili hukuk davalarında duruşma yapılması ve yargılamanın basit usule göre gerçekleştirilmesi ve sonuçlandırılması gerekmektedir.

Davanın dosya üzerinde inceleme yapılarak karara bağlanması konusunda mahkemeye takdir hakkı tanınmamıştır. Ayrıca HUMK 73. maddesine göre de istisnalar haricinde hâkimin her iki tarafı istima veyahut iddia ve müdafaalarını beyan etmeleri için kanuni şekillere tevfikan davet etmedikçe hükmünü veremeyeceği kabul edilmiştir.

Hal böyle olunca Yargıtay C. Başsavcılığının HUMK'nun 427/6 maddesine dayalı kanun yararına bozma isteminin açıklanan sebeplerle kabulü ile hükmün sonuca etkili olmamak üzere BOZULMASINA,

Kararın onaylı bir örneğinin Adalet Bakanlığınca Resmî Gazete'de yayınlanmak üzere onaylı bir örneğinin de Yüksek Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına, dava dosyasının yerel mahkemesine gönderilmek üzere Yüksek Yargıtay Başsavcılığına gönderilmesine 16.5.2008 gününde oybirliği ile karar verildi.

[R.G. 24 Temmuz 2008 – 26946]

— • —

Yargıtay 10. Hukuk Dairesinden:

Esas No : 2007/24779

Karar No : 2008/8902

Mahkemesi: Konya İş Mahkemesi

Tarihi : 31.03.2005

No : 748-342

Davacı : Sosyal Sigortalar Kurumu Başkanlığı Adına Av. Sevginur Çetmili

Davalı : Ramazan Çetiner Adına Av. Recep Okur

Sosyal Sigortalar Kurumu Başkanlığı tarafından, sigortalıya ödenen geçici işgöremezlik ödeneğinin % 25'ini oluşturan 127.916.666 TL (127,92 YTL)'nin, 506 sayılı Yasanın 111. maddesi uyarınca davalı sigortalıdan tahsili istemli davanın yargılaması sonucunda, davanın kabulü yönünde verilen kararın, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığınca yasal sürede kanun yararına temyiz edilmesi üzerine dosya incelendikten sonra işin gereği düşünüldü ve aşağıdaki karar tespit edildi.

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı 10.12.2007 tarihli yazısında, Konya İş Mahkemesi'nin temyiz edilmeksizin kesinleşen 31.03.2005 tarih, 2004/748 E., 2005/342 K. sayılı kararının, Anayasa'nın 141 ve Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun 388/3. maddesine uygun olarak gerekçeli yazılmadığı; ceza yargılaması sürecinde alınan bilirkişi raporunda sigortalıya atfedilen % 50 oranındaki kusurun, 506 sayılı Yasanın 111/son maddesi uyarınca sigortalının bağışlanmaz kusurlu kabul edilmesi için yeterli olmadığı yönü gözetilmeksizin hüküm kurulmuş olmasının usul ve yasaya aykırı bulunduğu belirtilerek, Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun 427/6 maddesi uyarınca hükmün kanun yararına bozulması istenilmiştir.

1 – "Anayasamızın 141/3 maddesinde "Bütün mahkemelerin her türlü kararları gerekçeli olarak yazılır" hükmü yer almaktadır.

Mahkeme kararlarında nelerin yazılacağı ise 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun 388. maddesinde; "Karar aşağıdaki hususları kapsar: 1. Kararı veren mahkeme ile hakim veya hakimlerin ve tutanak katibinin ad ve soyadları ve sicil numaraları, mahkeme çeşitli sıfatlarla görev yapıyorsa kararın hangi sıfatla verildiği,

2. Tarafların ve davaya katılanların kimlikleri ile varsa kanuni temsilci ve vekillerinin ad ve soyadları ile adresleri,

3. İki tarafın iddia ve savunmalarının özeti, anlaşmışları ve anlaşmadıkları hususlar, ihtilaflı konular hakkında toplanan deliller, delillerin tartışması ret ve üstün tutma sebepleri, sabit görülen vakialarda bunlardan çıkarılan sonuç ve hukuki sebep,

4. Hüküm sonucu ile varsa kanun yolları,

5. Kararın verildiği tarih ve hakim veya hakimlerin ve tutanak katibinin imzaları,

Hüküm sonucu kısmında, gerekçeye ait herhangi bir söz tekrar edilmeksizin, istek sonuçlarından her biri hakkında verilen hükümle taraflara yüklenen borç ve tanınan hakların, mümkünse sıra numarası altında birer birer, açık, şüphe ve tereddüt uyandırmayacak şekilde gösterilmesi gereklidir." Şeklinde ifade edilmiştir.

Aynı kural HUMK.nun 389. maddesinde de "Verilen karar ile iki tarafa tahmil ve bahşedilen vazife ve haklar şüphe ve tereddüdü mucip olmayacak surette gayet sarih ve açık yazılmalıdır." ifadelerine yer verilerek tekrarlanmıştır.

Açıklanan bu hükümler en başta yargıda açıklık ve netlik prensibinin gereğidir ve emredici hükümlerden olup "Kamu düzeni" amacı ile vaz'edilmişlerdir. Bu hükümlerle getirilen anılan biçim koşulları hükmün açıklığı ve anlaşılabilirliği kadar infaz kabiliyetini de sağlamak amacını taşımaktadır. Aksi hal, yeni tereddüt ve ihtilaflar yaratır. Hatta giderek denebilir ki, dava içinden davalar doğar. Hükmün hedefine ulaşmasını engeller, Kamu düzeni ve barışı oluşturulamaz.

Görülmektedir ki, uyuşmazlıkların çözümünde yargıya düşen en önemli görevlerden birisi de açık ve net çözümler bulmak, anlaşılabilir, tutarlı kararlarla kamu düzen ve barışının sağlanmasına hizmet etmek olmalıdır. Hükmün açık ve net olması gereği hüküm sonucu ile

sınırlı olmayıp, iddiaların tek tek ele alındığı, cevaplandırıldığı, hukuka ve yasaya aykırı bulunma ya da bulunmama nedenlerinin açıklandığı, yasal dayanakların gösterildiği, anlamaya ve denetime elverişli gerekçenin varlığını da gerektirir. Zira taraflar ancak gerekçe sayesinde hükmün hangi maddi ve hukuki sebebe dayandırıldığını anlayabilecekleri gibi Yargıtay denetimi de ancak kararın gerekçe içermesi halinde mümkün olacaktır. İşte bu nedenledir ki, kararın gerekçesinde hangi maddi vakianın hangi hukuki sebeple davacıyı haklı gösterdiğinin açıklanması halinde ancak, HUMK.nun 388. maddesine uygun bir kararın varlığından söz edilebilecektir. Gerek Anayasamız, gerek 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu ile getirilen ve yukarıda açıklanan yasal düzenlemelerin nihai amacı da budur." (YHGK, 03.12.2003 t., 2003/4-776 E., 2003/720 K.)

"Adil yargılanma hakkının içinde barındırdığı temel haklardan olan ve dayanağını insan onuru ile eşitlik ilkesinden alan, hukuki dinlenilme hakkının üç unsuru vardır. Bunlar, tarafların yargılama konusunda bilgilendirilme hakkı, yargılama ile ilgili açıklama ve ispat hakkı, bu açıklamaların mahkemece dikkate alınıp değerlendirilmesi yükümlülüğüdür. Gerekçe özellikle tarafların yargılamada dikkate alındığının, açıklama ve delillerinin değerlendirildiğinin bir göstergesidir..."

Kararın gerekçeli olması hukuk devletinin ve hukuki güvenlik ilkesinin de bir gereğidir. Zira, mahkemenin keyfilikten uzak şekilde, hukuka ve kanuna uygun karar verip vermediği ancak gerekçeden anlaşılabilir. Bu sebeptendir ki, Anayasa'da kararların gerekçeli olması özel olarak vurgulanmıştır."(Muhammet Özkes, "Üst Derece Mahkemeleri Kararlarında Gerekçe", Türkiye'de İstinaf Mahkemelerinin Kurulmasından Sonra Yargıtay'ın Rolü Konferansı, Ankara 2007, s. 78-79)

Konya İş Mahkemesi'nin 2004/748 E., 2005/342 K. sayılı kararı incelendiğinde, tarafların istem ve yanıtının özetine yer verildikten sonra, "Dosya incelenmiş, dava dilekçesine ekli belgeler ile tarafların ibraz ettikleri belgeler tetkik edilmiş olup delil olarak gösterilen Konya 4. Asliye Ceza Mahkemesi'nin 2000/626 esas 2001/701 Karar sayılı dosya celp ve tetkik edilmiş olup, yetki itirazı yönünden dosya tetkik edilmiş, meydana gelen kazanın Konya ili Çimento Fabrikasında geçtiği anlaşıldığından yetki itirazının reddine karar verilerek ceza mahkemesinde belirlenen kusur oranı usul ve yasaya uygun olduğundan ve mahkememizce de yeterli görüldüğünden davanın kabulüne karar vermek gerekmiş aşağıdaki hüküm kurulmuştur." Açıklamasıyla yetinilerek hüküm kurulmuştur.

Mahkemenin, yukarıda sıralanan hukuki olgular ışığında, hükme dayanak alınan kanıtlar ile bu kanıtların diğer kanıtlara oranla üstün tutulma gerekçelerinin irdelenip tartışılarak karar gerekçesinde açıklanması zorunluluğunu öngören yasal gerekçelere uymaksızın; ceza yargılamasında elde edilen rapora atıfla yetinen soyut bir yaklaşımla hükme varmış olması;

2 – 506 sayılı Yasanın 111. maddesi "Bağışlanmaz kusuru yüzünden iş kazasına uğrayan, meslek hastalığına tutulan veya hastalanan sigortalıya verilecek geçici iş göremezlik ödeneği veya sürekli iş göremezlik geliri, bu kusurun derecesine göre, Kurumca, yarısına kadar eksiltilebilir.

Tehlikeli olduğu veya hastalığa sebep olacağı bilinen yahut yetkili kimseler tarafından verilen emirlere aykırı olan veyahut açıkça izne dayanmadığı gibi hiçbir gereği veya yararı bulunmayan bir işi elinde olarak sigortalının yapması veya yapılması gerekli bir hareketi savaştırması kusurun bağışlanmazlığına esas tutulur." Hükmünü içermekte olup; Sosyal Sigortalar Kanununa özgü bir kavram olan "bağışlanmaz kusur", 506 sayılı Yasanın 111. maddesinin son fıkrasında tanımlanıp, içerik ve sınırları açıkça belirlenmiştir. Tanımlayıcı hüküm karşısında, anılan kavramın başka şekilde anlaşılıp, farklı alanlardaki yaklaşımlar uyarınca nitelendirilmesine yasal olanak bulunmamaktadır.

Sigortalının, iş kazası veya meslek hastalığının oluşmasında etkili bulunan davranışının "bağışlanmaz kusur" niteliğinde kabul edilebilmesi, 506 sayılı Yasanın 111. maddesinin son fıkrasındaki tanıma uygun olmasına bağlıdır. Genel anlamda sigortalının yüksek oranlı kusuru, mutlak olarak "bağışlanmaz kusur" kabulü için yeterli değildir.

İşçi sağlığı ve iş güvenliği ile iş kazasının gerçekleştiği iş kolunda geçerli kurallar yönünden, taraflarca sunulan tüm kanıtların irdelenmesi suretiyle, sosyal güvenlik hukukunun genel ilkeleri ışığında bir inceleme yapılmaksızın; ceza yargılaması sürecinde elde edilen ve sigortalı yönünden % 50 kusur oranı öngören bilirkişi raporundaki soyut tespitten hareketle, sigortalının bağışlanmaz kusurlu olarak kabulüyle hüküm kurulmuş olması usul ve yasaya aykırı bulunduğundan, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının kanun yararına bozma istemi kabul edilerek mahkeme kararının bozulması gerekmiştir.

SONUÇ: Yukarıda açıklanan nedenlerle Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'nın temyiz itirazlarının kabulü ile hükmün Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun 427. maddesi gereğince sonuca etkili olmamak kaydıyla kanun yararına BOZULMASINA; gereği yapılmak üzere kararın bir örneği ile dosyanın Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmesine 24.06.2008 gününde oybirliğiyle karar verildi.

[R.G. 24 Temmuz 2008 – 26946]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Danıştay Kararları

Danıştay Üçüncü Daire Başkanlığından:

Esas No : 2006/4576

Karar No : 2008/508

Kanun Yararına Temyiz Eden: DANIŞTAY BAŞSAVCISI

Davacı: Feyruz Oktay TURNACIĞİL-Çay Mah. Osmangazi Cad.No:1 Bakizade Apt.
Kat:1-31200-İSKENDERUN

Karşı Taraf : Akdeniz Vergi Dairesi Müdürlüğü-İSKENDERUN

İstemin Özeti: Yeminli mali müşavir olan ve Kasım 1998 döneminde elde ettiği serbest meslek gelirini eksik beyan ettiği ileri sürülen davacı adına takdir edilen matrah üzerinden re'sen salınan ağır kusur cezalı katma değer vergisini; Ekskon Tekstil Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi ile davacı arasında düzenlenen katma değer vergisi iade tasdik sözleşmeleri, düzenlenen katma değer vergisi iade tasdik raporları ve vergi dairesince bu raporlara göre iadelerin yapılmış olması davacının serbest meslek faaliyetinde bulunduğunu ortaya koyan doneler olmakla birlikte katma değer vergisi yönünden vergiyi doğuran olayın hizmetin yapılması anında meydana gelmesi nedeniyle 1.1.1999 tarihli tasdik sözleşmesi ve bu sözleşme uyarınca düzenlenen tasdik raporu ve vergi dairesi düzeltme fişi tarihleri dikkate alındığında yeminli mali müşavirlik hizmetinin Kasım 1998 döneminde değil 1999 yılı içinde verilmiş olduğu, bu nedenle uyuşmazlık konusu dönemde serbest meslek kazancının sözleşmede yazılı tutar kadar kayıt ve beyan dışı bırakıldığı açık ve kesin delillerle ispatlanamadığı gerekçesiyle kaldıran Hatay 1. Vergi Mahkemesinin 11.10.2005 gün ve E:2004/495, K:2005/463 sayılı kararına karşı davalı idare tarafından yapılan itirazı reddeden Adana Bölge İdare Mahkemesinin 8.3.2006 gün ve E:2006/276, K:2006/227 sayılı kararına karşı yapılan karar düzeltme istemini kabul ederek, söz konusu kararı kaldırdıktan sonra; davacının tasdik ettiği vergi iadesi raporu nedeniyle kendisi ve müşterisi arasında karşılıklı edimleri içeren sözleşmenin varlığı, davacının serbest meslek geliri elde ettiği halde beyan etmediğini hukuken geçerli tespitlerle ortaya koyduğu, bu durumun gelirin elde edilmediğini ispat etme konusundaki sorumluluğun davacıya ait olduğunu gösterdiği ve davacı tarafından uyuşmazlık döneminde serbest meslek mabuzlarını ve yasal defterlerini ibraz ederek bu sorumluluğu yerine getirmediği hususları birlikte değerlendirildiğinde ve 1999 yılı belgelerini zamanaşımına uğraması nedeniyle saklamadığı yolundaki iddiasına rağmen katma değer vergisi iadesi tasdik sözleşmesini ibraz edebilmiş olmasının iddiasında tutarlılık olmadığını

gösterdiğinden salınan ağır kusur cezalı katma değer vergisinde hukuka aykırılık bulunmadığı gerekçesiyle vergi mahkemesi kararını bozan Adana Bölge İdare Mahkemesinin 28.6.2006 gün ve E:2006/1386, K:2006/1371 sayılı kararının; katma değer vergisi açısından vergiyi doğuran olay, malın teslimi veya hizmetin yapılması anında meydana gelmekte olup, bu hususta ticari, sinai, zirai veya serbest meslek faaliyeti çerçevesinde yapılan teslim ve hizmetler yönünden farklı bir düzenlemeye yer verilmediği, olayda yeminli mali müşavir olarak serbest meslek faaliyetinde bulunan davacının müşterisi olan Ekskon Tekstil Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi ile arasında yapılan 1.1.1999 gün ve 448-29048 sayılı tasdik sözleşmesine istinaden düzenlenen 5.2.1999/YMM-74-1999/508-008 sayılı katma değer vergisi iadesi raporu nedeniyle hizmet alış verişinin Kasım 1998 döneminde değil, 1999 yılında gerçekleştirildiği anlaşıldığından Kasım 1998 dönemi için yapılan tarhiyatta yasal isabet görülmediğinden hukuka aykırı olduğu ileri sürülerek Danıştay Başsavcısı tarafından kanun yararına bozulması istenmiştir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay Üçüncü Dairesince Danıştay Başsavcısı tarafından kanun yararına temyiz edilen Adana Bölge İdare Mahkemesinin 28.6.2006 gün ve E:2006/1386, K:2006/1371 sayılı kararı incelendikten ve Tetkik Hakimi Nagihan Altekin'in açıklamaları dinlendikten sonra işin gereği görüşülüp düşünüldü:

Uyuşmazlık, 24.2.2004 tarihinde düzenlenen tutanak ile davacının Ekskon Tekstil Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi ile aralarında Kasım 1998 dönemine ilişkin yapılan sözleşme uyarınca belirlenen ücret tutarı olan 2.870.000.000 lira için serbest meslek makbuzu düzenlemediği ve katma değer vergisi beyanına dahil etmediği tespit edilerek takdir komisyonuna sevki üzerine takdir edilen matrah üzerinden yapılan cezalı tarhiyata ilişkindir.

213 sayılı Vergi Usul Kanununun "Vergiyi Doğuran Olay" başlıklı 19'uncu maddesinde, vergi alacağının vergi kanunlarının vergiyi bağladıkları olayın vukuu veya hukuki durumun tekemmülü ile doğacağı belirtilmiş, 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun "Vergiyi doğuran olayın meydana gelmesi" başlıklı 10'uncu maddesinin (a) fıkrasında, mal teslimi ve hizmet ifası hallerinde, malın teslimi ve hizmetin yapılması; (b) fıkrasında da, malın tesliminden veya hizmetin yapılmasından önce fatura veya benzeri belgeler verilmesi hallerinde, bu belgelerde gösterilen miktarla sınırlı olmak üzere fatura veya benzeri belgelerin düzenlenmesi, (c) fıkrasında ise, kısım kısım mal teslimi veya hizmet yapılması mutad olan veya bu hususlarda mutabık kalınan hallerde, her bir kısmın teslimi veya bir kısım hizmetin yapılması anında vergiyi doğuran olayın meydana geleceği kurala bağlanmıştır.

Dosyada mevcut Ekskon Tekstil Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi ile davacı arasında yapılan 1.1.1999 tarihli tasdik sözleşmesiyle Kasım 1998 dönemini kapsayan işlemler için 2.870.000.000 lira ücret üzerinden makbuz karşılığı nakden ödemek koşuluyla mutabık kalındığı, Mali Şube Araştırma Kurulu'nun 11.12.2003 günlü yazısında yer verilen Kasım 1998 dönemi için 5.2.1999 tarihli tasdik raporuna dayanılarak 10.2.1999 tarih ve 1/13 sayılı düzeltme fişiyle davalı idarece Ekskon Tekstil Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketine ilgili katma değer vergisi iadelerinin yapıldığı görüldüğünden, davacı ile adı geçen şirket arasındaki katma değer vergisi iade tasdik sözleşmeleri, düzenlenen katma değer vergisi tasdik raporları ve vergi dairesince bu raporlara göre iadelerin gerçekleştirilmiş olması yeminli mali müşavirce serbest meslek faaliyetinin yapıldığını ortaya koyan doneler olmakla birlikte katma değer vergisi yönünden vergiyi doğuran olayın hizmetin yapılması anında meydana gelmesi nedeniyle tasdik sözleşmelerinin, düzenlenen tasdik raporlarının ve vergi dairesince yapılan düzeltme fişlerinin tarihleri dikkate alındığında aradaki hizmet alış verişinin 1998 tarihinde değil 1999 yılında gerçekleştiği anlaşıldığından, davacının serbest meslek kazancını 1998 yılında elde etmediğini kanıtlamadığından söz edilerek verilen kararın bozulması gerekmiştir.

Açıklanan nedenlerle, Danıştay Başsavcısının temyiz isteminin kabulü ile Adana Bölge İdare Mahkemesinin 28.6.2006 gün ve E:2006/1386, K:2006/1371 sayılı kararının, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 51'inci maddesi uyarınca kanun yararına ve hükmün

hukuki sonuçlarına etkili olmamak üzere bozulmasına, kararın bir örneğinin Maliye Bakanlığı ile Danıştay Başsavcılığına gönderilmesine ve Resmî Gazete’de yayımlanmasına, 25.2.2008 gününde oybirliğiyle karar verildi.

Danıştay Üçüncü Daire Başkanlığından:

Esas No : 2006/4577

Karar No : 2008/509

Kanun Yararına Temyiz Eden: DANIŞTAY BAŞSAVCISI

Davacı: Feyruz Oktay TURNACIGİL-Çay Mah. Osmangazi Cad. No: 1 Bakizade Apt.
Kat: 1-31200-İSKENDERUN

Karşı Taraf: Akdeniz Vergi Dairesi Müdürlüğü-İSKENDERUN

İstemin Özeti: Yeminli mali müşavir olan ve Aralık 1998 döneminde elde ettiği serbest meslek gelirini eksik beyan ettiği ileri sürülen davacı adına takdir edilen matrah üzerinden re’sen salınan ağır kusur cezalı katma değer vergisini; Ekskon Tekstil Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi ile davacı arasında düzenlenen katma değer vergisi iade tasdik sözleşmeleri, düzenlenen katma değer vergisi iade tasdik raporları ve vergi dairesince bu raporlara göre iadelerin yapılmış olması davacının serbest meslek faaliyetinde bulunduğunu ortaya koyan doneler olmakla birlikte katma değer vergisi yönünden vergiyi doğuran olayın hizmetin yapılması anında meydana gelmesi nedeniyle 25.1.1999 tarihli tasdik sözleşmesi ve bu sözleşme uyarınca düzenlenen tasdik raporu ile vergi dairesi düzeltme fişi tarihleri dikkate alındığında yeminli mali müşavirlik hizmetinin Aralık 1998 döneminde değil 1999 yılı içinde verilmiş olduğu, bu nedenle uyuşmazlık konusu dönemde serbest meslek kazancının sözleşmede yazılı tutar kadar kayıt ve beyan dışı bırakıldığı açık ve kesin delillerle ispatlanamadığı gerekçesiyle kaldıran Hatay 1. Vergi Mahkemesinin 11.10.2005 gün ve E: 2004/494, K: 2005/462 sayılı kararına karşı davalı idare tarafından yapılan itirazı reddeden Adana Bölge İdare Mahkemesinin 8.3.2006 gün ve E: 2006/277, K: 2006/228 sayılı kararına karşı yapılan karar düzeltme istemini kabul ederek; söz konusu kararı kaldırdıktan sonra; davacının tasdik ettiği vergi iadesi raporu nedeniyle kendisi ve müşterisi arasında karşılıklı edimleri içeren sözleşmenin varlığı, davacının serbest meslek geliri elde ettiği halde beyan etmediğini hukuken geçerli tespitlerle ortaya koyduğu, bu durumun gelirin elde edilmediğini ispat etme konusundaki sorumluluğun davacıya ait olduğunu gösterdiği ve davacı tarafından uyuşmazlık döneminde serbest meslek makbuzlarını ve yasal defterlerini ibraz ederek bu sorumluluğu yerine getirmediği hususları birlikte değerlendirildiğinde ve 1999 yılı belgelerini zamanaşımına uğraması nedeniyle saklamadığı yolundaki iddiasına rağmen katma değer vergisi iadesi tasdik sözleşmesini ibraz edebilmiş olmasının iddiasında tutarlılık olmadığını gösterdiğinden salınan ağır kusur cezalı katma değer vergisinde hukuka aykırılık bulunmadığı gerekçesiyle vergi mahkemesi kararını bozan Adana Bölge İdare Mahkemesinin 28.6.2006 gün ve E: 2006/1387, K:2006/1372 sayılı kararının; katma değer vergisi açısından vergiyi doğuran olay, malın teslimi veya hizmetin yapılması anında meydana gelmekte olup, bu hususta ticari, sinai, zirai veya serbest meslek faaliyeti çerçevesinde yapılan teslim ve hizmetler yönünden farklı bir düzenlemeye yer verilmediği, olayda yeminli mali müşavir olarak serbest meslek faaliyetinde bulunan davacının müşterisi olan Ekskon Tekstil Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi ile arasında yapılan 25.1.1999 gün ve 460-29060 sayılı tasdik sözleşmesine istinaden düzenlenen 5.3.1999/YMM-74-1999/515-015 sayılı katma değer vergisi iadesi raporu nedeniyle hizmet alış verişinin Aralık 1998 döneminde değil, 1999 yılında gerçekleştirildiği anlaşıldığından Aralık 1998 dönemi için yapılan tarhiyatta yasal isabet görülmediğinden hukuka aykırı olduğu ileri sürülerek Danıştay Başsavcısı tarafından kanun yararına bozulması istenmiştir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay Üçüncü Dairesince Danıştay Başsavcısı tarafından kanun yararına temyiz edilen Adana Bölge İdare Mahkemesinin 28.6.2006 gün ve E: 2006/1387, K:

2006/1372 sayılı kararı incelendikten ve Tetkik Hakimi Nagihan Altekin'in açıklamaları dinlendikten sonra işin gereği görüşülüp düşünüldü:

Uyuşmazlık, 24.2.2004 tarihinde düzenlenen tutanak ile davacının Ekskon Tekstil Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi ile aralarında Aralık 1998 dönemine ilişkin yapılan sözleşme uyarınca belirlenen ücret tutarı olan 3.417.500.000 lira için serbest meslek makbuzu düzenlemediği ve katma değer vergisi beyanına dahil etmediği tespit edilerek takdir komisyonuna sevki üzerine takdir edilen matrah üzerinden yapılan cezalı tarhiyata ilişkindir.

213 sayılı Vergi Usul Kanununun "Vergiyi Doğuran Olay" başlıklı 19'uncu maddesinde, vergi alacağı vergi kanunlarının vergiyi bağladıkları olayın vukuu veya hukuki durumun tekemmülü ile doğacağı belirtilmiş, 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun "Vergiyi doğuran olayın meydana gelmesi" başlıklı 10'uncu maddesinin (a) fıkrasında, mal teslimi ve hizmet ifası hallerinde, malın teslimi ve hizmetin yapılması; (b) fıkrasında da, malın tesliminden veya hizmetin yapılmasından önce fatura veya benzeri belgeler verilmesi hallerinde, bu belgelerde gösterilen miktarla sınırlı olmak üzere fatura veya benzeri belgelerin düzenlenmesi, (c) fıkrasında ise, kısım kısım mal teslimi veya hizmet yapılması mutad olan veya bu hususlarda mutabık kalınan hallerde, her bir kısmın teslimi veya bir kısım hizmetin yapılması anında vergiyi doğuran olayın meydana geleceği kurala bağlanmıştır.

Dosyada mevcut Ekskon Tekstil Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi ile davacı arasında yapılan 25.1.1999 tarihli tasdik sözleşmesiyle Aralık 1998 dönemini kapsayan işlemler için 3.417.500.000 lira ücret üzerinden makbuz karşılığı nakden ödemek koşuluyla mutabık kalındığı, Mali Şube Araştırma Kurulu'nun 11.12.2003 günlü yazısında yer verilen Aralık 1998 dönemi için 5.3.1999 tarihli tasdik raporuna dayanılarak 10.3.1999 tarih ve 1/25 sayılı düzeltme fişiyile davalı idarece Ekskon Tekstil Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketine ilgili katma değer vergisi iadelerinin yapıldığı görüldüğünden, davacı ile adı geçen şirket arasındaki katma değer vergisi iade tasdik sözleşmeleri, düzenlenen katma değer vergisi tasdik raporları ve vergi dairesince bu raporlara göre iadelerin gerçekleştirilmiş olması yeminli mali müşavirce serbest meslek faaliyetinin yapıldığını ortaya koyan doneler olmakla birlikte katma değer vergisi yönünden vergiyi doğuran olayın hizmetin yapılması anında meydana gelmesi nedeniyle tasdik sözleşmelerinin, düzenlenen tasdik raporlarının ve vergi dairesince yapılan düzeltme fişlerinin tarihleri dikkate alındığında aradaki hizmet alışverişinin 1998 tarihinde değil 1999 yılında gerçekleştiği anlaşıldığından, davacının serbest meslek kazancını 1998 yılında elde etmediğini kanıtlayamadığından söz edilerek verilen kararın bozulması gerekmektedir.

Açıklanan nedenlerle, Danıştay Başsavcısının temyiz isteminin kabulü ile Adana Bölge İdare Mahkemesinin 28.6.2006 gün ve E: 2006/1387, K: 2006/1372 sayılı kararının, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 51'inci maddesi uyarınca kanun yararına ve hükmün hukuki sonuçlarına etkili olmamak üzere bozulmasına, kararın bir örneğinin Maliye Bakanlığı ile Danıştay Başsavcılığına gönderilmesine ve Resmî Gazete'de yayımlanmasına, 25.2.2008 gününde oybirliğiyle karar verildi.

[R.G. 22 Temmuz 2008 – 26944]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Danıştay Beşinci Daire Başkanlığından:

Esas No : 2007/5618

Karar No : 2008/2284

Kanun Yararına Temyiz İsteminde Bulunan: Danıştay Başsavcılığı

Davacı: Mahmut Kerimoğlu

Vekili: Av. Rabia Can, Cumhuriyet İş Merkezi Kat:4 No:178 -ERZURUM

Davalı: Erzurum Valiliği

İsteğin Özeti: Erzurum 2. İdare Mahkemesi'nce verilen 28.11.2006 günlü, E:2006/2110, K:2006/2595 sayılı kararın bozulmasına ilişkin Erzurum Bölge İdare Mahkemesi'nin 22.3.2007 günlü, E:2007/98, K:2007/84 sayılı kararının, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 51. maddesi uyarınca kanun yararına bozulması istenilmektedir.

Danıştay Tetkik Hakimi: Serap Erkan

Düşüncesi: Davacının Edirne Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde asistan olarak görev yapmakta iken, Devlet hizmeti yükümlülüğü kapsamında Erzurum Numune Hastanesi Nöroloji Polikliniği'ne Uzman doktor olarak 14.4.2006 tarihinde yapılan atamasının açıktan atama niteliğinde olması ve adı geçenin atandığı tarih itibariyle açıktan atamalarda yolluk ödeneceğine ilişkin olarak 6245 sayılı Harcırah Kanunu'nda herhangi bir hüküm bulunmaması karşısında; davacıya söz konusu atamadan dolayı herhangi bir yolluk ödenmemesi gerektiği sonucuna ulaşıldığından, Erzurum Bölge İdare Mahkemesi kararının bozulması yönündeki temyiz isteminin reddi gerektiği düşünülmüştür.

Danıştay Başsavcısı: Tansel Çölaşan

Düşüncesi: Trakya Üniversitesi Nöroloji Anabilim Dalında asistanlık eğitimini tamamlayan ve 14.4.2006 tarih ve 27/91 sayılı atanma onayı ile Erzurum Numune Hastanesine uzman hekim olarak atanan davacının, sürekli görev yolluğunun ödenmesi yolundaki başvurusunun reddine ilişkin işlemin iptali yolundaki Erzurum İkinci İdare Mahkemesinin 28.11.2006 tarih ve E:2006/2110, K:2006/2595 sayılı kararını bozarak davayı reddeden Erzurum Bölge İdare Mahkemesinin 22.3.2007 tarih ve E:2007/98, K:2007/84 sayılı kararının hukuka aykırı olduğu ileri sürülerek kanun yararına temyiz edilmesinin istenmesi üzerine konu incelendi.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 51. maddesinde, Bölge İdare Mahkemesi kararları ile İdare ve Vergi mahkemelerince ve Danıştayca ilk derece mahkemesi olarak verilip temyiz incelemesinden geçmeden kesinleşmiş bulunan kararlardan niteliği bakımından yürürlükteki hukuka aykırı bir sonucu ifade edenlerin, ilgili bakanlıkların göstereceği lüzum üzerine veya kendiliğinden Başsavcı tarafından kanun yararına temyiz olunabileceği hükme bağlanmıştır.

Olayda, kanun yararına bozma isteminde bulunan davacının, Trakya Üniversitesi Nöroloji Anabilim Dalında asistanlık eğitiminden sonra 14.4.2006 tarihli olur ile 3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanununa 21.6.2005 tarih ve 5371 sayılı Kanunla eklenen Ek 3. madde uyarınca Devlet hizmeti yükümlülüğü görevini ifa etmek üzere 12.4.2006 tarihinde çekilen kura ile Erzurum Numune Hastanesine uzman hekim olarak atandığı, Erzurum Devlet Hastanesi Başhekimliğine 2.6.2006 tarihli dilekçe ile yol harcırahının ödenmesi için başvurduğu, talebinin 12.6.2006 tarihli işlemlerle reddedildiği anlaşılmaktadır.

6245 sayılı Harcırah Kanununun; 9/a maddesinde "İlk defa bir memuriyete tayin olunanlara tayinleri sırasında mütemekkin oldukları mahalden", 10. maddesinin 1. bendinde de "yurt içinde veya dışında daimi bir vazifeye yeniden veya naklen tayin olunanlarla yabancı memleketlerdeki memuriyet merkezi tebdil olunan veyahut bu yerlerden yurt içinde diğer bir daimi vazifeye tayin edilen memur ve hizmetlilere yeni vazife mahallerine kadar" harcırahın verileceği hükümleri yer almakta iken, 12.8.2003 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanan 4969 sayılı Kanunun 1/a. maddesi ile 6245 sayılı Kanunun 10. maddesinin 1. bendinin başına "kendi yazılı talepleri üzerine gönderilenler hariç olmak üzere" ibaresi eklenmiş ve bentte yer alan "yeniden veya" ibaresi metinden çıkartılmış, c bendi ile de 9/a maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

Bu değişiklikle, 6245 sayılı Kanunun 9. ve 10. maddelerinin sadece naklen atamaya ilişkin hükümleri uygulamada kalmıştır.

Daha sonra 27.4.2005 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanan 5335 sayılı Kanunun 4. maddesinin a bendi ile de 6245 sayılı Kanunun 10. maddesinin 1. bendinin başına; "zorunlu yer değiştirme, sınav, sağlık sebepleri ve eş durumu dışında" ibaresi eklenmiş, ancak daha sonra bu hüküm de 12.7.2006 tarihinde Resmî Gazete'de yayımlanan 5538 sayılı Kanunun 2. maddesinin (a) bendi ile kaldırılmıştır.

Öte yandan 6245 sayılı Kanunun (4969 sayılı Yasayla değişik) 10. maddesinin 1.bendinin "kendi yazılı talepleri üzerine gönderilenler hariç olmak üzere" ibaresi Anayasa Mahkemesinin 26.11.2005 tarih ve 26005 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 4.5.2005 tarih ve E:2004/54, K:2005/24 sayılı kararıyla Anayasaya aykırı görülerek iptal edilmiştir.

Ayrıca, 4969 sayılı Kanunun 1. maddesinin (a) bendi ile 6245 sayılı Kanunun 10. maddesinin 1. bendinden "yeniden veya" ibaresinin çıkarılmasına ilişkin kısmı eksik düzenleme oluşturduğu iddiası ile Anayasa Mahkemesinde açılan bir davanın da derdest olduğu anlaşılmaktadır.

Öte yandan 19.6.2002 tarih ve 24790 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Tıpta Uzmanlık Tüzüğü'nün Asistan başlıklı 13. maddesinde; Asistan;"; kurumlarındaki kadro unvanları ne olursa olsun, tıp veya dış hekimliği uzmanlık ana veya yan dallarından birinde uzman olarak yetiştirilmek amacıyla bu Tüzük ve özel mevzuat hükümleri çerçevesinde öğrenim, eğitim, araştırma ve uygulama yapmak üzere atanan tıp doktoru veya dış hekimi" olarak tanımlandığı, 14/b. maddesinde; asistanlığa giriş sınavında 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48. maddesinin (A) fıkrasının 4 ve 5 numaralı bentlerinde sayılan şartların arandığı, 17. maddesinde de; asistanlık giriş sınavlarında başarılı olanların uzmanlık ana dallarına asistan olarak atanacakları hükme bağlanmış, yine 21.6.2005 gün ve 5371 sayılı Kanunla Sağlık Hizmetleri Temel Kanununa eklenen Ek 3. maddede; ilgili mevzuata göre yurt içinde veya yurt dışında öğrenimlerini tamamlayarak tabip, uzman tabip ve yan dal uzmanlık eğitimini tamamlayarak uzman tabip unvanını kazananların; Sağlık Bakanlığı veya Sağlık Bakanlığınca uygun görülen diğer kuruluşlarda Devlet memuru (veya ilgililerin talebi halinde sözleşmeli sağlık personeli) olarak Devlet hizmeti yapmakla yükümlü olacakları, Ek 4. maddede ise; Tıp Fakülteleri Dekanlıklarının uzmanlık öğrenimlerini tamamlayan tabip ve uzman tabiplerin isim ve adreslerini onbeş gün içinde Sağlık Bakanlığınca bildirmekle yükümlü olduğu, Sağlık Bakanlığınca da en geç iki ay içerisinde atamaya ilişkin sürecin başlatılacağı belirtilmiştir.

Bu düzenlemeler karşısında sonuç olarak davacı, Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesinde asistanlık sınavını kazanıp asistanlığa başlamakla Devlet memuru statüsüne girmiş, uzmanlık eğitimini tamamladıktan sonra da 3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu ek maddelerinde belirtilen süreçler içerisinde Erzurum Devlet Hastanesine uzman hekim olarak naklen atanmıştır.

Bu durumda, Trakya Üniversitesindeki asistanlık eğitimini tamamlayarak Erzurum Devlet Hastanesine doktor olarak atanan davacı; istek üzerine ve açıktan atanan kişi değil, devlet memuru olarak yaptığı asistanlık görevinden, Devlet Hizmet yükümlülüğünü yerine getirmek üzere 6245 sayılı yasanın, işlem tarihinde yürürlükte olan 10/1. maddesi uyarınca naklen atanan kişi konumunda olup, maddede belirtilen görev yolluğunu alması gerekmektedir.

Açıklanan nedenlerle, Erzurum İkinci İdare Mahkemesince verilen ve; davacının asistanlık eğitimini tamamlayarak, mecburi hizmet yükümlülüğünü yerine getirmek üzere, Devlet hastanesine doktor olarak yapılan atamasının naklen atama olarak değerlendirilmek suretiyle 6245 sayılı Yasanın olay tarihinde yürürlükte olan 10/1. maddesi uyarınca görev yolluğu ödenmesi gerektiğine dair 28.11.2006 gün ve E:2006/2110 K:2006/2595 sayılı kararı hukuka uygun olmakla; davacının talebinin kabulü ile Erzurum Bölge İdare Mahkemesinin 22.3.2007 gün ve E:2007/98-K:2007/84 sayılı kararının kanun yararına bozulmasının uygun olacağı düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay Beşinci Dairesi'nce işin gereği düşünüldü;

Davacı, Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde asistanlık eğitimini tamamladıktan sonra, "Devlet Hizmeti Yükümlülüğü" görevini yerine getirmek üzere Erzurum Numune Hastanesi'ne uzman doktor olarak atanmasına ilişkin 14.4.2006 tarihli işlemde dolayı yolluk ödenmesi istemiyle yaptığı başvurunun reddine ilişkin 12.6.2006 tarih ve 4825 sayılı

işlemin iptali ile söz konusu yolluğun yasal faiziyle birlikte ödenmesine hükmedilmesi istemiyle dava açmıştır.

Erzurum 2. İdare Mahkemesi'nin 28.11.2006 günlü, E:2006/2110, K:2006/2595 sayılı kararıyla; 3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu'nun ek 3. maddesinde, ilgili mevzuata göre yurt içinde veya yurt dışında öğrenimlerini tamamlayarak tabip, uzman tabip ve yan dal uzmanlık eğitimini tamamlayarak uzman tabip unvanını kazananların belirtilen sürelerde Devlet hizmeti yapmakla yükümlü oldukları; 6245 sayılı Harcırah Kanunu'nun davacının bu kapsamda atandığı tarihte yürürlükte olan ve 5335 sayılı Kanun'la değişik 10. maddesinde, zorunlu yer değiştirme, sınav, sağlık sebepleri ve eş durumu dışında kendi yazılı talepleri üzerine gönderilenler hariç olmak üzere tayin olunanlara... yolluk verileceği hükmünün getirildiği; davacının atamasının, zorunlu yer değiştirme hallerinden sayılması gereken Devlet hizmeti yükümlülüğü kapsamında bir atama işlemi olması nedeniyle, 657 sayılı Kanun'un 62. maddesi ve Harcırah Kanunu'nun amacının birlikte değerlendirilmesi sonucunda, bu atamadan dolayı adı geçene sürekli görev yolluğunun ödenmesi gerektiğinden, aksi yönde kurulan işlemde hukuki isabet bulunmadığı gerekçesiyle dava konusu işlem edilmiş ve söz konusu yolluğun yasal faiziyle birlikte davacıya ödenmesine hükmedilmiştir.

Bu karara davalı idare tarafından itiraz edilmesi üzerine Erzurum Bölge İdare Mahkemesi'nin 22.3.2007 günlü, E: 2007/98, K: 2007/84 sayılı kararıyla; 6245 sayılı Harcırah Kanunu'nun, memuriyete yapılan ilk atamalarda yolluk ödeneceğine ilişkin düzenleme getiren 9. maddesinin (a) bendinin, 23.7.2003 tarihinde yürürlüğe giren 4969 sayılı Kanun ile yürürlükten kaldırıldığı; olayda, uzmanlık eğitimini tamamlayarak Devlet hizmet yükümlülüğünü yerine getirmek üzere 2006 yılında uzman hekimliğe açıktan atandığı sabit olan davacıya bu atamadan dolayı yolluk ödenmemesinde yasaya aykırılık bulunmadığı gerekçesiyle Erzurum 2. İdare Mahkemesi'nin 28.11.2006 günlü, E: 2006/2110, K: 2006/2595 sayılı kararı bozulmuştur.

Danıştay Başsavcılığı, Erzurum Bölge İdare Mahkemesi'nin söz konusu kararının, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 51. maddesi uyarınca kanun yararına bozulmasını istemektedir.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun "Kanun Yararına Bozma" başlıklı 51. maddesinde, "1- Bölge idare mahkemesi kararları ile idare ve vergi mahkemelerince ve Danıştayca ilk derece mahkemesi olarak verilip temyiz incelemesinden geçmeden kesinleşmiş bulunan kararlardan niteliği bakımından yürürlükteki hukuka aykırı bir sonucu ifade edenler, ilgili bakanlıkların göstereceği lüzum üzerine veya kendiliğinden Başsavcı tarafından kanun yararına temyiz olunabilir.

2 – Temyiz isteği yerinde görüldüğü takdirde karar, kanun yararına bozulur. Bu bozma kararı, daha önce kesinleşmiş olan mahkeme veya Danıştay kararının hukuki sonuçlarını kaldırmaz.

3 – Bozma kararının bir örneği ilgili bakanlığa gönderilir ve Resmî Gazete'de yayımlanır." hükmü yer almaktadır.

19.6.2002 günlü, 24790 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Tıpta Uzmanlık Tüzüğü'nün 13. maddesinde, asistanın, kurumlarındaki kadro unvanları ne olursa olsun, tıp veya dış hekimliği uzmanlık ana veya yan dallarından birinde uzman olarak yetiştirilmek amacıyla, bu Tüzük ve özel mevzuat hükümleri çerçevesinde öğrenim, eğitim, araştırma ve uygulama yapmak üzere atanan tıp doktoru veya dış hekimi olduğu; 14. maddesinin (b) bendinde, asistanlık giriş sınavına başvurabilmek için 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 48. maddesinin (A) fıkrasının 4 ve 5 numaralı bentlerinde sayılan koşullara sahip bulunmanın zorunlu olduğu hükmü getirilmiş; 3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu'na 21.6.2005 günlü, 5371 sayılı Kanunla eklenen Ek 3. maddede, ilgili mevzuata göre yurt içinde veya yurt dışında öğrenimlerini tamamlayarak tabip, uzman tabip ve yan dal uzmanlık eğitimini tamamlayarak uzman tabip unvanını kazananların, her eğitimleri için ayrı ayrı olmak kaydı ile bu maddede belirtilen gün kadar, Sağlık Bakanlığı veya Sağlık Bakanlığı'nca uygun görülen diğer kurumlarda Devlet memuru veya ilgililerin istemi halinde sözleşmeli sağlık personeli

olarak Devlet hizmeti yapmakla yükümlü oldukları; ek 4. maddesinde ise, tıp fakülteleri dekanlıkları ve eğitim hastaneleri baştabipliklerinin, mezun olan veya uzmanlık ve yan dal uzmanlık öğrenimini tamamlayan tabip ve uzman tabiplerin isim ve adreslerini onbeş gün içinde Sağlık Bakanlığı'na bildirmekle yükümlü oldukları ...Devlet hizmeti yükümlülüğü kapsamındaki personelin, bu görevlerini tamamlamadan mesleklerini icra edemeyecekleri hükmüne yer verilmiştir.

Dava dosyasının incelenmesinden; davacının Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde asistanlık eğitimini tamamladıktan sonra, uzmanlık sınavını kazanıp tercih dilekçesine dayanarak Devlet hizmeti yükümlülüğü görevini yerine getirmek üzere 14.4.2006 tarihli işlemle Erzurum Numune Hastanesi'ne uzman doktor olarak atandığı; bu atamadan dolayı yolluk ödenmesi istemiyle 2.6.2006 tarihinde yaptığı başvurunun reddine ilişkin 12.6.2006 tarih ve 4825 sayılı işlemin iptali ile söz konusu yolluğun yasal faiziyle birlikte ödenmesine hükmedilmesi istemiyle incelenmekte olan işbu davanın açıldığı anlaşılmıştır.

6245 sayılı Harcırah Kanunu'nun, 9. maddesinin, ilk defa memuriyete atananlara daimi görev yolluğu verilmesi gerektiğini düzenleyen (a) bendi, 12.8.2003 günlü, 25197 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 4969 sayılı Kanun'un 1. maddesi ile yürürlükten kaldırılmıştır.

6245 sayılı Kanun'un, davacının atandığı tarihte yürürlükte olan ve 27.4.2005 günlü, 25798 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 5335 sayılı Kanun'la değişik 10. maddesinin 1. bendinde zorunlu yer değiştirme, sınav, sağlık sebepleri ve eş durumu (bu madde uyarınca sürekli görev yolluğu almaya hak kazananların eşlerinin atamaları) dışında kendi yazılı talepleri üzerine gönderilenler hariç olmak üzere, yurt içinde veya dışındaki daimi bir vazifeye naklen tayin olunanlarla, yabancı memleketlerdeki memuriyet merkezi tebdil olunan veyahut bu yerlerden yurtiçinde diğer bir daimi vazifeye tayin edilen memur ve hizmetlilere yeni vazife mahallerine kadar yol masrafı, yevmiye, aile masrafı ve yer değiştirme masraflarının verileceği hükmü getirilmiş olup; bu maddede yer alan "Zorunlu yer değiştirme, sınav, sağlık sebepleri ve eş durumu (bu madde uyarınca sürekli görev yolluğu almaya hak kazananların eşlerinin atamaları) dışında kendi yazılı talepleri üzerine gönderilenler hariç olmak üzere" ibaresinin iptali istemiyle açılan davada, Anayasa Mahkemesi'nin 25.7.2006 günlü, E: 2005/142, K: 2006/80 sayılı kararıyla Konusu Kalmayan İstem Hakkında Karar Verilmesine Yer Olmadığına karar verilmiştir.

Yukarıda açıklanan dava konusu olay ve ilgili mevzuat çerçevesinde atamanın nitelendirilmesi, uyuşmazlığın çözümü bakımından önem taşımaktadır.

Mevzuatımızda açıktan atama, "yer değiştirme" kavramı içinde yer alan atama biçimleri dışında düzenlenmiş olup, bir koşul işlem niteliği taşımaktadır. Nesnel hukuktan doğan bir güç ve yetkinin kullanılması sonucu kişi, atama işlemiyle, hak ve yükümlülükleri, yetki ve sorumlulukları kural işlemlerle önceden belirlenmiş bir statüye sokulmaktadır. Yer değiştirme işlemlerinde ise, görev yerinin ya da kurumun değiştirilmesi devreye girmektedir.

3359 sayılı Yasa, özel bir düzenlemeyle, mezun olan tabip ve uzman tabipler için "Devlet hizmeti yükümlülüğünü" öngörmüş ve bu yükümlülüğün yerine getirilmemesini, mesleklerini yapmalarını engelleme yaptırımına bağlamıştır. Bu düzenlemeyle, girmiş oldukları sınavları kazanarak asistanlık görevine başlama ve uzmanlık eğitimini tamamlama sürecine, Devlet hizmeti yükümlülüğünü yerine getirme eklenmiştir. Sürecin kendine özgü niteliği gereği, süreçte bir süreklilik, bir başka anlatımla kesintisizlik bulunduğundan, kamu hizmeti alanına giren süreçteki işleyiş, Devlet hizmeti yükümlülüğünü yerine getirmek üzere sürdürülmüştür. Zorunluluk ögesini içinde taşıyan bu atamanın, içerik itibarıyla naklen atama niteliğinde olduğu sonucuna varılmış olup; dava konusu olay da bu çerçevede içinde gerçekleşmiştir.

16.11.2005 tarihinde girdiği uzmanlık sınavında başarılı olduğu ve Nöroloji Uzmanı olmaya hak kazandığı anlaşılan davacının, 12.1.2006 tarihinde Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi'ndeki görevinden ayrıldıktan üç ay sonra, 24.4.2006 tarihinde Erzurum Numune Hastanesi Nöroloji Servisinde Nöroloji Uzmanı olarak göreve başlamış olması; 3359 sayılı Yasadan kaynaklanan bir zorunluluk olup; davacının kendi isteği dışında Sağlık Bakanlığı

tarafından re'sen yapılan atamasının, 657 sayılı Yasa'nın açıktan atama ile ilgili hükümleri kapsamında değerlendirilmesi mümkün değildir.

Bu durumda; uzmanlık eğitimini tamamlayarak Devlet hizmeti yükümlülüğünü yerine getirmek amacıyla naklen atanmasından dolayı, 6245 sayılı Kanun uyarınca davacıya yolluk ödenmesi gerektiğinden; söz konusu atamadan doğan yolluğun adı geçene ödenmemesine ilişkin dava konusu işlemde hukuka uyarlık görülmemiştir.

Açıklanan nedenlerle, Danıştay Başsavcılığı'nın kanun yararına temyiz isteminin kabulü ile Erzurum Bölge İdare Mahkemesi'nce verilen 22.3.2007 günlü, E: 2007/98, K: 2007/84 sayılı kararın 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 51. maddesi uyarınca hükmün sonuçlarına etkili olmamak üzere kanun yararına bozulmasına; kararın bir suretinin Sağlık Bakanlığı ile Danıştay Başsavcılığı'na gönderilmesine ve bu kararın Resmî Gazete'de yayımlanmasına, 21.4.2008 tarihinde oyçokluğuyla karar verildi.

(X) KARŞI OY:

Harcırahla ilgili uyuşmazlıkta, çözüme kavuşturulması gerekli olan husus, davacının atamasının nitelendirilmesidir.

Davacı, kendisini Erzurum'a atayan Sağlık Bakanlığı yönünden açıktan atanan bir kişidir. Zira, Sağlık Bakanlığı kadrolarında olmayıp zorunlu hizmet nedeniyle Bakanlık birimlerine atanan tüm doktorlar "açıktan" atanmaktadırlar.

Personel hukukunda açıktan atama dışında atama biçimleri, yeniden atama, yer değiştirme suretiyle atama ve kurumlararası atamadan ibarettir. Dava konusu olaydaki atama, bu atama biçimlerine uygun atama değildir. Atandığı sırada davacı kamu görevlisi olmadığı gibi, iki kurum arasında yapılan bir atama da söz konusu değildir. Başka bir ifade ile davacı Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesinden Sağlık Bakanlığı Erzurum Numune Hastanesine atanmamaktadır. Her zorunlu hizmet yükümlüsü serbest hekim gibi, zorunlu hizmetini ifa için Sağlık Bakanlığı kadrosuna atanmaktadır ki, bu açıktan atama niteliğindedir.

Öte yandan davacının, kendi adına ihtisas yaptığı Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesindeki Asistanlık görevi sırasında kamu görevlisi sıfatını taşıdığı kuşkusuz ise de, sonuç itibarıyla ihtisas yapması, asli ve sürekli bir kamu görevini yerine getirme amacı dışında, eğitim görme amaçlı bir süreçtir. Kaldı ki, ihtisas sona erdiğinde kamu görevlisi sıfatı da sona eren davacının zorunlu hizmet yapmak üzere bekleyen diğer hekimlerle hiçbir farkı kalmamıştır.

Tüm bu değerlendirmelere göre, davacının atanmasını "açıktan atama" olarak nitelendirmek suretiyle uyuşmazlığı çözüme kavuşturan Erzurum Bölge İdare Mahkemesi kararının isabetli olduğu ve bu nedenle temyiz isteğinin reddi gerektiği görüşüyle bozma kararına karşıyım.

— • —

[R.G. 23 Temmuz 2008 – 26945]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Danıştay Üçüncü Daire Başkanlığından:

Esas No : 2007/4952

Karar No : 2008/1270

Kanun Yararına Temyiz Eden: DANIŞTAY BAŞSAVCISI

Davacı: Salih ARICAN

Vekili: Av.Ezgi ÇALKUŞ ÇELİK-847 Sokak No:23 Tanel İşhanı K:3/301
Kemeraltı/İZMİR

Karşı Taraf: Hasan Tahsin Vergi Dairesi Müdürlüğü-İZMİR

İstemin Özeti: Ortağı olduğu limited şirketten tahsil edilemeyen kamu alacağı nedeniyle davacı adına, ortak sıfatıyla, hissesi oranında düzenlenen 15.2.2006 tarih ve 305, 306 sayılı

ödeme emirlerini; limited şirket kuruluş sözleşmesinin değiştirilmesi niteliğini taşıması nedeniyle Ticaret Sicili Gazetesinde ilan edilmekle üçüncü kişileri de bağlayıcı nitelik kazanan pay devrinin muvazaa içerdiği ileri sürülerek genel mahkemelerde açılan iptal davasına konu edilip, iptali sağlanmadıkça, payını bütün hak ve yükümlülükleriyle devreden ortağın, kamu alacağının ait olduğu döneme bakılmaksızın 6183 sayılı Yasanın 35'inci maddesine göre cebren takip edilemeyeceği gözetilmeden düzenlenen ödeme emirlerinde hukuka uygunluk bulunmadığı gerekçesiyle iptal eden İzmir 2. Vergi Mahkemesinin 13.9.2006 gün ve E:2006/267, K:2006/810 sayılı kararını; kamu alacağının tahsili için davacı adına hissesi oranında düzenlenen ödeme emirlerinden davacının hisselerini devrettiği 15.10.1999 tarihine kadar isabet eden kısmında yasaya aykırılık bulunmadığı bu tarihi aşan dönemlere ait amme alacaklarının tahsili amacıyla düzenlenen ödeme emirlerinde ise yasal isabet bulunmadığı gerekçesiyle kısmen bozan ve karar düzeltme istemini reddeden İzmir Bölge İdare Mahkemesinin 18.1.2007 gün ve E:2006/3954, K:2007/221 sayılı kararının; limited şirketteki payını devreden ortağın şirketten ayrıldığı tarihten önceki dönemlere ait olsa da şirket borcundan dolayı takip edilemeyeceğinden, düzenlenen ödeme emirlerinin hukuka aykırı olması nedeniyle Danıştay Başsavcısı tarafından kanun yararına temyiz edilmiştir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay Üçüncü Dairesince; Danıştay Başsavcısı tarafından kanun yararına temyiz edilen İzmir Bölge İdare Mahkemesinin 18.1.2007 gün ve E:2006/3954, K:2007/221 sayılı kararı incelendikten ve Tetkik Hakimi M.Oğuz Ulaş'ın açıklamaları dinlendikten sonra işin gereği görüşülüp düşünüldü:

Türk Ticaret Kanununun 511'inci maddesinin 4'üncü ve 7'nci bentlerinde; limited şirket ortak ve müdürlerinin her birinin ad, soyad, ikametgah ve tabiyetlerinin tescil ve ilan edileceği belirtilmiş, 515'inci maddesinde mukavelede yapılan her değişikliğin de tescil ve ilan edileceği, mukavelelerin değiştirilmesi hakkındaki kararların üçüncü şahıslar hakkında, tescil tarihinden itibaren hüküm ifade edeceği kurala bağlanmıştır.

Ortak sıfatıyla ve sermaye payına göre sorumluluğun paya bağlı olması nedeniyle payların bütün hak ve yükümlülükleriyle devri ve ticaret sicilinde tescili, sorumluluğu kaldırıcı etki yapacağından, davacının, pay devrinden sonraki bir tarihte şirketin hangi dönemin vergi borcundan dolayı olursa olsun ortak sıfatıyla sorumlu tutularak ödeme emriyle takibine olanak bulunmamaktadır.

Davaya konu yapılan ödeme emirlerinin, 6183 sayılı Yasanın limited şirket ortaklarının şirket tüzel kişiliğinden tahsil edilemeyen kamu alacaklarından sermaye hisseleri oranında sorumlu olduklarını öngören 35'inci maddesine göre düzenlendiği; davacının ortak sıfatıyla cebren takip edildiği ve hisselerin 15.10.1999 tarihinde devredilerek bu devrin İzmir 3. Asliye Ticaret Mahkemesi kararıyla hükmen ticaret siciline tescilinin yapıldığı saptanmışken, ödeme emirlerini bu nedenle iptal eden vergi mahkemesi kararını kısmen bozan Bölge İdare Mahkemesi kararında hukuka uygunluk görülmemiştir.

Açıklanan nedenlerle, Danıştay Başsavcısının temyiz isteminin kabulü ile İzmir Bölge İdare Mahkemesinin 18.1.2007 günlü ve E:2006/3954, K:2007/221 sayılı kararının; 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 51'inci maddesi uyarınca kanun yararına ve hükmün hukuki sonuçlarına etkili olmamak üzere bozulmasına, kararın bir örneğinin Maliye Bakanlığı ile Danıştay Başsavcılığına gönderilmesine ve Resmî Gazete'de yayımlanmasına 21.4.2008 gününde oybirliğiyle karar verildi.

[R.G. 26 Temmuz 2008 – 26948]

— • —

 İçindekilere dön

İnsan Hakları Mahkemesi Kararları

TAVLI/Türkiye*

Başvuru No. 11449/02

Strazburg

9 Kasım 2006

USUL

Dava, İnsan Hakları ve Temel Özgürlükler Sözleşmesi'nin ("Sözleşme") 34. maddesi uyarınca, Türkiye Cumhuriyeti aleyhine, Kazım Tavlı ("başvuran") adlı Türk vatandaşı tarafından, 1 Şubat 2002 tarihinde Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne yapılan başvurudan (no. 11449/02) kaynaklanmaktadır.

OLAYLAR

DAVA OLAYLARI

Başvuran 1962 doğumludur ve Almanya Dortmund'da yaşamaktadır.

25 Aralık 1980 tarihinde başvuran Aksaray'da A. ile resmi olarak evlenmiş ve birkaç ay sonra çalışmak için Almanya'ya gitmiştir.

30 Temmuz 1981 tarihinde A. bir çocuk dünyaya getirmiş (S.), doğumdan haber almasından kısa bir süre sonra 28 Eylül 1981 tarihinde başvuran Aksaray Asliye Hukuk Mahkemesinde nesebin reddi davası açmıştır. 5 Ocak 1982 tarihinde kan testi sonuçlarına dayanarak Ankara Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü başvuranın muhtemelen S'nin babası olduğunu tespit etmiştir.

1 Haziran 1982 tarihinde adli tıp raporu ışığında ve evlilik öncesi başvuranla A'nın birlikte yaşamış olmaları ve çocuğun evlilik içinde doğmuş olmasını dikkate alarak mahkeme başvuranın iddiasını reddetmiştir.

6 Haziran 1989 tarihinde evlilik boşanma ile noktalanmıştır. Mahkeme başvuranın S'nin bakımı için 1,500,000, A için ise 2,500,000 Türk Lirası nafaka ödemesine karar vermiştir.

4 Mart 1997 tarihinde Almanya'da yapılan DNA testi başvuranın S'nin babası olmadığını göstermiştir.

Başvuran, DNA testinin bulgularına dayanarak 10 Nisan 1997 tarihinde Aksaray Asliye Hukuk Mahkemesinde tekrar nesebin reddi davası açmıştır. Mahkeme, bir DNA testi daha istemiştir.

Bu arada A, 30 Mayıs 1997 tarihinde S'nin bakımı için başvuranın ödediği nafaka miktarının artırılması talebiyle aynı mahkemede dava açmış, mahkeme miktarı 10,000,000 TL'ye çıkarmış, karar 11 Mayıs 1998 tarihinde Yargıtay tarafından onanmıştır.

---

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

Adalet Bakanlığı Biyoloji Dairesi tarafından yapılan adli DNA testi önceki testin bulgularını doğrulamıştır. 19 Ağustos 1998 tarihli rapor S'nin babasının başvuran olmadığını kesinleştirmiştir.

20 Mayıs 1999 tarihinde Aksaray Asliye Hukuk Mahkemesi, başvuranın 1 Haziran 1982 tarihli kararın iptali ve yeniden yargılama talebini reddetmiştir. Mahkeme, Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun 445 § 1 maddesini, yeni elde edilen kanıtların yargılama sürecinde mevcut olup da mücbir sebepten kullanılamamış olmuş olması gerektiği şeklinde yorumlamıştır. Ancak DNA testi mahkemenin davayla ilgili nihai kararını vermesinden yıllar sonra yapılmıştı. Mahkeme, 1969 tarihli benzer bir davada Yargıtay'ın, nihai karardan yıllar sonra yapılan bir kan testinin sonuçlarına dayanarak davacının nesebin reddi davasını yeniden açmasına izin verilemeyeceğine hükmettiğini hatırlatmıştır.

6 Temmuz 1999 tarihinde başvuran, mahkemenin esasları inceledikten sonra davayı usulen reddedemeyeceğini savunarak Aksaray Asliye Hukuk Mahkemesinin kararını temyiz etmiştir. Ayrıca 5 Ocak 1982 tarihli tıbbi raporun sadece varsayımlara dayandığını, 1997 ve 1998 yıllarında yapılan DNA testlerinin ise S'nin gerçek babası olmadığını ortaya çıkardığını ileri sürmüştür.

1 Kasım 1999 tarihinde Yargıtay artık reşit olduğu ve annesinden bağımsız hakları bulunduğu için S'nin de davaya dahil edilmiş olması gerektiğine hükmederek Birinci Derece Mahkemesinin kararını bozmuştur.

Yargılama, Aksaray Asliye Hukuk Mahkemesinde yeniden başlamıştır. S de ikinci davalı olarak duruşmaya çağırılmış ve davaya dahil edilmiştir. Ancak S duruşmaya katılmamış ve ifade vermemiştir. 28 Kasım 2000 tarihinde mahkeme başvuranın yeniden yargılama talebini aynı sebeple reddetmiştir. Başvuran temyize gitmiştir.

19 Nisan 2001 tarihinde Yargıtay, Birinci Derece Mahkemesinin kararını onamıştır. Yargıtay'ın içtihadı ışığında "fennin gelişmesi"nin Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun 455 § 1. maddesine göre mücbir sebep olarak değerlendirilemeyeceğine hükmetmiştir.

12 Ekim 2001 tarihinde başvuranın kararın düzeltilmesi talebi reddedilmiştir.

HUKUK

I. AİHS'NİN 8. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

Başvuran, AİHS'nin 8. maddesi hükümlerine dayanarak, eski eşinden doğma çocuğun babası olmadığına dair bilimsel kanıta sahip olmasına rağmen bunu bir mahkeme tarafından tespit ettirememesinden şikayetçi olmuştur. AİHS'nin 8. maddesi aşağıda verilmiştir:

"1. Herkes özel ve aile hayatına, konutuna ve haberleşmesine saygı gösterilmesi hakkına sahiptir.

2. Bu hakkın kullanılmasına bir kamu otoritesinin müdahalesi, ancak ulusal güvenlik, kamu emniyeti, ülkenin ekonomik refahı, dirlik ve düzenin korunması, suç işlenmesinin önlenmesi, sağlığın veya ahlakın veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması için, demokratik bir toplumda, zorunlu olan ölçüde ve yasayla öngörülmuş olmak koşuluyla söz konusu olabilir."

A. Kabuledilebilirlik

Mahkeme, başvurunun AİHS'nin 35 § 3. maddesi bağlamında açıkça dayanaktan yoksun olmadığını kaydeder. Başvuru, herhangi başka bir gerekçeden dolayı da kabuledilmez değildir. O halde başvuru kabuledilebilir olarak ilan edilmelidir.

B. Esaslar

Hükümet babalık kanuni karinesi ile evlilik, aile ve genel olarak toplumsal dengenin korunmasının amaçlandığını öne sürmüştür. Aile ilişkilerinde hukuki katiyet sağlanması ve çocuğun menfaatinin korunmasının gerekli olduğunu savunmuşlardır. Bu yüzden somut olayda ulusal mahkemelerin, iddiasını biyolojik bir gerçekle destekleyen başvurandan ziyade çocuk ve ailenin çıkarlarını korumuş olduğunu öne sürmüşlerdir.

Başvuran, zamanın teknolojiyle yapılan bir kan testi sonucuna dayanması nedeniyle 5 Ocak 1982 tarihli tıbbi raporun sonucunun ancak bir varsayım olarak alınabileceğini ileri sürmüştür. Ancak hem Türkiye'de hem de Almanya'da yapılan DNA testi sonuçları tartışılmaz biyolojik gerçekleri yansıtıyordu.

1. 8. Maddenin uygulanabilirliği

Mahkeme kocanın evlilikte doğan çocuğun nesebini reddetmek istediği davaları daha önce de ele almıştır. Bu davalarda babalık davası işlemlerinin kanuni amacının mevcut aile düzenini başvuranın “aile hayatı” bağlamında sona erdirmek olup olmadığı sorusu açık uçlu olarak kalmıştır. Çünkü tespitlere göre babanın farzedilen çocuğuyla kanuni ilişkileri her durumda “özel hayat”ını ilgilendirmekteydi (*Yıldırım – Avusturya*, 34308/96 ve *Rasmussen – Danimarka*, A Serisi no. 87).

Somut davada başvuran, biyolojik kanıtlar temelinde yasal işlemlerle babalık zannını çürütmeye çalışmıştır. Söz konusu yasal işlemlerin amacı kendisinin çocuğu olarak kayıtlı olan A'nın kızı ile yasal ilişkilerini belirlemektir.

Bu nedenle somut davanın olayları AİHS'nin 8. maddesi kapsamındadır.

2. Genel ilkeler

Mahkeme 8. maddenin amacının bireyi resmi mercilerin keyfi uygulamalarından korumak olduğunu hatırlatır. Maddenin kapsamında buna ek olarak özel ve aile yaşamına etkili “saygı” gösterilmesini sağlayan olumlu yükümlülükler de bulunabilir. Bu yükümlülükler bireylerin birbirleriyle ilişkilerinde dahi özel yaşama saygıyı güvence altına almak için tasarlanan tedbirlerin benimsenmesi de dahil olabilir (bkz. *Mikulić – Hırvatistan*, 53176/99).

Ancak devletin bu hüküm kapsamındaki pozitif ve negatif yükümlülükleri arasındaki sınırlar yükümlülüklerin tam olarak tanımlanmasına imkân vermemektedir. Yine de uygulanabilir ilkeler benzerlik göstermektedir. Her iki durumda da bireyle toplumun çatışan menfaatleri arasında adil bir denge sağlanmasının üzerinde durulmalıdır. Her iki durumda devlet belli bir miktar değerlendirme yapabilir (bkz. *Keegan – İrlanda*, A Serisi no. 290 ve *Kron vd. – Hollanda*, A Serisi no. 297-C).

Mahkeme, görevinin ulusal düzeydeki babalık ihtilaflarını düzenlemekte yetkili ulusal mercilerin yerine geçmekten ziyade bahse konu mercilerin takdir yetkisini kullanırken aldıkları kararları AİHS şartlarına göre gözden geçirmek olduğunu hatırlatır (bkz. *Mikulić*,

yukarıda anılan ve *Hokkanen – Finlandiya*, A Serisi no. 299-A). Bu nedenle Mahkeme imzacı devletin başvuranın davasını ele alırken AİHS'nin 8. Maddesinde belirtilen pozitif yükümlülüklerini yerine getirip getirmediğini inceleyecektir.

3. 8. Maddeye uygunluk

Mahkeme, başvuranın 1 Haziran 1982 tarihli kararın iptali ve muhakemenin iadesi talebini ulusal mahkemenin reddetmesi kararının “hukuka uygun” olduğuna dair taraflar arasında anlaşmazlık bulunmadığını gözlemlemektedir. Aslında başvuranın talebi muhakeme esnasında *mücbir sebep* nedeniyle elde edilemeyen bir belgenin hükmün itasından sonra ele geçirilmiş olması halinde mahkemenin iadei muhakemeye karar verebileceğini belirten Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun 445. maddesine dayanıyordu. Ancak Yargıtay içtihadı bilimsel gelişmenin bahse konu madde kapsamında *mücbir sebep* olarak değerlendirilemeyeceğini belirtmiştir. Bu nedenle ulusal mahkemelerin 445. madde yorumu, adli DNA testi yaygınlaşmadan önce babalığa ilişkin biyolojik tespit yaptıramamış olanlar için bir imkân tanımamıştır.

Mahkeme çocuğun nüfusa kaydedildiğini öğrenmesinden en geç bir yıl sonra babası olmadığını keşfetmediği için başvurana nesebin reddi hakkının verilmemesinin ulaşılmaya çalışılan yasal amaçlarla orantılı olmadığını daha önce belirtmiştir (*Shofman – Rusya*, 74826/01). *Mizzi – Malta* (26111/02) kararında başvuranın nesebin reddine hiçbir zaman izin verilmemesinin ulaşılmaya çalışılan yasal amaçlarla orantılı olmadığı tespit edilmiştir. Ancak bu tespitler başvuranın başlangıçta çocuğun kendisinden olmadığından şüphelenmediği, ancak dava açmak için tanınan süre bitiminden sonra şüphelenmeye başlamış olduğu davalarda yapılmıştır.

Ancak somut davadaki durum farklı idi. Başvuranın başından beri babalıkla ilgili şüpheleri olduğu ve bu yüzden S.'nin doğumundan sonra iki aydan kısa bir sürede; HUMK'nın öngördüğü süre içinde nesebin reddi davası açtığı görülmektedir. Ancak S.'nin babası olmadığını TCK'nın 287. maddesinde belirtildiği şekilde kanıtlayamamıştır. Bu nedenle mahkeme çocuğun evlilik içinde doğmuş olmasını dikkate alarak başvuranın çocuğun babası olduğuna hükmetmiştir.

DNA testi yaygınlaşınca başvuran ve S.'ye test uygulanmış ve S.'nin babasının başvuran olamayacağı tespit edilmiştir. Ne var ki testin doğruluğuna dair şüphe olmamasına rağmen mahkeme başvuranın yeniden yargılama talebini geri çevirmiştir. Yeniden yargılama yapılabilmesi için yeni elde edilen kanıtın yargılama devam ederken de mevcut olması ancak *mücbir sebepten* ulaşılamıyor olması gerektiğine hükmetmiştir. Ancak sözkonusu madde hükümlerine göre bilimsel gelişmenin *mücbir sebep* kabul edilemeyeceğine karar vermiştir.

Mahkeme, başvuranın ilk olarak nesebin reddi davası açtığı 1982 yılında DNA testi yapılmasının teknolojik zorluğuna rağmen yeniden yargılama yapılması talebinin reddinin neden “demokratik bir toplumda gerekli” olduğuna dair Hükümetin sebep sunmadığını gözlemlemektedir. Mahkeme ayrıca ulusal mahkemelerin başvurandan ziyade çocuk ve ailenin yararını gözetmiş olduğuna dair Hükümetin savunmasından tatmin olmamıştır. Özellikle çocuğun yararının nasıl gözetildiği belirtilmemiştir. Mahkeme bilimsel kanıtlara göre kendisine ait olmayan bir çocuğun babalığını reddetmek için en az bir fırsat verilmesinin başvuranın yasal hakkı olduğu gibi gerçek babasını öğrenmenin S.'nin de yararına olduğunu belirtir.

Mahkemenin içtihadına göre tespit edilen gerçekler ve ilgililerin istekleri göz önünde bulundurulmaksızın hukuki varsayımların biyolojik ve sosyal gerçekliğin önüne geçtiği

durum, devlete bırakılan takdir miktarı dikkate alındığında dahi özel ve aile hayatına etkili “saygı”nın güvence altına alınması yükümlülüğüne uymamaktadır (bkz. *üzerinde gerekli değişiklikler yapıldıktan sonra, Kroon*, yukarıda anılan).

Mahkeme bilimin gelişmesinin HUMK’nın 455. maddesine göre iadei muhakeme için sebep olarak kabul edilmemesi nedeniyle başvurana nesebin reddi hakkının verilmemesinin ulaşılmaya çalışılan yasal amaçlarla orantılı olmadığını kanaatindedir. Aile ilişkilerinin hukuki kesinliğinin korunması genel menfaati ve başvuranın babalık kanuni karinesini biyolojik kanıtlar ışığında tespit ettirme hakkı arasında adil bir denge tesis edilememiştir (bkz. *üzerinde gerekli değişiklikler yapıldıktan sonra, Mizzi*, yukarıda anılan ve *Shofman*, yukarıda anılan). Mahkeme ulusal mahkemelerin mevcut yasayı bilimsel gelişmeler ve bunun toplumsal yansımaları ışığında yorumlaması gerektiği kanaatindedir.

Mahkeme, sorumlu devletin kendisine verilmiş olan takdir payına rağmen başvurana AİHS tarafından tanınan özel hayata saygı hakkını koruyamadığına karar vermiştir.

Bu nedenle AİHS’nin 8. maddesi ihlal edilmiştir.

II. AİHS’İN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI

AİHS’nin 41. maddesi aşağıda çıkarılmıştır:

“Mahkeme işbu Sözleşme ve protokollarının ihlal edildiğine karar verirse ve ilgili Yüksek Sözleşmecî Tarafın iç hukuku bu ihlali ancak kısmen telafi edebiliyorsa, Mahkeme, gerektiği takdirde, hakkaniyete uygun bir surette, zarar gören tarafın tatminine hükmeder.”

Başvuran, uğradığı zarara karşılık olarak tazminat talep etmiş ancak miktarı mahkemenin takdirine bırakmıştır.

Hükümet görüş bildirmemiştir.

Mahkeme, herhangi bir maddi zarara dair delil bulunmadığını belirtir. Diğer taraftan Mahkeme, Devletin özel hayatın dokunulmazlığı hakkına ilişkin olumlu yükümlülüklerini yerine getirememesi sonucunda başvuranın manevi nitelikte zarara uğramış olduğunu kabul etmektedir. Mahkeme, başvuran tarafından öne sürülen manevi zararın Sözleşme’nin ihlalinin tespitiyle tazmin edilmediği kanaatindedir. Eşitlik temelinde yaptığı değerlendirme sonucunda AİHM, uygulanacak her türlü vergiden muaf tutulmak koşuluyla başvurana 5,000 Euro ödenmesine karar vermiştir.

B. Mahkeme masrafları

Başvuran bu başlık altında talepte bulunmamıştır.

C. Gecikme faizi

AİHM, gecikme faizi olarak Avrupa Merkez Bankası’nın kısa vadeli kredilere uyguladığı faiz oranına üç puan eklemek suretiyle elde edilecek oranın uygun olduğuna karar vermiştir.

YUKARIDAKİ GEREKÇELERE DAYANARAK AİHM OYBİRLİĞİYLE,

1. Başvurunun kabuledilebilir olduğuna;
2. AİHS'nin 8. maddesinin ihlal edildiğine;

3. (a) Sorumlu Devlet'in başvurana, AİHS'nin 44 § 2. maddesi uyarınca kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, ödeme gününde geçerli olan kur üzerinden Yeni Türk Lirası'na çevrilerek başvurana ödenmek üzere 5,000 Euro (beş bin Euro) manevi tazminat ve bu miktar üzerine uygulanabilecek her türlü vergiyi ödemesine;

(b) yukarıda anılan üç aylık sürenin aşılmasından ödeme gününe kadar geçen süre için Avrupa Merkez Bankası'nın kısa vadeli kredilere uyguladığı faiz oranına üç puan eklemek suretiyle elde edilecek oranın gecikme faizi olarak uygulanmasına

KARAR VERMİŞTİR.

İngilizce hazırlanmış, AİHM İç Tüzüğü'nün 77 §§ 2. ve 3. maddeleri uyarınca 9 Kasım 2006 tarihinde yazılı olarak tebliğ edilmiştir.

Vincent BERGER
Zabıt Kâtibi

Boštjan M. ZUPANČIČ
Başkan

AİHS'nin 45 § 2. ve AİHM İç Tüzüğü'nün 74 § 2. Maddeleri uyarınca Yargıç Zupančič'in muhalefet şerhi karara eklenmiştir.

B.M.Z.
V.B.

YARGIÇ ZUPANČIČ'İN MUHALEFET ŞERHİ

1. Aşağıda Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi bir ihlal tespit ettiğinde uygulanan Türk yasalarının ilgili hükümleri verilmiştir.

Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu (18.06.1927 tarih ve 1086 sayılı Kanun, değişik: 23.01.2003 tarih ve 4793 sayılı Kanun)

445. Madde

“Kesinleşmiş bir kararla ilgili olarak aşağıdaki hallerde muhakemenin iadesi talebinde bulunulabilir:

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nce, kararın İnsan Hakları ve Temel Hürriyetleri Korumaya Dair Sözleşme'nin şartlarını ihlal ettiğine dair kesin olarak karar verilmişse.

447. Madde

[...]

445. maddenin birinci fıkrasının 11. bendinde yazılı sebepten dolayı iade-i muhakeme müddeti Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararının kesinleştiği tarihten itibaren bir yıldır.”

2. İmzacı Devletlerin birçoğunda benzer hükümler yürürlüktedir.

3. Diğer İmzacı Devletlerdeki uygulanabilir formüller ile yukarıda çıkarılmış hükmün kritik farkı ise Yargıtay Başkanlığı'nın yargılamanın yenilenmesini talep etmesinin zorunlu olmamasıdır.

4. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 41. Maddesi “*Mahkeme işbu Sözleşme ve protokollarının ihlal edildiğine karar verirse ve ilgili Yüksek Sözleşmeci Tarafın iç hukuku bu ihlali ancak kısmen telafi edebiliyorsa, Mahkeme, gerektiği takdirde, hakkaniyete uygun bir surette, zarar gören tarafın tatminine hükmeder*” şeklindedir [vurgu eklenmiştir]. Mantıklı olarak sözkonusu Devletin iç hukukunun tam tazmin sağladığı davalarda – sözkonusu davada bu, davanın tekrar açılması olacaktır – Mahkemenin mevcut ve uygulanabilir iç hukuka başvuruyu zorunlu kılması adil tazmin sağlayacaktır.

5. *Scozzari ve Giunta – İtalya* ([BD], 39221/98 ve 41963/98) muhakemesi ve bu öğretiyi daha da geliştiren müteakip içtihatla ve özellikle iç hukukun zaruri olmayan yeniden yargılama imkânını sağladığı durumlarda Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararının hüküm kısmında yeniden yargılamanın zorunlu kılınması mantıklı ve hakkaniyete uygun olacaktır. Aksi takdirde *Gençel* adı verilen formül Mahkemenin muhakemesine eklenmeliydi (*Gençel – Türkiye, 53431/99*).

6. Bunun yerine kararın 42. paragrafında “*Mahkeme, Devletin özel hayatın dokunulmazlığı hakkına ilişkin olumlu yükümlülüklerini yerine getirememesi sonucunda başvuranın manevi nitelikte zarara uğramış olduğunu kabul etmektedir. Mahkeme, başvuran tarafından öne sürülen manevi zararın Sözleşme'nin ihlalinin tespitiyle tazmin edilmediği kanaatindedir. Eşitlik temelinde yaptığı değerlendirme sonucunda AİHM, uygulanacak her türlü vergiden muaf tutulmak koşuluyla başvurana 5,000 Euro ödenmesine karar vermiştir*” diyoruz. Usule dair geri çevrilebilecek hatalar için çare olarak davanın adil çözümüyle tamamen alâkasız parasal bir tazminat teklif edilmesinin anlamsızlığı bu davaya özel değildir. Örneğin *Lucà – İtalya* ([BD], 33354/96) davasındaki muhalefet şerhime bakınız; İçtihadımızı artık AİHS'nin 41. maddesinin anlamının yukarıdaki gibi yorumlanması gerektiği noktasına getirdik.

7. Somut davada değinilmesi gereken bir husus da şudur. Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun güncelliğini yitirmiş hükmünün (18.06.1927 tarih ve 1086 sayılı Kanun)

445. Madde

“Kesin olarak verilmiş kararlar hakkında aşağıdaki sebeplere binaen iadei muhakeme talep olunabilir: 1. Muhakeme esnasında mücbir sebep veya lehine hükmolunan tarafın fiilleri nedeniyle elde edilemeyen bir senet veya vesikanın hükmün itasından sonra ele geçirilmiş olması.”

yapısal yorumlanması açıkça Anayasa Mahkemesi'nin görevidir. Anayasa Mahkemesi'ne bireysel başvuru imkânı bulunan ülkelerde sorun iç hukuk dahilinde çözümlenmektedir. Sorun hiçbir zaman Strazburg'a gelmez. Bir taraftan Türkiye iç hukukunda Anayasa Mahkemesi'ne bireysel başvuru imkânını tanımış olsaydı o zaman bu iç hukuk yollarının tüketilmesi sebebiyle bizim yükümlülüğümüz olacaktı. Diğer taraftan yeniden yargılama yapılmış olsaydı sorunun içeride çözümlenebileceğine eminim. Böyle bir yaklaşım aynı zamanda sorunun kaynağı olan 1927 tarihli Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun güncelliğini yitirmiş 445. Maddesini Anayasa Mahkemesi'nin ele alabilmesini sağlayacaktır.

KAHRAMAN KORKMAZ VE DİĞERLERİ/Türkiye Davası*

Başvuru No:47354/99

Strazburg

23 Ocak 2007

OLAYLAR

İdare 1990 yılında başvurulara ait Şanlıurfa'da bulunan arsaları istimlak etmiştir.

İdare tarafından ödenen miktarı yetersiz bulan başvurular Birecik Asliye hukuk mahkemesine giderek her hissenin kamulaştırma bedelinin artırımı talebiyle ayrı davalar açmıştır.

Mahkeme, İdarenin her taşınmazın devredilmesi tarihinden itibaren hesaplanacak yıllık % 30 yasal faiz oranıyla birlikte başvurulara ek kamulaştırma bedeli ödemesine karar vermiştir. Bu kararlar Yargıtay tarafından onanarak nihai hale gelmiştir.

Bu arada, başvuran Müslüm Kütük 28 Nisan 1996'da vefat etmiştir.

İdare başvurulara 10 Haziran ve 21 Ekim 1997 tarihlerinde ek bedelleri ödemiştir.

Ayrıntılar tabloda yer almaktadır:

BAŞVURANLARIN ADLARI	EK KAMULAŞTIRMA BEDELİ (TL)	GEÇİKM E FAİZİNİN HESAPLANMA TARİHİ	YARGIT AY KARARININ TARİHİ	ÖDEME TARİHİ	ÖDENEN MİKTAR (TL)
31 no'lu hisse Meteler köyü					
Kahraman Korkmaz Müslüm Kütük	2 220 380 000	13.03.1996	23.12.1996	10.06.1997	2 902 309 794

118 no'lu hisse Geçittepe köyü					
Mustafa Özdemir Mehmet Özdemir Seyit Ahmet Özdemir Zeynep Özdemir Pempe Oğuz Elif Ateş Hatice Özkılıç	229 801 685	28.03.199 6	03.03.199 7	21.10.199 7	284 106 430

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

195 no'lu hisse Geçittepe köyü					
Ali Korkmaz Mustafa Korkmaz Namık Kemal Korkmaz Güler Korkmaz Fatma Korkmaz Hanım Korkmaz (Bozkurt) Döne Korkmaz (Ölçün) Kudret Korkmaz Emine Kaya İslim Aslan	8 580 871 909	12.03.199 6	03.03.199 7	21.10.199 7	11 933 629 060
155 no'lu hisse Geçittepe köyü					
Müslüm Arar Redife Arar (Kaçar) Mehmet Arar Elif Arıkan Ayşe Kurucu İslim Sağlam	3 399 876 640	13.03.199 6	23.12.199 6	10.06.199 7	4 472 264 335

156 no'lu hisse Geçittepe köyü					
Müslüm Arar Redife Arar (Kaçar) Mehmet Arar Elif Arıkan	887 330 206	14.03.199 6	11.11.199 6	10.06.199 7	1 129 637 600

24 Eylül 2001 tarihinde 31, 195 ve 156 no'lu arsa hisselerine değin kamulaştırma kararları kısmi olarak kaldırılmış, ilgili paylar İdarenin daha önce ödediği miktarların geri ödenmesiyle eski maliklerine geri verilmiştir.

Ayrıntılar tabloda yer almaktadır:

BAşVURANLARIN ADLARI	GERİ VERİLEN ORAN	GERİ VERİLME TARİHİ	ÖDEME MİKTARI (TL)
31 no'lu hisse Meteler köyü			
Kahraman Korkmaz Müslüm Kütük'ün [mirasçıları]	% 91,53	30.01.2002 08.03.2002	1 425 798 500 1 425 798 500
156 no'lu hisse Geçittepe köyü			
Müslüm Arar Redife Arar (Kaçar) Mehmet Arar Elif Arıkan	% 10,29	22.01.2002	59 914.057 9.985.676 9.985.676 9.985.676
195 no'lu hisse Geçittepe köyü			
Ali Korkmaz Mustafa Korkmaz Namık Kemal Korkmaz Güler Korkmaz Fatma Korkmaz Hanım Korkmaz (Bozkurt) Döne Korkmaz (Ölçün) Kudret Korkmaz Emine Kaya İslim Aslan	% 34,13	30.01.2002	2 415 507 000 135.872.000 135.872.000 135.872.000 452.907.578 135.872.000 135.872.000 135.872.000 135.872.000 135.872.000

HUKUK AÇISINDAN

I. EK 1 NO'LU PROTOKOL'ÜN 1. MADDESİ'NİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Ek kamulaştırma bedellerine uygulanan yasal faiz oranının yetersiz olduğunu ve kamulaştırıcı İdare tarafından ödemenin geç yapıldığını öne süren başvuranlar Ek 1 no'lu Protokol'ün 1. maddesi uyarınca mağdur olduklarını ileri sürmektedir.

A. Ön itiraz

Hükümet, 2002 yılında 31, 156 ve 195 no'lu arsa hisselerinin malikleri olan başvuranlara kısmen geri verildiğini, buna karşılık idare tarafından 1997 tarihinde ödenen miktarlara hiçbir faizin uygulanmadığını hatırlatmaktadır. Hükümet bu hisseler bağlamında başvuranların Ek 1 no'lu Protokol'ün 1. maddesi uyarınca zarara uğradıklarını ileri süremeyeceklerini savunmakta, ayrıca başvuranların mülkiyet hakkının İdarenin taşınmazları geri vermesinden önceki dönemde ve kullanmaması ölçüsünde etkilenmediğinin altını çizmektedir.

Başvuranlar 13 Mart ve 28 Temmuz 2006 tarihli görüşlerinde kamulaştırma işlemlerinin kısmi olarak 2002 yılında kaldırıldığını, ek kamulaştırma bedellerinin 1997 yılında ödendiği karşılığını vermiştir. Başvuranlar böylece İdarenin taşınmazlarını elinde bulundurduğu beş yıl boyunca gelir kaybına uğradıklarını ileri sürmekte, bu yönde özellikle arsalarını işletmelerinin olanaksız oluşuyla temel gelir kaynağından yoksun kaldıklarını ortaya koymaktadır.

AİHM'ye göre kısmen geri verildiği bilinen sözkonusu hisselerle ilişkin sorun ek kamulaştırma bedellerinin ödenmesindeki olası gecikmenin sonuçlarının giderilip giderilmediğini ortaya koymaktadır. AİHM, bir ayırımı bulunduğunu gözlemlemektedir: geri ödemeye dahil olmayan hisse payları sözkonusu olduğundan (31 no'lu hisse % 8,47 pay, 156 no'lu hisse % 89,71'lik pay ve 195 no'lu hisse % 65,87'lik pay), maruz kalınan olası gelir kaybının değerlendirilmesinde 138 ve 155 no'lu hisseler de dikkate alınmalıdır. AİHM, başvurunun bu bölümünde *Aka* ve *Akkuş* kararındaki yerleşik içtihattan ayrı tutulacak hiçbir neden görememektedir.

Geri verilen hisselerle gelince, başvuranların bazı gelir kaybına uğradıkları farz edilse bile AİHM bu durumun taşınmazlarının geri verilmesiyle değil, kendilerine ödenen makul miktarlarla giderilmiş sayılacağına itibar etmektedir. Esasında, İdare, bu kişilerden 1997 yılında bu miktarların gecikme faizi hesaplanmadan ödenmesini isteyerek, başvuranların enflasyon oranından yararlanmalarını sağlamış ve bu şekilde tarafların çıkarları arasında dengeyi yeniden sağlamıştır

Kısmen geri verilen 31, 156 ve 195 no'lu arsa hisseleri dikkate alındığında ek kamulaştırma bedellerinin geç ödenmesi ile ilgili başvurunun bu kısmının dayanaktan yoksun bulunması ve AİHS'nin 35 §§ 3. ve 4. maddeleri gereğince reddedilmesi gerekir.

Başvuranların sözkonusu parsellerin işletilmesinin imkânsız olduğu yönündeki şikayeti ile ilgili AİHM, bunun ilk kez 13 Mart 2006 tarihli yazılı görüşlerde dile getirildiği saptamasını yapmaktadır. Zira öne sürülen zarar başvurudan altı ay önce geri verilme tarihi

olan 2002 yılında talep edilebilirdi. Başvuranların bu yeni şikayeti hakkında hiçbir başvuruda bulunmadığı varsayılsa dahi bu şikayet her halükarda geç yapılmıştır.

Dayanaktan yoksun olan başvurunun bu bölümü AİHS'nin 35 §§ 1. ve 4. maddeleri uyarınca reddedilmektedir.

B. Esas hakkında

Hükümet 13 Ekim 2005 tarihli tamamlayıcı görüşlerinde AİHM'den mevcut başvurunun *Akkuş* kararı ışığında değerlendirilmesi talebinde bulunmaktadır.

AİHM, dava olaylarının hukuki nitelendirilmesinin Hükümetçe atfedilen şekliyle bağlayıcı olmadığına, AİHM içtüzüğü'nün 54 § 2 (c) maddesinin uygulanmasına istinaden Hükümete gönderilen 22 Eylül 2005 tarihli yazıda da belirtildiği üzere, bu başvurunun aynı zamanda *Aka* kararı ile de karşılaştırılabileceğine itibar etmektedir.

AİHM, daha önceki kararlarda benzer şikayetlerin dile getirildiğini ve bunların Ek 1 no'lu Protokol'ün 1. maddesinin ihlali ile sonuçlandığını dile getirmektedir (Bkz. *Akkuş* kararı, §§ 30-31 ve *Aka* kararı, §§ 50-51).

AİHM mevcut davayı incelemiş ve Hükümet'in davayı farklı şekilde sonuçlandırarak hiçbir tespiti ve delili sunmadığı kanaatine varmıştır. Ulusal mahkemelerin kararına göre kamulaştırmayı yapan idare tarafından başvuranlara verilmesi gereken ek tazminatın ödenmesindeki İdareye yüklenebilen bu gecikme başvuruları, mülklerinin kamulaştırılmasına ilaveten ayrı bir zarara daha sokmuştur. Bu gecikme, AİHM'yi, başvuruların toplum yararının gerektirdikleri ile mülkiyet hakkına saygının korunması arasında hüküm sürmesi gereken adil dengeyi bozan alışılmışın dışında ve ölçsüz bir yüke katlanmak zorunda kaldıkları yönünde düşünmeye sevk etmektedir.

Sonuç olarak, Ek 1 no'lu Protokol'ün 1. maddesi ihlal edilmiştir.

II. AİHS'NİN 41. MADDESİ'NİN UYGULANMASI HAKKINDA

A. Maddi ve manevi tazminat

Başvuranlar toplam 192.214 ABD Doları (yaklaşık 149.967 Euro) maddi zarara uğradıklarını ileri sürmekte, manevi tazmin olarak 15.000 ABD Doları (yaklaşık 11.703 Euro) talep etmektedir.

Hükümet bu miktarların ispat edilmemiş ve aşırı olduklarını belirtmektedir. *Aka* kararında benimsenen hesaplama yöntemi ve ilgili ekonomik veriler ışığında, AİHM başvurulara maddi tazminat başlığı altında takip eden miktarların ödenmesini kararlaştırmıştır:

- 31 no'lu arsanın hissesi için, Kahraman Korkmaz ve Müslüm Kütük'ün mirasçılarının birlikte toplam 1.272 Euro;
- 118 no'lu arsanın hissesi için, Zeynep Özdemir, Elif Ateş, Hatice Özkılıç, Mustafa Özdemir, Mehmet Özdemir ve Seyit Ahmet Özdemir'e birlikte toplam 2.259 Euro;
- 195 no'lu arsanın hissesi için, Güler Korkmaz, Fatma Korkmaz, Hanım Korkmaz (Bozkurt), Döne Korkmaz (Ölçün), Kudret Korkmaz, Emine Kaya, İslim Aslan, M.

Ali Korkmaz, Mustafa Korkmaz ve Namık Kemal Korkmaz'a birlikte toplam 51.343 Euro;

- 155 no'lu arsanın hissesi için Redife Arar (Kaçar), Elif Arıkan, Ayşe Kurucu, İslim Sağlam, Müslüm Arar ve Mehmet Arar'a birlikte toplam 22.747 Euro;
- 156 no'lu arsanın hissesi için Redife Arar (Kaçar) ve Elif Arıkan, Müslüm Arar ve Mehmet Arar'a birlikte toplam 5.639 Euro.

Manevi tazminata gelince, AİHM olayların mevcut koşullarında ihlal kararının tespitinin manevi tazmin bakımından yeterli olacağına itibar etmektedir.

B. Masraf ve harcamalar

Başvuranlar Strazburg organları önünde yapmış oldukları harcamalar için 10.000 ABD Doları (yaklaşık 7.801 Euro) talep etmektedir.

Hükümet bu talebin kanıtlanmadığını savunmaktadır.

Kanıtlayıcı belge sunmamalarına karşın AİHM, başvuranlara birlikte 1000 Euro ödenmesini uygun görmektedir.

C. Gecikme faizi

Gecikme faizi olarak, Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı faiz oranına 3 puanlık bir artış eklenecektir.

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK, AİHM, OYBİRLİĞİYLE,

1. Kısmen geri verilen 31, 156 ve 195 no'lu arsa hisselerinin beş yıl süreyle işletilmelerinin olanaksız olduğu ve bu hisselerle ilgili ek kamulaştırma bedellerinin geç ödendiği şikayetlerinin *kabuledilemez olduğuna*;

2. 118 ve 155 no'lu arsa hisselerine ve 31, 156 ve 195 no'lu hisselerin geri verilmeyen paylarına değin Ek 1 no'lu Protokol'ün 1. maddesinin *ihlal edildiğine*;

3. Mevcut kararın kendisinin manevi tazminat bakımından başlı başına *adil bir tazmini oluşturduğuna*;

4. a) AİHS'nin 44 § 2. maddesi gereğince kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden Y.T.L.'ye çevrilmek ve miktarlara yansıtılabilecek her türlü vergiden muaf tutulmak üzere Savunmacı Hükümetin başvuranlara;

i. maddi tazminat olarak,

- Kahraman Korkmaz ve Müslüm Kütük'ün mirasçılarına birlikte 1.272 (bin iki yüz yetmiş iki) Euro *ödemesine*;

- Zeynep Özdemir, Elif Ateş, Hatice Özkılıç, Mustafa Özdemir, Mehmet Özdemir ve Seyit Ahmet Özdemir'e birlikte 2.259 (iki bin iki yüz elli dokuz) Euro *ödemesine*;

- Güler Korkmaz, Fatma Korkmaz, Hanım Korkmaz (Bozkurt), Döne Korkmaz (Ölçün), Kudret Korkmaz, Emine Kaya, İslim Aslan, M. Ali Korkmaz, Mustafa Korkmaz ve Namık Kemal Korkmaz'a birlikte 51.343 (elli bir bin üç yüz kırk üç) Euro ödemesine;

- Redife Arar (Kaçar), Elif Arıkan, Ayşe Kurucu, İslim Sağlam, Müslüm Arar ve Mehmet Arar'a birlikte 22.747 (yirmi iki bin yedi yüz kırk yedi) Euro ödemesine;

- Redife Arar (Kaçar), Elif Arıkan, Müslüm Arar ve Mehmet Arar'a birlikte 5.639 (beş bin altı yüz otuz dokuz) Euro ödemesine;

ii. yargı giderleri için başvuranlara birlikte 1.000 (bin) Euro ödemesine;

b) sözkonusu sürenin bittiği tarihten itibaren ödemenin yapıldığı tarihe kadar Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli olan faiz oranının üç puan fazlasına eşit oranda faiz uygulanmasına;

5. Adil tazmine ilişkin diğer taleplerin *reddine*;

KARAR VERMİŞTİR.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve AİHM'nin iç tüzüğü'nün 77 §§ 2. ve 3. maddelerine uygun olarak 23 Ocak 2007 tarihinde yazıyla bildirilmiştir.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

LEVENT ÖZTÜRK/Türkiye*

Başvuru No. 8428/02
10 Ekim 2006

Kabuledilebilirliğe İlişkin Nihai Karar

OLAYLAR

Dava olayları, taraflarca sunulduğu şekliyle şöyle özetlenebilir:

25 Haziran 1999 tarihinde Y.I. isimli bir şüphelinin ifadesinden hareketle İstanbul Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Dairesi polisleri başvuranı, PKK¹ mensubu olduğu şüphesiyle gözaltına almıştır. Başvuranın polis nezaretine alınmasından önce düzenlenen tıbbi raporda vücudunda kötü muameleye dair iz bulunmadığı belirtilmiştir.

30 Haziran 1999 tarihinde başvuran ve Y.I. İstanbul Adli Tıp Kurumu'ndan bir doktor tarafından muayene edilmiştir. Rapora göre başvuranın vücudunda darp izi yoktur. Ancak kötü muameleye tabi tutulmaktan şikâyetçi olduğu belirtilmiştir. Y.I.'nın muayenesinin

¹ Kürdistan İşçi Partisi

ardından düzenlenen tıbbi raporda, vücudunda çeşitli yaraların bulunduğu ve iki gün istirahat etmesi gerektiği yer almıştır.

Aynı tarihte başvuran Cumhuriyet Savcısı huzuruna çıkarılmış, burada hakkındaki suçlamaları reddetmiştir.

Cumhuriyet Savcılığı'na getirilmeden önce başvuran, İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi Hakimi önüne çıkarılmış, burada bir avukat tarafından temsil edilmiştir. Başvuran, polis nezareti sırasında vermiş olduğu ifadeyi reddetmiştir. Hakim, tutukluluk halinin devamına karar vermiştir.

1 Temmuz 1999 tarihinde İstanbul DGM Savcısı, PKK mensubu oldukları ve halka açık dört değişik yerde bombalı saldırı düzenledikleri gerekçesiyle TCK'nın 168 § 2 ve Terörle Mücadele Kanunu'nun 5. maddesi uyarınca başvuran ve Y.I. aleyhinde bir iddianame sunmuştur.

14 Eylül 1999 tarihinde İstanbul DGM'de yapılan ilk duruşmada hem başvuran hem de Y.I. haklarındaki suçlamaları ve baskı altında alındığı iddiasıyla önceki ifadelerini reddetmişlerdir.

10 Ekim 2000 tarihinde mahkeme nihai karar öncesinde başvuranın ifadesini son kez almıştır. Başvuran suçlamaları bir kez daha reddetmiş ve baskı altında alınan ifadeleri haricinde aleyhine delil bulunmaması nedeniyle şikayetçi olmuştur.

---

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

14 Aralık 2000 tarihinde mahkeme başvuranı iddianamede belirtildiği gibi suçlu bulmuş ve hapse mahkum etmiştir. Başvuran temyize gitmiştir.

24 Nisan 2001 tarihinde Yargıtay Başsavcısı esas hakkındaki görüşünü bildirmiş, ancak görüş başvurana tebliğ edilmemiştir.

20 Haziran 2001 tarihinde Yargıtay, Başsavcının görüşünün okunduğu bir duruşma yapmıştır. Başvuranın avukatı duruşmada hazır bulunmuştur.

Yargıtay, 28 Haziran 2001 tarihinde İstanbul DGM'nin kararını onamıştır.

Yargıtay kararı, 12 Temmuz 2001 tarihinde İstanbul DGM Sekreteryasına gönderilmiştir.

ŞİKAYETLER

Başvuran, AİHS'nin 3. maddesine aykırı olarak, polis nezaretinde muhtelif kötü muamelelere tabi tutulmuş olmaktan şikayetçidir. Ayrıca AİHS'nin 13. maddesine atıfla gözaltında kötü muamele iddiaları üzerine yetkililerin harekete geçemediklerini savunmaktadır.

Başvuran, AİHS'nin 6 §§ 1 ve 3 (b) ve (c) maddelerine atıfla, ön soruşturma sırasında avukatıyla görüştürülmemesi nedeniyle adil bir yargılamaya tabi tutulmadığını iddia eder. Ayrıca Yargıtay Başsavcısının görüşlerinin kendisine hiç iletilmemiş olmasından şikayetçidir.

HUKUK

Başvuran, polis nezaretindeyken çeşitli şekillerde kötü muameleye tabi tutulduğunu ve yetkililerin, iddialarını soruşturmamış olduğunu ileri sürmektedir. İlgili kısmı aşağıda verilen AİHS'nin 3 ve 13. maddelerine atıfta bulunmuştur:

Madde 3

“Hiç kimse işkenceye, insanlık dışı ya da onur kırıcı ceza veya işlemlere tabi tutulamaz.”

Madde 13

“Bu Sözleşme’de tanınmış olan hak ve özgürlükleri ihlal edilen herkes, ihlal fiili resmi görev yapan kimseler tarafından bu sıfatlarına dayanılarak yapılmış da olsa, ulusal bir makama etkili bir başvuru yapabilme hakkına sahiptir.”

Başvuran, ayrıca AİHS'nin 6 §§ 1 ve 3 (b) ve (c) maddelerine atıfla Yargıtay Başsavcısının tebliğnamesinin kendisine hiç iletilmemiş olmasından ve ön soruşturma sırasında avukatıyla görüşmesine izin verilmemesinden şikâyetçidir. 6. maddenin ilgili kısmı:

“1. Herkes, ... cezai alanda kendisine yöneltilen suçlamalar konusunda karar verecek olan ... bir mahkeme tarafından davasının ... hakkaniyete uygun ... olarak görülmesini istemek hakkına sahiptir.

3. Her sanık en azından aşağıdaki haklara sahiptir: ...

(b) savunmasını hazırlamak için gerekli zamana ve kolaylıklara sahip olmak;

(c) kendi kendini savunmak veya kendi seçeceği bir savunmacının yardımından yararlanmak ve eğer savunmacı tutmak için mali olanaklardan yoksun bulunuyor ve adaletin selameti gerektiriyorsa, mahkemece görevlendirilecek bir avukatın para ödemeksizin yardımından yararlanabilmek; ...”

Hükümet, AİHS'nin 3. maddesine dayanan şikâyetin, 35 § 1. maddede belirtilen altı ay kuralını başvuranın yerine getirememesi nedeniyle kabuledilmez olduğunu savunmaktadır. İç hukuk yolunun bulunmadığı durumlarda altı aylık sürenin şikâyet kaynağı fiilin tarihinden itibaren sayıldığını belirtmektedirler. Başvuranın gözaltı süresi 30 Haziran 1999 tarihinde sona ermişken, başvuru 22 Ocak 2002 tarihinde yapılmıştır.

Ayrıca başvuranın avukatının Yargıtay'ın yaptığı duruşmada hazır bulunması nedeniyle müvekkiline önceden tebliğ edilmeyen Başsavcının tebliğnamesi hakkında bilgilendirildiğini savunmaktadırlar. Bu nedenle 6 § 3 (b) maddesine dayanan şikâyetle ilgili olarak AİHS'nin 35 § 1. maddesinde öngörülen altı aylık süre kuralının duruşma tarihinde başlamış olduğunu öne sürmektedirler. Somut başvurunun Mahkemeye 22 Ocak 2002 tarihinde yapılmış olması nedeniyle şikâyet zamanaşımından reddedilmelidir.

Mahkeme, iç hukuk yollarının bulunmadığı durumda altı aylık sürenin başvuruda şikâyetçi olunan fiilden itibaren sayıldığını hatırlatır. Ancak başvuranın önce bir iç hukuk yolundan yararlandığı, ancak sonrasında sözkonusu yolu etkisiz kılan koşullardan haberdar olduğu veya haberdar olması gerektiği istisnai durumlarda özel bir değerlendirme yapılır. Böyle bir durumda altı aylık süre başvuranın sözkonusu koşullardan haberdar olduğu veya olması gerektiği zamandan itibaren sayılabilir.

Mahkemenin kanaatine göre başvuranın kötü muameleye ilişkin şikâyetleriyle ilgili olarak Mahkemeye başvurmadan önce ceza yargılamasının bitmesini beklemesi mantığa aykırı değildir. Benzer şekilde Mahkeme başvuranın adil yargılamaya ilişkin şikâyetleri için altı aylık sürenin ceza yargılamasının bitimiyle başlamış olduğunu gözlemler.

Ne var ki Mahkeme, bu olayda olduğu gibi, başvuranın ulusal nihai kararın yazılı bir kopyasını almaya re'sen yetkili olmadığı durumlarda başvuranın nihai kararın içeriğini kesin olarak öğrenebileceği en geç tarih olan ulusal nihai kararın birinci derece mahkemesi kalemine iletiği tarihin başlangıç noktası olarak alınması gerektiğini yineler (bkz. *İpek – Türkiye*, 39706/98 ve *Yavuz vd. – Türkiye*, 48064/99). Mahkeme, somut davada Yargıtay kararının birinci derece mahkemesine 12 Temmuz 2001 tarihinde iletiğini, AİHM'ye başvurunun ise 22 Ocak 2002 tarihinde yapılmış olduğunu kaydeder. Bu nedenle başvurunun süresi içinde yapılmadığı ve AİHS'nin 35 §§ 1. maddesine göre reddedilmesi gerektiğine karar vermiştir.

Sonuç olarak, AİHS'nin 29 § 3. maddesinin davaya uygulanmasına devam edilmemesi uygundur.

Bu nedenlerden dolayı, AİHM oybirliğiyle

Başvuruyu kabuledilmez ilan etmiştir.

S. DOLLÉ
Zabıt Kâtibi

J.-P. COSTA
Başkan

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Tebliğler

Maliye Bakanlığından:

GİDER VERGİLERİ GENEL TEBLİĞİ SERİ NO: 86

4/6/2008 tarihli ve 5766 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunda ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun¹ 25 inci maddesi ile 13/7/1956 tarihli ve 6802 sayılı Gider Vergileri Kanununun² 30, 31 ve 47 nci maddelerinde yapılan düzenlemede, sigorta muamelelerine ilişkin banka ve sigorta muameleleri vergisi (BSMV) uygulamasında değişiklik yapılmıştır.

Söz konusu düzenleme ile kambiyo işlemlerinde BSMV uygulamasına ilişkin açıklamalar bu Tebliğin konusunu oluşturmaktadır.

A – SİGORTA İŞLEMLERİNDE BSMV UYGULAMASI

5766 sayılı Kanunun 25 inci maddesi ile 6802 sayılı Kanunun 30, 31 ve 47 nci maddelerinde değişiklikler yapılmıştır. Buna göre 6802 sayılı Kanunun;

- 30 uncu maddesi, "Banka ve sigorta muameleleri vergisini banka ve bankerlerle sigorta şirketleri öder. Sigorta aracılığı tarafından yapılan sigorta işlemlerinde de verginin mükellefi sigorta şirketleridir." şeklinde değiştirilmiş,

- 31 inci maddesinin ikinci fıkrasından sonra gelmek üzere, "Sigorta işlemlerinde verginin matrahı, bu işlem dolayısıyla poliçede yer alan prim tutarıdır. Prim tutarının hesabında, sigorta işlemi dolayısıyla komisyon ve benzeri adlarla sigorta aracılığına yapılan ödemeler indirim konusu yapılamaz." fıkrası eklenmiş,

- 47 nci maddesinin (a) fıkrasının sonuna "Sigorta muamelelerine ilişkin beyanname sigorta şirketlerinin kanuni veya iş merkezlerinin bulunduğu yer vergi dairesine verilir." hükmü eklenmiştir.

6802 sayılı Kanunda yapılan bu değişiklikler 1/8/2008 tarihinden itibaren yürürlüğe girecektir.

Ayrıca, 6802 sayılı Kanunun 31 inci maddesinde, "Sigorta şirketleri, iptal ettikleri sigorta muamelelerine ilişkin vergileri (yalnızca iptal tarihinden sonraki döneme ait olan kısmı), iptalin gerçekleştiği dönemde hesaplanan banka ve sigorta muameleleri vergisinden indirebilirler. Bu dönemde indirilemeyen vergiler, sonraki dönem beyannamelerinde indirim konusu yapılabilir." hükmü ile aynı maddenin son fıkrasında "Maliye Bakanlığı, bu maddenin uygulanmasına ilişkin usûl ve esasları belirlemeye yetkilidir." hükmü yer almaktadır.

Bu hükümler uyarınca, sigorta işlemlerinde BSMV mükellefiyeti, matrahı, beyanı ve ödenmesi ile iptal edilen sigorta işlemlerine ilişkin aşağıdaki açıklamaların yapılmasına gerek görülmüştür.

1 – Sigorta İşlemlerinde BSMV Mükellefi

5684 sayılı Sigortacılık Kanununun³ 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde, sigorta aracıları sigorta acentesi ve brokerleri olarak sayılmış olup aynı maddenin (l) bendinde ise sigorta acentesi; ticarî mümessil, ticarî vekil, satış memuru veya müstahdem gibi tâbi bir sıfatı olmaksızın bir sözleşmeye dayanarak muayyen bir yer veya bölge içinde daimî bir surette sigorta şirketlerinin nam ve hesabına sigorta sözleşmelerine aracılık etmeyi veya bunları sigorta şirketleri adına yapmayı meslek edinen, sözleşmenin akdinden önce hazırlık çalışmalarını yürüten ve sözleşmenin uygulanması ile tazminatın ödenmesinde yardımcı olan kişi olarak tanımlanmıştır. Ayrıca, Sigorta Acenteleri Yönetmeliğinin⁴ 12 nci maddesinde; "Sigortalı tarafından yetkili acenteye yapılan ödeme sigorta şirketine yapılmış sayılır." hükmü yer almaktadır.

Öte yandan, 6802 sayılı Kanunun 28 inci maddesi uyarınca, verginin doğması için sigorta şirketlerince bir muamele yapılması ve bu muamele sonucunda lehe nakden veya hesaben para alınması gerekmektedir. Ayrıca, 5766 sayılı Kanunun 25 inci maddesiyle değişik 6802 sayılı Kanunun 30 uncu maddesine göre, sigorta aracıları tarafından yapılan sigorta işlemlerinde de verginin mükellefi sigorta şirketleridir.

6802 sayılı Kanunda değişiklikler yapan 5766 sayılı Kanunun 25 inci maddesinin yürürlüğe girmesinden önceki uygulamaya göre sigorta işlemlerinde BSMV'nin mükellefi, sigorta şirketleri ile bu şirketler tarafından sözleşme yapma veya prim tahsil etme yetkisi verilen sigorta acenteleriydi. Ancak, 5766 sayılı Kanunla yapılan değişiklikler uyarınca, 1/8/2008 tarihinden itibaren sözleşme yapma veya prim tahsil etme yetkisi bulunan sigorta acenteleri ile sigorta acenteliği bulunan banka şubeleri tarafından yapılan sigorta işlemleri de dahil olmak üzere bütün sigorta işlemlerinde verginin mükellefi sigorta şirketleridir.

2 – Sigorta İşlemlerinde BSMV Matrahı

Sigorta şirketlerinin sigorta işlemi olsun olmasın yaptıkları bütün işlemler dolayısıyla nakden veya hesaben lehe aldıkları paralar BSMV'ye tabi bulunmaktadır. 5766 sayılı Kanunun 25 inci maddesiyle değişik 6802 sayılı Kanunun 31 inci maddesinin üçüncü fıkrasına göre; sigorta işlemlerinde verginin matrahı, bu işlem dolayısıyla poliçede yer alan prim tutarıdır. Prim tutarının hesabında, sigorta işlemi dolayısıyla komisyon ve benzeri adlarla sigorta aracılara yapılan ödemeler matraha dahil olup indirim konusu yapılamaz.

Sigorta işlemi dolayısıyla sigorta aracılara yapılan komisyon ve benzeri ödemelerin vergi matrahından indirilmesi mümkün değildir. Diğer bir ifadeyle, sigorta aracılarının (sözleşme yapma veya prim tahsil etme yetkisi bulunan acentelerin) vergi mükellefiyetinden çıkarılması, sigorta şirketlerince sigorta aracılara yapılacak ödemelerin vergi matrahından indirilmesi sonucunu doğurmamaktadır.

Örnek 1- Sigorta şirketi tarafından 16/8/2008 tarihinde 1 yıllık motorlu kara taşıt aracı sigorta poliçesi düzenlenmiştir. Söz konusu poliçeye ilişkin prim tutarı 1.350-YTL'dir. Bu işlemde verginin matrahı, poliçede yer alan 1.350-YTL tutarı olup bu prim tutarı üzerinden %

5 oranında 67,50-YTL tutarında BSMV hesaplanması ve Ağustos 2008 dönemi beyannamesiyle şirketin kanuni veya iş merkezinin bulunduğu yer vergi dairesine beyan edilerek aynı süre içinde ödenmesi gerekmektedir.

Örnek 2- C yetkili sigorta acentesi tarafından 16/8/2008 tarihinde 1 yıllık motorlu kara taşıt aracı sigorta poliçesi düzenlenmiştir. C yetkili sigorta acentesi ile sigorta şirketi arasında yapılan yetkili acentelik sözleşmesi gereğince bu poliçeye ilişkin komisyon oranı % 10'dur. Söz konusu poliçeye ilişkin prim tutarı (yetkili acente komisyonu dahil) 1.350-YTL'dir.

C yetkili sigorta acentesinin bu işlem dolayısıyla acentelik sözleşmesi uyarınca alacağı komisyon tutarı, poliçede yer alan prim tutarının % 10'u olup 135-YTL'dir. Bu işlemdeki prim tutarı, sigorta acentesinin alacağı komisyonlar ile sigorta şirketinin alacağı tutarların toplamından oluşmakta olup 1.350-YTL'dir. Dolayısıyla, sigorta işleminde acentenin alacağı komisyon tutarı poliçede yer alan prim tutarına dahil olduğundan bu tutar verginin hesaplanmasında dikkate alınmaktadır. Bu işlemde verginin matrahı poliçede yer alan 1.350-YTL tutarı olup, bu prim tutarı üzerinden % 5 oranında 67,50-YTL BSMV hesaplanması ve sigorta şirketi tarafından Ağustos 2008 dönemi beyannamesiyle şirketin kanuni veya iş merkezinin bulunduğu yer vergi dairesine beyan edilerek aynı süre içinde ödenmesi gerekmektedir. Prim tutarının hesabında, sigorta işlemi dolayısıyla komisyon ve benzeri adlarla sigorta aracılara yapılan ödemeler matraha dahil olduğundan, bu tutarların BSMV matrahının hesaplanmasında indirim konusu yapılamayacağı açıktır.

Söz konusu sigorta işleminin sözleşme yapma ve prim tahsil etme yetkisi bulunan veya bulunmayan banka şubesinde yapılması durumunda da, sözleşme veya poliçede yer alan prim tutarı üzerinden hesaplanan verginin sigorta şirketi tarafından beyan edilerek ödenmesi gerekmektedir. Bu nedenle, söz konusu banka şubesinde sigorta işlemine ilişkin olarak sigorta şirketinden alınan komisyon tutarları dahil prim tutarı üzerinden hesaplanan vergi sigorta şirketince beyan edilerek ödeneceğinden bu komisyon tutarları ayrıca vergiye tabi tutulmayacaktır.

Sigorta işlemlerinde sigorta şirketleri tarafından teminat altına alınan risklere karşılık poliçede gösterilen prim tutarları üzerinden BSMV hesaplanmaktadır. Poliçede yer alan yangın sigortası vb. sigortalar dolayısı ile alınan prim tutarlarının tamamı BSMV'nin matrahını oluşturmaktadır. İlgili Kanun⁵ uyarınca yangın sigortaları dolayısıyla alınan prim tutarı üzerinden ayrıca yangın sigortası vergisi hesaplanarak ödenmektedir. Buna göre, yangın sigortasına ilişkin prim tutarı da dahil poliçede yer alan prim tutarları üzerinden BSMV hesaplanması nedeniyle, yangın sigortası vergisi üzerinden ayrıca BSMV hesaplanmaması gerekmektedir.

3 – Sigorta İşlemlerinde BSMV Beyanı ve Ödenmesi

6802 sayılı Kanunun 44, 47 ve 48 inci maddelerinde BSMV'nin tarihine, beyanname zamanı ve yeri ile ödenmesine ilişkin hükümler bulunmaktadır. Anılan maddelerde, BSMV'nin vergiye tabi olayların vuku bulduğu yer vergi dairesince tarh olunacağı, bu Kanunun beyannamenin bir merkezden verilmesini teviz ettiği hallerde verginin beyannamenin verildiği yer vergi dairesince tarh olunacağı, her mükellefin bir ay içindeki vergiye tabi muamelelerini bir beyanname ile ertesi ayın 15 inci günü akşamına kadar BSMV'de muamelelerin yapıldığı yer vergi dairesine bildirmek mecburiyetinde olduğu, sigorta muamelelerine ilişkin beyannamenin sigorta şirketlerinin kanuni veya iş merkezlerinin bulunduğu yer vergi dairesine verileceği ve mükelleflerin beyanname üzerinden tarh ve tahakkuk ettirilen vergileri beyanname verme süresi içinde ödemeye mecbur oldukları hüküm altına alınmıştır.

Bu hükümler uyarınca sigorta şirketleri, 1/8/2008 tarihinden itibaren sigorta aracıları tarafından yapılan sigorta işlemleri de dahil olmak üzere yaptıkları işlemlere ilişkin vergileri, Hizmet Vergisi (Sigorta Muameleleri Vergisi) Beyannamesi ile izleyen ayın 15 inci günü akşamına kadar kanuni veya iş merkezlerinin bulunduğu yer vergi dairesine beyan ederek aynı süre içinde ödeyeceklerdir.

4 – Diğer Hususlar

a) Temmuz 2008 Dönemine İlişkin BSMV'nin Beyanı ve Ödenmesi

Sözleşme yapma veya prim tahsil etme yetkisi bulunan sigorta acentelerinin Temmuz 2008 vergilendirme döneminde yaptıkları sigorta muamelelerine ilişkin vergileri Hizmet Vergisi (Sigorta Muameleleri Vergisi) Beyannamesi ile izleyen ayın 15 inci günü akşamına kadar vergi dairesine beyan ederek aynı süre içinde ödemeleri gerekmektedir.

Sigorta acenteleri tarafından verilecek Temmuz 2008 dönemine ait beyannamenin "Sonraki Döneme Devreden İptal Edilen Sigorta Muamelelerine İlişkin İndirilecek Vergiler" satırında bulunan tutarlar, iptal edilen sigorta işlemlerine ait vergilerin ilgili dönemlerde beyan edilerek ödenmiş olması şartıyla sigorta acentesinin başvurusu üzerine diğer vergi borçlarına mahsup edilir. Bu mahsup işleminin yapılabilmesi için, ilgili acentelerin bu Tebliğ ekinde yer alan "İptal Edilen Sigorta Poliçelerine İlişkin Bildirim"i düzenlemek suretiyle vergi dairesine bir dilekçe ile başvurması gerekmektedir. (EK:1) Mahsup edilemeyen vergi tutarları işlemin yapıldığı takvim yılının sonuna kadar doğacak diğer vergi borçlarından mahsup edilir. Bu şekilde mahsup edilemeyen vergi, sigorta acentesine nakden iade edilecektir.

Öte yandan, 5766 sayılı Kanunun 25 inci maddesi ile değişik 6802 sayılı Kanunun 30 uncu maddesi hükmü uyarınca, sözleşme yapma veya prim tahsil etme yetkisi bulunan sigorta acentelerinin BSMV mükellefiyet kaydı, Temmuz 2008 dönemine ilişkin beyannamelerin verilmesinden sonra Ağustos 2008 döneminin sonuna kadar ilgili vergi dairesi müdürlüğüne terkin edilecektir.

Ancak 213 sayılı Vergi Usul Kanununun⁶ 160 ıncı maddesi hükmü uyarınca, sigorta acentelerinin BSMV'ye ilişkin mükellefiyet kaydının terkin edilmesi, mükellefin işi bırakmasından önceki dönemlere ilişkin yükümlülüklerini ortadan kaldırmayacak, bu tarihten önceki dönemlere ilişkin vergilendirmeye ve ceza uygulanmasına da engel teşkil etmeyecektir.

b) İptal Edilen Sigorta İşlemlerinde BSMV Uygulaması

6802 sayılı Kanunun 31 inci maddesinin 1/5/2007 tarihinde yürürlüğe giren beşinci fıkrasında, iptal edilen sigorta işlemlerine ilişkin BSMV uygulaması düzenlenmiştir. Bu düzenleme uyarınca, sigorta şirketleri iptal ettikleri sigorta muamelelerine ilişkin vergileri (yalnızca iptal tarihinden sonraki döneme ait olan kısmı), iptalin gerçekleştiği dönemde hesaplanan BSMV'den indirebilirler. Bu dönemde indirilemeyen vergiler, sonraki dönem beyannamelerinde indirim konusu yapılabilmektedir.

5766 sayılı Kanunun 25 inci maddesinin yürürlüğe gireceği 1/8/2008 tarihinden sonra yapılan sigorta işlemlerinde sözleşme yapma ve prim tahsil etme yetkisi bulunan sigorta acentelerinin BSMV mükellefiyeti bulunmamaktadır. Bu tarihten sonra yapılan sigorta işlemlerinde BSMV'nin mükellefi sigorta şirketleridir.

1/8/2008 tarihinden önce sözleşme yapma veya prim tahsil etme yetkisi bulunan sigorta acenteleri tarafından yapılan sigorta işlemlerinin bu tarihten sonra iptal edilmesi durumunda, iptal edilen sigorta işlemlerine ilişkin beyan edilen vergilerin, iptalin gerçekleştiği dönemde hesaplanan vergiden indirilmesi sigorta şirketleri tarafından gerçekleştirilecektir. Bu durumda, 1/8/2008 tarihinden önce sigorta acenteleri tarafından düzenlenen ancak bu tarihten sonra iptal edilen sigorta işlemlerine ilişkin vergilerin sigorta acentelerince beyan edilerek ödenmiş olması kaydıyla, sigorta şirketleri tarafından iptalin gerçekleştiği dönemde hesaplanan vergiden indirim konusu yapılabilecektir. İptalin gerçekleştiği dönemde hesaplanan vergiden sigorta şirketleri tarafından indirim konusu yapılan verginin (yalnızca iptal tarihinden sonraki döneme ait olan kısmı), bu işlemleri yapan sigorta acentelerine ayrıca red ve iadesinin yapılamayacağı açıktır.

Öte yandan, 5766 sayılı Kanunun yürürlüğe gireceği 1/8/2008 tarihinden önce veya sonra düzenlenen ve bu tarihten sonra iptal edilen sigorta işlemlerinde BSMV uygulaması, 85 Seri No.lu Gider Vergileri Genel Tebliğinde⁷ yer alan açıklamalara göre yapılacağı tabiidir.

c) Sigorta Şirketlerince Sigorta Aracılarına Verilen Komisyonların BSMV Karşısındaki Durumu

5766 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren sigorta acenteleri, BSMV mükellefiyeti dışına çıkarılmakta ve sigorta aracılığı tarafından yapılan sigorta işlemlerinde de verginin mükellefi sigorta şirketleri kabul edilmektedir. Sigorta işlemlerinde verginin matrahı, sigorta aracılığına verilen komisyonlar dahil edilerek tespit edilen prim tutarlarıdır. Sigorta acenteliği bulunan banka şubeleri, sigorta acenteliği bulunan finansman şirketleri ile diğer acentelerin sigorta işlemleri dolayısıyla alacağı komisyonlar da prim tutarına dahil olduğundan ve bu tutarlara ilişkin vergiler sigorta şirketlerince beyan edilerek ödeneceğinden, bu komisyonlar üzerinden sigorta acenteleri ve sigorta acenteliği bulunan banka şubeleri ile finansman şirketleri tarafından ayrıca BSMV hesaplanıp beyan edilmeyecektir.

Öte yandan, bankalar dışındaki sigorta acentelerinin BSMV mükellefiyeti Ağustos 2008 döneminden itibaren sona ereceğinden sigorta muamelelerine ilişkin olarak yıl sonlarında veya belli dönem aralıklarında sigorta şirketlerinden teşvik komisyonu ve benzer adlar altında alınan paralar vergiye tabi tutulmayacaktır.

Ancak, sigorta acenteliği bulunan banka şubeleri tarafından sigorta şirketlerinden teşvik komisyonu ve benzer adlar altında alınan paraların 6802 sayılı Gider Vergileri Kanununun 28 inci maddesi hükmüne BSMV'ye tabi tutulması gerekmektedir. Teşvik komisyonu ve benzeri adlar altında alınan tutarlar, banka şubeleri tarafından Hizmet Vergisi (Banka Muameleleri Vergisi) Beyannamesinin ilgili kısmına dahil edilmek suretiyle beyan edilecektir.

d) Vergiden İstisna Edilen İşlemlerde Sigorta Acentelerine Verilen Komisyonların Durumu

6802 sayılı Kanunun 29 uncu maddesinde BSMV'den istisna edilen sigorta işlemleri düzenlenmiştir. Bu Kanun ve diğer kanunlar ile BSMV'den istisna edilen sigorta işlemleri dolayısıyla alınan paralar (komisyon ve benzeri adlarla alınanlar dahil) üzerinden BSMV hesaplanmayacaktır. Bu durumda, sözleşme yapma veya prim tahsil etme yetkisi bulunan veya bulunmayan acenteler ile bu nitelikte olan banka şubeleri tarafından da vergiden istisna edilen sigorta işlemleri dolayısıyla komisyon ve benzeri adlarla alınan paralar üzerinden vergi hesaplanmayacak ve beyan edilmeyecektir.

e) Sigorta İşlemlerinde Belge Düzeni

Bilindiği üzere, sigorta işlemleri dolayısıyla sigorta şirketleri ve acenteleri tarafından düzenlenecek belgelere ilişkin açıklamalar 243⁸ ve 246⁹ Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğlerinde yer almaktadır. Buna göre, sigorta acenteleri tarafından sigorta şirketlerine sağlanan hizmetler nedeniyle ödenen komisyon bedelleri için sigorta şirketlerince sadece sigorta komisyon gider belgesi düzenlenmesi gerekmekte olup ayrıca acentelerce söz konusu bedeller için fatura düzenlenmeyecektir. Diğer taraftan, sigorta şirketlerinin sigortacılık faaliyeti dışında kalan diğer işlemleri için fatura düzenleneceği tabiidir.

5766 sayılı Kanun ile yapılan değişikliklerin 1/8/2008 tarihinde yürürlüğe girmesiyle birlikte sigorta işlemlerine ilişkin primler üzerinden hesaplanan vergilerin sigorta şirketlerince beyan edilerek ödenmesi ve prim tutarlarına sigorta aracılığının bu işlemler dolayısıyla alacağı komisyonların dahil olması, belge düzeninin değişmesini gerektirmemektedir. Bu nedenle, sigorta şirketlerince sigorta aracılığına ödenecek komisyonlar için sigorta komisyon gider belgesi uygulamasına devam edilecektir.

B – KAMBIYO MUAMELELERİNDE BSMV UYGULAMASI

6802 sayılı Kanunun "Beyanname verilme zamanı ve yeri" başlıklı 47 nci maddesinin (a) fıkrasında, "...her mükellef, bir ay içindeki vergiye tabi muamelelerini bir beyanname ile ertesi ayın 15 inci günü akşamına kadar ... banka ve sigorta hizmetleri vergisinde muamelelerin yapıldığı yer vergi dairesine bildirmek mecburiyetindedir." hükmü yer almaktadır. Aynı maddenin (e) fıkrasında ise; "Herhangi bir vergi döneminde, vergiye tabi muameleleri bulunmayan mükellefler de keyfiyeti aynı müddetler içinde, vergi beyannamesi ile bildirmeye mecburdurlar." hükmü bulunmaktadır.

15/4/2008 tarihli ve 26848 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 2008/13459 sayılı Bakanlar Kurulu Kararında, kambiyo muamelelerine ilişkin BSMV oranı, 1/5/2008 tarihinden itibaren uygulanmak üzere kambiyo satış tutarı üzerinden sıfır olarak belirlenmiştir.

Buna göre BSMV mükellefleri, vergilendirme dönemi içinde vergiye tabi işlemleri bulunmasa da bu durumlarını vergi beyannamesi ile bildirmeye mecburdurlar. Bu nedenle, vergi dönemi içinde sadece vergi oranı sıfır olarak belirlenmiş döviz satış işlemleri bulunan mükelleflerin (yetkili müesseseler dahil) de bu işlemlerini beyanname ile bildirmeleri gerekmektedir.

Tebliğ olunur.

¹ 6/6/2008 tarihli ve 26898 mükerrer sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır.

² 23/7/1956 tarihli ve 9362 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır.

³ 14/6/2007 tarihli ve 26552 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır.

⁴ 14/4/2008 tarihli ve 26847 mükerrer sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır.

⁵ 29/5/1981 tarihli ve 17354 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmış olan, 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu

⁶ 10/1/1961 tarihli ve 10703 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır.

⁷ 13/6/2007 tarihli ve 26551 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır.

⁸ 7/9/1995 tarihli ve 22397 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır.

⁹ 8/1/1996 tarihli ve 22517 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır.

EK:

İPTAL EDİLEN SİGORTA POLİÇELERİNE İLİŞKİN BİLDİRİM						
MÜKELLEFİN VERGİ KİMLİK NO:			VERGİ DAİRESİ:		İL/İLÇE:	
SOYADI (UNVANI) :						
ADI :					AYI	YILI
SIR A NO	POLİÇ E NO	POLİÇENİN DÜZENLENM E TARİHİ	NET PRİM TUTAR I (YTL)	İPTAL EDİLEN POLİÇENİN BEYAN EDİLDİĞİ VERGİLENDİR ME DÖNEMİ	VERGİ DAİRESİ ALINDIS I TARİH / NO	VERGİ DAİRESİN E ÖDENEN BSMV (YTL)
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
11						
12						
13						
14						
15						
16						

17						
18						
19						
20						

Not: Satır sayısı artırılabilir.

[R.G. 26 Temmuz 2008 – 26948]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Maliye Bakanlığında:

GELİR VERGİSİ GENEL TEBLİĞİ (SERİ NO: 268)

213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 257 nci maddesinin birinci fıkrasının (2) numaralı bendiyle Bakanlığımıza, mükelleflere muameleleri ile ilgili tahsilat ve ödemelerini banka, benzeri finans kurumları veya posta idarelerince düzenlenen belgelerle tevsik etmeleri zorunluluğunu getirme ve bu zorunluluğun kapsamını ve uygulamaya ilişkin usul ve esaslarını belirleme yetkisi verilmiştir.

Bu yetkiye dayanılarak, işyeri ve konut kiralama işlemlerine ilişkin yapılacak tahsilat ve ödemelerin banka veya posta idarelerince düzenlenen belgelerle tevsikine ilişkin olarak aşağıdaki açıklamaların yapılmasına gerek duyulmuştur.

1. Tevsik Zorunluluğunun Kapsamı

Bakanlığımıza verilen yetkiye istinaden,

- Konutlarda, her bir konut için aylık 500 YTL ve üzerinde kira geliri elde edenlerin,
- İşyerlerinde, işyerini kiraya verenler ile kiracıların

kiraya ilişkin tahsilat ve ödemelerinin 1/11/2008 tarihinden itibaren banka veya Posta ve Telgraf Teşkilatı Genel Müdürlüğü tarafından düzenlenen belgelerle tevsik edilmesi zorunluluğu getirilmiştir.

2. Tevsik Zorunluluğu Getirilen İşlemlerde Belge Düzeni

Vergi Usul Kanununun mükerrer 257 nci maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendinin Bakanlığımıza verdiği yetkiye istinaden 7.9.1995 tarih ve 22397 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 243 sıra numaralı Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği, 8.1.1996 tarih ve 22577 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 246 sıra numaralı Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği ile bankalara düzenleme zorunluluğu getirilen, dekont veya hesap bildirim cetvelleri ile tevsik edilme zorunluluğu uygulaması eskiden olduğu gibi devam edecektir.

Önceki bölümde belirtilen banka veya Posta ve Telgraf Teşkilatı Genel Müdürlüğü aracı kılınmak suretiyle, para yatırma veya havale, çek veya kredi kartı gibi araçlar kullanılmak suretiyle yapılan tahsilat ve ödemeler karşılığında dekont veya hesap bildirim cetvelleri düzenlendiğinden bu belgeler tevsik edici belge kabul edilecektir. Bankaların internet şubeleri üzerinden yapılan ödeme ve tahsilatlar da aynı kapsamdadır.

3. Tevsik Zorunluluğu Kapsamında Olmayan Tahsilat ve Ödemeler

Mükelleflerce,

- Her bir konut için aylık tutarı 500 YTL’ nin altındaki konut kira geliri ile
  - Mahkeme ve icra yoluyla yapılan konut ve işyeri kira gelirine ilişkin tahsilatlar
- Tebliğle getirilen zorunluluk kapsamında değildir.

Öte yandan aynî olarak yapılan söz konusu ödemelerin bu zorunluluk kapsamında olmadığı tabiidir.

Örnek 1:

Bay (A)'ya ait olan iki adet konut 2008 yılında kiraya verilmiş olup konutların aylık kira geliri 500'er YTL'dir. Bu durumda Bay (A) 1/11/2008 tarihinden itibaren söz konusu konutlara ait kira gelirlerini, banka veya PTT aracılığıyla tahsil edecek ve gerekli durumlarda bu kurumlar tarafından düzenlenen belgelerle tevsik edecektir.

4. Ceza Uygulaması

Vergi Usul Kanununun mükerrer 355 inci maddesinde yer alan hüküm uyarınca, mükerrer 257 nci maddeyle getirilen zorunluluklara uymayanlara özel usulsüzlük cezası kesilmesi gerekmektedir.

Anılan madde uyarınca bu Tebliğ ile 1/11/2008 tarihinden itibaren getirilen zorunluluklara uymayanlara kesilecek ceza, 2008 yılı için;

- Birinci sınıf tüccarlar ile serbest meslek erbabı hakkında 1.490 YTL'den,
- İkinci sınıf tüccarlar, defter tutan çiftçiler ile kazancı basit usulde tespit edilenler hakkında 680 YTL'den,
- Yukarıda yazılı bulunanlar dışında kalanlar hakkında 320 YTL'den az olmamak üzere her bir işlem için bu işleme konu tutarın %5'idir.

2009 ve sonraki yıllara ilişkin olarak, Vergi Usul Kanununun Mükerrer 414 üncü maddesi uyarınca bu yıllar için belirlenecek asgari ceza tutarları dikkate alınacaktır.

Örnek 2:

Bayan (B)'ye ait olan ve 2008 yılına ilişkin aylık 450'şer YTL kira geliri bulunan üç adet işyeri için kiracılar tarafından 250'şer YTL'lik kısım banka aracılığıyla, kalan tutarlar ise elden nakit olarak ödenmiştir. İşyerlerini kiralayan mükelleflerden biri birinci sınıf tüccar, diğerleri serbest meslek erbabı olarak faaliyette bulunmakta olup Bayan (B)'nin gelir vergisine ilişkin başka bir faaliyeti yoktur.

Bu durumun tespit edilmesi halinde Bayan (B) ile kiracı mükellefler adına, üç işyeri için elden yapılan tahsilat ve ödeme işleminin her biri için ayrı ayrı, Vergi Usul Kanununun mükerrer 355 inci maddesinde belirlenen ceza tutarından az olmamak üzere özel usulsüzlük cezası kesilecektir. Elden yapılan tahsilat ve ödemelerin %5'inin asgari ceza tutarının altında kalması halinde ise her bir işlem için asgari ceza tutarı kadar ceza kesilmesi gerekmektedir.

Örneğimizde Bayan (B) ile kiracılara, 1/11/2008 tarihinden itibaren her bir işlem için, (elden yapılan tahsilat ve ödeme tutarının %5'inin asgari ceza tutarının altında kalması nedeniyle) 2008 yılına ilişkin belirlenen tutarlarda ceza uygulanacaktır. Aynı durumun 2009 ve sonraki yıllarda da devam etmesi halinde bu yıllar için belirlenecek asgari ceza tutarları dikkate alınacaktır.

Tebliğ olunur.

[R.G. 29 Temmuz 2008 – 26951]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Maliye Bakanlığında:

VERGİ USUL KANUNU GENEL TEBLİĞİ (SIRA NO: 385)

Bakanlığımıza intikal eden olaylardan, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu ile ilgili bazı konularda tereddütler olduğu anlaşılmış olup, söz konusu tereddütleri gidermek ve uygulama birliği sağlamak amacıyla aşağıdaki açıklamaların yapılması gerekli görülmüştür.

Vergi Usul Kanununun mükerrer 257 nci maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendi ile Maliye Bakanlığı, mükellef ve meslek grupları itibarıyla muhasebe usul ve esaslarını tespit etmeye, bu Kanuna göre tutulmakta olan defter ve belgeler ile bunlara ilaveten tutulmasını veya düzenlenmesini uygun gördüğü defter ve belgelerin mahiyet, şekil ve ihtiva etmesi zorunlu bilgileri belirlemeye ve bunlarda değişiklik yapmaya yetkili kılınmıştır.

Aynı maddenin (3) numaralı bendinde ise, düzenlenmesi zorunlu belgelerin elektronik bilgi ve kayıt araçlarıyla yapılması ve saklanması konusunda izin vermeye Bakanlığımızın yetkili olduğu belirtilmektedir.

Bu yetkilere istinaden, belge düzenine ilişkin aşağıdaki açıklamaların yapılması uygun görülmüştür.

1 - Bedeli Kredi Kartı Kullanılmak Suretiyle Ödenen Taşımacılıkta Belge Düzeni

Yolcu sirkülasyonunun yoğun olduğu deniz taşımacılığı veya şehir içi toplu taşımacılığı hizmeti verilen yerlerde, yolcuların hizmet bedelini bilet, jeton vs. satın alarak ödemesinin ve bunları kullanmak suretiyle turnike ve benzeri sistemlerden geçiş yapmasının işlemleri yavaşlatmakta olduğu, bu yavaşlamanın önüne geçilmesi amacıyla bazı bankaların, yolcu geçişini hızlandırarak transit geçiş yapılmasını sağlayacak ve iş yükünü azaltarak zaman kaybının önüne geçecek şekilde, anılan yerlerde müşteri ile muhatap olacak bir personel bulundurulmaksızın, şifreleme veya doğrulama gerektirmeden kullanılacak kredi kartları çıkardığı ve bu kartların ödeme aracı olarak kullanıldığı uygulamada görülmektedir.

Bu Tebliğ ile kredi kartları ve banka kartları (ön ödemeli kartlar dahil) kullanılarak yapılan ve nitelikleri yukarıda anlatılan geçiş işlemlerinde uyulacak belge düzeni konusunda belirleme yapılması amaçlanmaktadır. Bu çerçevede, turnike ve benzeri geçiş sistemleri kullanılarak taşıma hizmeti veren Tebliğ konusu işletmeler kapsamına;

- Denizde veya iç sularda yolcu taşımacılığı yapan yolcu motoru, yolcu gemisi, feribot gibi ulaşım araçları,

- Şehir içinde toplu taşıma hizmeti sunan araçlar ile hizmet veren işletmeler girmektedir.

Bedeli söz konusu kartlarla ödemek suretiyle bu Tebliğ kapsamında bulunan işletmeler tarafından verilen taşıma hizmetinin, anılan kartların aşağıda belirtilen şekilde kullanılması kaydıyla, tebliğin bu bölümünde yer alan açıklamalar çerçevesinde belgelendirilmesi uygun görülmüştür.

- Yolcu taşımacılığında bankalar tarafından çıkarılan kredi kartları ve banka kartları (ön ödemeli kartlar dahil) kullanılacaktır.

- Bahsi geçen kartlar ile yapılan geçiş işlemlerinde yolcu geçiş sayısı ve buna ilişkin tutarlar banka tarafından kayıt altına alınacaktır.

- Sözü edilen kartları okuyan cihazlar vasıtasıyla yapılan yolcu geçişleri gün sonunda bankaca raporlanacaktır.

- Banka tarafından günlük olarak alınan geçiş raporlarının üretilmesi aşamasında dışarıdan hiç bir müdahale yapılmasına imkan verilmeyecektir.

- Bankada oluşan tüm bilgiler, değiştirilemeyecek ve silinemeyecek şekilde muhafaza edilecektir.

Söz konusu kartların bu şartlar dahilinde kullanılması durumunda günlük hasılat Bankaca alınacak geçiş raporlarına istinaden işletmeler tarafından "muhtelif müşteriler" ibareli fatura ile belgelendirilecek ve kayda alınacaktır. Ancak, müşterinin istemesi halinde yolcu bileti işletme tarafından düzenlenerek verilecektir.

2 - Otomatik Satış Makineleri ile Yapılan Satışlarda Belge Düzeni

Günlük yaşamda otomatik makinelerin tüketicilere doğrudan ulaşmanın bir yolu olarak yiyecek, içecek v.b mal veya hizmetlerin satışında yaygın bir şekilde kullanılmakta olduğu görülmektedir. Özellikle satılan mal veya hizmet bedelinin çok düşük, müşteri sirkülasyonunun ise yoğun olduğu alanlarda söz konusu satışlar, müşteri ile muhatap olacak bir personel bulundurulmaksızın, müşteriler tarafından satış bedelleri ödenerek doğrudan otomatik makineler ile yapılmaktadır.

a) Otomatik satış makineleri kullanılmak suretiyle yapılan mal veya hizmet satışlarının, anılan makinelerin aşağıda belirtilen şekilde kullanılması kaydıyla, tebliğin bu bölümünde yer alan açıklamalar çerçevesinde belgelendirilmesi uygun görülmüştür.

- Söz konusu makinelerle yapılan mal veya hizmet satışlarına ilişkin bilgiler, makinenin hafızasından silinemeyecek ve değiştirilemeyecek bir şekilde kaydedilecektir.

- Kaydedilen bilgilere dışarıdan herhangi bir müdahale yapılamayacaktır.
- Gün sonunda makineden günlük satış raporu alınabilecektir.

Bu şartların sağlanması durumunda malın satışı veya hizmetin verilmesi anında Vergi Usul Kanununda yer alan belgelerden herhangi biri düzenlenmeyecek ancak gün sonlarında makineden alınacak raporlara istinaden "muhtelif müşteriler" ibareli bir fatura düzenlenecektir.

b) Otomatik satış makinelerinin yukarıda sayılan şartları taşımaması ve herhangi bir düzeneğinin olmaması nedeniyle satışın para atılmak suretiyle yapılması halinde, malın sevk edildiği tarihten itibaren azami yedi gün içinde satılan malları içerecek şekilde "muhtelif müşteriler" ibareli bir fatura düzenlenmesi gerekmektedir.

Her iki halde de, söz konusu otomatik satış makinelerine yerleştirilmek üzere taşınan mallar için "muhtelif müşteriler" ibareli sevk irsaliyesi düzenlenecek ve yukarıda bahsi geçen şekilde düzenlenecek faturalar ile irtibatlandırılacaktır.

c) Sadece hizmet sunan makinelerde yukarıda bahsedildiği şekilde düzeneğin olmaması durumunda ise gün sonunda cihazda birikmiş paranın sayılarak toplam hasılat tutarı üzerinden "muhtelif müşteriler" ibareli bir fatura düzenlenecektir.

Ayrıca, söz konusu makineleri farklı işyerlerine yerleştirmek suretiyle komisyon ödenmesi karşılığında komisyon tutarını gösterir faturanın düzenleneceği ise tabiidir.

3 - Elektronik Sistemler Kullanılarak Yapılan Otopark İşletmeciliğinde Belge Düzeni

Bilindiği üzere otopark işletmeciliği faaliyetinde bulunan mükelleflerin ödeme kaydedici cihaz kullanmaları gerekmekte olup, uygulamada otopark işletmeciliği faaliyetinin elektronik cihazlar kullanılmak suretiyle yürütülmesi yaygınlaşmıştır.

Katma Değer Vergisi Mükelleflerinin Ödeme Kaydedici Cihazları Kullanmaları Mecburiyeti Hakkında 3100 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin üçüncü fıkrasında, "Maliye Bakanlığı belirleyeceği esaslar dahilinde, gerekli şartları taşımayan cihazlar kullanılarak veya elle doldurularak satış fişi düzenlenmesine izin verebilir." hükmü yer almıştır.

Otopark işletmeciliği faaliyetinde bulunan mükellefler tarafından ödeme kaydedici cihaz yerine kullanılan elektronik cihazların aşağıda belirtilen şekilde kullanılması kaydıyla, otopark işletmeciliği hizmetinin tebliğin bu bölümünde yer alan açıklamalar çerçevesinde belgelendirilmesi uygun görülmüştür.

- Otopark bedelinin ödenmesi sırasında sistem yazıcıları tarafından tek nüsha olarak perakende satış fişi düzenlenecektir.

- Mali hafızasında oluşan tüm mali bilgiler, enerji kesintisi de dahil olmak üzere hiçbir şekilde hafızasından silinemeyecek şekilde muhafaza edilecektir.

- Günlük, aylık ve yıllık bazda alınan hasılat raporlarının üretilmesi aşamasında dışarıdan hiçbir müdahale yapılmasına imkan verilmeyecektir.

Otopark işletmecileri tarafından ödeme kaydedici cihaz yerine yukarıda özellikleri haiz elektronik cihazların kullanılması durumunda; günlük hasılatın belge düzenlenmeksizin hasılat raporuna göre kaydedilmesi, her cihazın seri numaralarına göre günlük ve kümülatif hasılatı içerecek şekilde verilen Z raporlarına istinaden gelir kaydı yapılması ve bu şekilde cihaz kullanılan otoparklarda ayrıca ödeme kaydedici cihaz kullanılmaması gerekmektedir.

4 - Kapıdan veya Mesafeli Sözleşme Düzenlenerek Yapılan Satışlarda İade İşlemlerinde Belge Düzeni

4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanununun 8 inci maddesinde, işyeri, fuar, panayır gibi satış mekanları dışında önceden mutabakat olmaksızın tecrübe ve muayene koşullu satışlar kapıdan satış olarak tanımlanmıştır. Bu tür satışlarda tüketiciye yedi günlük tecrübe muayene süresi sonuna kadar malı kabul veya hiç bir gerekçe göstermeden reddetme hakkı tanınmıştır.

Kanunun 9/A maddesinde ise mesafeli sözleşmeler; yazılı, görsel, telefon ve elektronik ortamda veya diğer iletişim araçları kullanılarak ve tüketicilerle karşı karşıya gelinmeksizin yapılan ve malın veya hizmetin tüketiciye anında veya sonradan teslimi veya ifası kararlaştırılan sözleşmeler olarak tarif edilmiştir.

Bu tür satışlarda meydana gelen iade işlemlerinde belge düzenine ilişkin ortaya çıkan sorunların giderilmesi amacıyla aşağıdaki açıklamaların yapılmasına ihtiyaç duyulmuştur.

Vergi Usul Kanununun 234 üncü maddesi uyarınca, birinci ve ikinci sınıf tüccarlar, kazancı basit usulde tespit edilenlerle defter tutmak mecburiyetinde olan serbest meslek erbabı ve çiftçilerin vergiden muaf esnafa yaptırdıkları işler veya onlardan satın aldıkları emtia için tanzim edip işi yapana veya emtiayı satana imza ettirecekleri gider pusulası vergiden muaf esnaf tarafından verilmiş fatura hükmündedir.

54 seri No.lu Katma Değer Vergisi Kanunu Genel Tebliğinde, tüketicilerin satın aldıkları mal veya hizmetlerin çeşitli nedenlerle geri verilerek bedelinin alınması veya başka bir mal veya hizmet ile değiştirilmesinin istenilmesi halinde bu işlemlerin gider pusulası düzenlenerek yapılması gerektiğine ilişkin açıklamalar yer almaktadır.

Bundan böyle, sadece kapıdan ve mesafeli sözleşmeler düzenlenerek yapılan satışlara ilişkin iade işlemleri için Vergi Usul Kanununun mükerrer 257 nci maddesinin Bakanlığımıza verdiği yetkiye istinaden iade bölümünün yer alacağı bir faturanın düzenlenmesi ve en az iki örneğinin müşteriye malla beraber gönderilmesi uygun görülmüştür.

Söz konusu faturanın alt kısmına açılacak iade bölümünde;

- Malı iade edenin adı soyadı, adresi, imzası

- İade edilen mala ilişkin cins, miktar, birim fiyat ve tutar yer alacaktır.

Bu şekilde düzenlenen fatura malla beraber müşteriye gönderildiğinde müşteri malı iade etmek isterse iadeye ilişkin bölümü dolduracak ve iki örnek olan faturanın bir örneğini mal ile birlikte malı satana geri gönderecek, bir örneği kendinde kalacaktır.

5 - Döviz ve/veya Kıymetli Maden Alım/Satımında Belge Düzeni

226 sıra numaralı Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği ile 1/5/1994 tarihinden geçerli olmak üzere Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 sayılı Karar ile tanımlanan yetkili müesseselerce döviz alış ve satışlarında düzenlenen döviz alım ve satım belgesi anılan Tebliğ'de belirlenen şartları taşımaları kaydıyla Vergi Usul Kanunu uyarınca düzenlenmesi zorunlu belgeler kapsamına alınmıştır.

Diğer taraftan, Vergi Usul Kanununun mükerrer 257 nci maddesinin Bakanlığımıza verdiği yetkiye dayanılarak, 379 sıra numaralı Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği ile de söz konusu Karara İlişkin 2006-32/32 No.lu Tebliğ ile kendilerine kıymetli maden alım/satım yapma yetkisi verilen yetkili müesseselere; 1/3/2008 tarihinden geçerli olmak üzere, kıymetli maden alımında "Kıymetli Maden Alım Belgesi", satımında da "Kıymetli Maden Satım Belgesi" düzenleme zorunluluğu getirilmiştir.

Ancak Bakanlığımıza yapılan başvurularda, yetkili müesseselerce döviz alım veya satımında döviz alım ve satım belgesi düzenlemesinin yanı sıra, kıymetli maden alım veya satımı yapılırken ayrıca kıymetli maden alım ve satım belgesi düzenlenmesinin; iş yükünü artırdığı, zaman kaybına ve belge israfına yol açtığı belirtilmektedir.

Bu nedenle, anılan Kanununun mükerrer 257 nci maddesinin Bakanlığımıza verdiği yetkiye dayanılarak bu Tebliğ ile de; mükelleflerin faaliyetlerini aksatmadan yürütmelerini sağlamak ve uygulamayı kolaylaştırmak amacıyla, anılan belgelerin döviz alım/satım belgesi ve kıymetli maden alım/satım belgesi olarak ayrı belgeler olarak değil, isteyen mükellefler tarafından döviz ve kıymetli maden alımında "Döviz ve Kıymetli Maden Alım Belgesi", satımında da "Döviz ve Kıymetli Maden Satım Belgesi" adı altında tek belge olarak düzenlenmesi imkanı getirilmektedir.

Mükellefler, faaliyetleriyle ilgili olarak 1/9/2008 tarihinden itibaren "Döviz ve Kıymetli Maden Alım/Satım Belgesi" düzenlemelerinin yanı sıra, bundan böyle döviz alım/satım belgesi ve kıymetli maden alım/satım belgesini ayrı ayrı da düzenleyebileceklerdir.

Bununla birlikte, bu Tebliğ ile ihdas edilen "Döviz ve Kıymetli Maden Alım Belgesi" ile "Döviz ve Kıymetli Maden Satım Belgesi"nin, 226 sıra numaralı Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğinde döviz alım/satım belgelerinde bulunma zorunluluğu getirilen asgari bilgiler ile 379 sıra numaralı Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğinde kıymetli maden alım ve satım belgelerinde bulunma zorunluluğu getirilen asgari bilgileri de ihtiva etmesi gerekmektedir.

Ancak, 379 sıra numaralı Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği ile kıymetli maden alım ve satım belgelerinde bulunma zorunluluğu getirilen bilgilerden; tutar ve bu tutara isabet eden katma değer vergisi bilgilerinin yerine, matrah konusunda meydana gelebilecek karışıkların önlemesine, verginin hesaplanmasına ve kontrolüne imkan verilmesine, kayıtların düzenli ve açık tutulmasının sağlanması amaçlarıyla, katma değer vergisi hariç tutar, katma değer vergisi matrahı, hesaplanan katma değer vergisi ve katma değer vergisi dahil tutar bilgilerine yer verilmesi uygun görülmüştür.

Döviz alım ve satımı ile kıymetli maden alım ve satımı yapan yetkili müesseselerden, bu Tebliğin yayımı tarihinde ellerinde daha önce anlaşmalı matbaalara bastırılmış veya notere tasdik ettirmiş oldukları kıymetli maden alım ve satım belgesi bulunanlar, mevcut belgeleri bitene kadar, yukarıda katma değer vergisinin gösterilmesine ilişkin belirtilen bilgileri elle yazmak şartıyla bu belgelerini kullanabileceklerdir.

Ayrıca, "Döviz ve Kıymetli Maden Alım Belgesi" ile "Döviz ve Kıymetli Maden Satım Belgesi"nin düzenlenmesinde, 226 ve 379 sıra numaralı Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğlerinde belirlenen usul ve esaslara uyulacağı tabiidir.

Söz konusu belgelerin düzenlenmediğinin veya gerçeğe aykırı olarak düzenlendiğinin tespiti halinde, mükellefler adına Vergi Usul Kanununun 353 üncü maddesi uyarınca özel usulsüzlük cezası kesilecektir.

6 - Sigorta Acentelerine Tali Acentelik Sözleşmesi İle Bağlı Olarak Çalışan Tali Acentelere Ödenen Komisyon Bedellerinde Belge Düzeni

243 ve 246 sıra numaralı Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğlerinde, sigorta acente ve üretörleri ile sigorta ve reasürans brokerleri tarafından sigorta şirketlerine sağlanan hizmetler nedeniyle ödenen komisyon bedelleri için sigorta şirketleri tarafından "Sigorta Komisyon Gider Belgesi" düzenleneceği ve acente, üretör ve brokerlerin bu bedeller için ayrıca fatura düzenlemeyecekleri ve bu bedelleri sigorta komisyon gider belgesine istinaden hasılat kaydedecekleri açıklanmıştır.

Vergi Usul Kanununun mükerrer 257 nci maddesinin Bakanlığımıza verdiği yetkiye istinaden, tali acentelerin bir tali acentelik sözleşmesiyle sigorta acentelerine bağlı olarak faaliyette bulunmaları ve bu faaliyetleri sonucu bir komisyon geliri elde etmeleri nedeniyle, sigorta acenteleri tarafından tali acentelere ödenen komisyon bedelleri için sigorta komisyon gider belgesi düzenleme zorunluluğu getirilmiştir.

Buna göre, tali acenteler aldığı bu bedeller için ayrıca fatura düzenlemeyecekler ve bu bedelleri sigorta acenteleri tarafından düzenlenen sigorta komisyon gider belgesine istinaden hasılat kaydedebileceklerdir.

1/9/2008 tarihi itibarıyla sigorta acentelerinin düzenlemek zorunda oldukları sigorta komisyon gider belgesinde 243 sıra numaralı Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğinde belirlenen usul ve esaslara uyulacağı da tabiidir.

7 - Denetimlerde Alınan Sevk İrsaliyesi, Yolcu Listesi ve İrsaliyeli Faturalar

238 sıra numaralı Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği ile denetim elemanlarınca denetimlerde alınan sevk irsaliyesi, yolcu listesi ve irsaliyeli faturaların birer nüshasının, Maliye Bakanlığı Gelirler Genel Müdürlüğü Vergi İstihbarat Şubesine gönderilme zorunluluğu kaldırılmış ve bunların mükelleflerin vergi dairelerinde bulunan tarh dosyalarına konulmak üzere ilgili vergi dairelerine intikal ettirileceği belirtilmişti.

Bakanlığımıza intikal eden olaylardan bu işlemin yapılmasının ciddi emek ve zaman kaybına neden olduğu, vergi dairelerine gönderilen sevk irsaliyelerinin mükelleflerin tarh dosyalarına takılması konusunda aksaklıklar meydana geldiği anlaşılmaktadır.

Bu itibarla, denetimlerde alınan sevk irsaliyesi, yolcu listesi ve irsaliyeli faturalar, bundan böyle vergi dairelerinde bulunan tarh dosyalarına konulmak üzere ilgili vergi dairelerine intikal ettirilmeyecek, mükellefin vergi dairesinin bağlı olduğu Vergi Dairesi Başkanlığı bulunan İllerde, Denetim Koordinasyon Müdürlüklerince, diğer İllerde ise Defterdarlık Gelir Müdürlüklerince değerlendirilmek üzere muhafaza edilecektir.

8 - Yabancı Para Biriminde Düzenlenen Faturalarda Türk Para Birimi Karşılığı Bulunmaması Durumunda Uygulanacak Ceza

Vergi Usul Kanununun 229 uncu maddesinde faturanın tanımı yapılmış, 230 uncu maddesinde ise faturada bulunması gereken asgari bilgiler sayılmıştır. Bu asgari bilgiler içerisinde malın veya işin fiyatı ve tutarı da yer almaktadır.

Anılan Kanununun 215 inci maddesinde de, kayıt ve belgelerde Türk Para biriminin kullanılacağı, belgelerin Türk Parası karşılığı gösterilmek şartıyla yabancı para birimine göre de düzenlenebileceği, yurt dışındaki müşteriler adına düzenlenen belgelerde Türk Parası karşılığı gösterilme şartı aranmayacağı hükme bağlanmıştır.

Söz konusu Kanununun 352 nci maddesinin II-7 bendinde, vergi beyannameleri, bildirimler, evrak ve vesikaların kanunen belli şekil ve muhteviyatı ve ekleri ile bunlarla ilgili olarak yapılan diğer düzenlemelere uyulmamış olması fiili II. derece usulsüzlük sayılmıştır.

Aynı Kanununun 215 inci maddesine göre, yurt içindeki müşteriler adına yabancı para biriminde düzenlenen faturalarda, yabancı para birimi tutarı ve Türk para birimi tutarı yer almak zorundadır. Yabancı para biriminde düzenlenen faturada, Türk para birimi tutarı karşılığı bulunmaması usule ve şekle ilişkin bir usulsüzlük olup, bu fiil dolayısıyla mükellef adına anılan Kanununun 352 nci maddesinin II-7 bendi uyarınca ikinci derece usulsüzlük cezası kesilmesi gerekmektedir.

Yurt dışındaki müşteriler adına düzenlenen faturalarda ise Türk para birimi karşılığı gösterilme şartı aranmayacağı tabiidir.

Tebliğ olunur.

[R.G. 1 Ağustos 2008 – 26954]

 [İçindekilere dön](#)

İlânlar

Adalet Bakanlığından :

MÜNHAL NOTERLİKLER

Aşağıda 2007 yılı gayrisafi gelirleri ve isimleri yazılı bulunan Birinci Sınıf noterlikler münhaldir.

1512 sayılı Noterlik Kanununun 22 ve müteakip maddeleri gereğince Birinci Sınıf noterlerden bu noterliklere atanmaya istekli olanların ilan tarihinden itibaren bir ay içinde Bakanlığımıza veya buldukları yer Cumhuriyet Başsavcılıklarına başvurmaları gerekmektedir.

Posta ile doğrudan doğruya Bakanlığa gönderilmiş olan dilekçeler başvurma süresi içinde Bakanlığa gelmediği takdirde atama işleminde nazara alınmaz.

İlan olunur.

Sıra No	Noterliği Adı	2007 Yılı Gayrisafi Gelirleri
1-	Ankara Kırküçüncü Noterliği	1.400.474,10.-YTL.
2-	Beşiktaş Onüçüncü Noterliği	833.930,47.-YTL.
3-	Beşiktaş Onsekizinci Noterliği	502.900,95.-YTL.
4-	Beyoğlu Otuzüçüncü Noterliği	592.872,36.-YTL.
5-	Gaziosmanpaşa Yedinci Noterliği	755.260,44.-YTL.
6-	İstanbul Onsekizinci Noterliği	620.779,68.-YTL.
7-	İstanbul Yirmiikinci Noterliği	729.893,93.-YTL.
8-	İstanbul Otuzbeşinci Noterliği	695.839,14.-YTL.
9-	İstanbul Otuzsekizci Noterliği	580.440,78.-YTL.

10-	Kadıköy Altıncı Noterliği	1.396.746,26.-YTL.
-----	---------------------------	--------------------

7714/1-1

MÜNHAL NOTERLİKLER

Aşağıda 2007 yılı gayrisafi gelirleri ve isimleri yazılı bulunan İkinci Sınıf noterlikler münhaldir.

1512 sayılı Noterlik Kanununun 22 ve müteakip maddeleri gereğince Birinci Sınıf ve İkinci Sınıf noterlerden bu noterliklere atanmaya istekli olanların ilan tarihinden itibaren bir ay içinde Bakanlığımıza veya buldukları yer Cumhuriyet Başsavcılıklarına başvurmaları gerekmektedir.

Posta ile doğrudan doğruya Bakanlığa gönderilmiş olan dilekçeler başvurma süresi içinde Bakanlığa gelmediği takdirde atama işleminde nazara alınmaz.

İlan olunur.

Sıra No	Noterliği Adı	2007 Yılı Gayrisafi Gelirleri
1-	Adalar Noterliği	523.651,79.-YTL.
2-	Akhisar Birinci Noterliği	424.085,99.-YTL.
3-	Bolu Beşinci Noterliği	164.818,62.-YTL.
4-	Bucak Noterliği	494.568,01.-YTL.
5-	Çanakkale İkinci Noterliği	315.310,51.-YTL.
6-	Çankırı İkinci Noterliği	281.001,47.-YTL.
7-	Çubuk Noterliği	439.904,06.-YTL.
8-	Dört Yol Birinci Noterliği	427.624,44.-YTL.
9-	Düzce Dördüncü Noterliği	295.280,87.-YTL.
10-	Ereğli (Zonguldak) Üçüncü Noterliği	292.264,94.-YTL.
11-	Fethiye Üçüncü Noterliği	601.225,94.-YTL.
12-	Fethiye Dördüncü Noterliği	207.621,93.-YTL.
13-	Gölcük İkinci Noterliği	335.459,43.-YTL.
14-	Kahramanmaraş İkinci Noterliği	483.299,97.-YTL.
15-	Karabük Üçüncü Noterliği	290.696,56.-YTL.
16-	Kemalpaşa İkinci Noterliği	262.390,87.-YTL.
17-	Kemalpaşa Üçüncü Noterliği	231.737,76.-YTL.
18-	Kırıkkale İkinci Noterliği	267.078,28.-YTL.
19-	Kırklareli Birinci Noterliği	384.709,67.-YTL.
20-	Körfez Üçüncü Noterliği	200.657,19.-YTL.
21-	Mardin Birinci Noterliği	287.530,06.-YTL.
22-	Nevşehir Dördüncü Noterliği	323.277,72.-YTL.
23-	Niğde İkinci Noterliği	379.035,60.-YTL.
24-	Serik İkinci Noterliği	594.487,59.-YTL.
25-	Siirt Noterliği	420.555,53.-YTL.
26-	Uşak İkinci Noterliği	281.853,71.-YTL.
27-	Yalova İkinci Noterliği	146.673,46.-YTL.

MÜNHAL NOTERLİKLER

Aşağıda 2007 yılı gayrisafi gelirleri ve isimleri yazılı olan Üçüncü Sınıf noterlikler münhaldir.

1512 sayılı Noterlik Kanununun 22 ve müteakip maddeleri gereğince Birinci Sınıf, İkinci Sınıf, Üçüncü Sınıf Noterlerden ve Noterlik Belgesi Sahiplerinden bu noterliklere atanmaya istekli olanların ilan tarihinden itibaren bir ay içinde ve istekli oldukları her noterlik için ayrı dilekçe vermek suretiyle Bakanlığımıza veya buldukları yer Cumhuriyet Başsavcılıklarına başvurmaları gerekmektedir.

Başvuruda bulunan ve belge numarası 7000'in altında olan belge sahiplerinin başvuru dilekçelerine 1512 sayılı Noterlik Kanununun 23 üncü maddesi gereğince sabıka kaydı, sağlık raporu, mal bildirimi, kayıtlı olunan barodan hakkında soruşturma ya da disiplin cezası olup, olmadığına ilişkin belge ve Cumhuriyet Başsavcılıklarından temin edilebilecek beyannameyi ve varsa soyadındaki değişikliği gösterir belgeyi eklemeleri gerekmektedir. Eksik belgelerini ilan tarihinden itibaren bir ay içinde tamamlamayan kişilerin istemi dikkate alınmaz.

Posta ile doğrudan doğruya Bakanlığa gönderilmiş olan dilekçeler ve ekleri başvurma süresi içinde Bakanlığa gelmediği takdirde atama işleminde dikkate alınmaz.

Aynı kanunun değişik 30 uncu maddesi uyarınca, atanma emrinin tebellüğünden sonra vazgeçme halinde noterlik belgesi sahipleri de noterler gibi istifa etmiş sayılacaktır.

İlan olunur.

Sıra No	Noterliği Adı	İli	2007 Yılı Gayrisafi Gelirleri
1-	Abana Noterliği	Kastamonu	26.039,00.-YTL.
2-	Altınyayla Noterliği	Burdur	14.797,60.-YTL.
3-	Baskil Noterliği	Elazığ	13.401,35.-YTL.
4-	Bozcaada Noterliği	Çanakkale	20.682,71.-YTL.
5-	Çamlıdere Noterliği	Ankara	23.763,53.-YTL.
6-	Datça Noterliği	Muğla	153.731,14.-YTL.
7-	Gölpazarı Noterliği	Bilecik	37.331,25.-YTL.
8-	Hafik Noterliği	Sivas	29.788,79.-YTL.
9-	İhsangazi Noterliği	Kastamonu	10.273,11.-YTL.
10-	Karpuzlu Noterliği	Aydın	30.562,22.-YTL.
11-	Orta Noterliği	Çankırı	38.374,16.-YTL.
12-	Osmaneli Noterliği	Bilecik	107.490,11.-YTL.
13-	Pazarlar Noterliği	Kütahya	16.859,15.-YTL.
14-	Sason Noterliği	Batman	38.943,48.-YTL.
15-	Söğütlü Noterliği	Sakarya	292.308,47.-YTL.
16-	Taşkent Noterliği	Konya	6.046,06.-YTL.

[R.G. 3 Ağustos 2008 – 26956]

 İçindekilere dön

TEMMUZ / 2008

A) İSTEĞİ ÜZERİNE EMEKLİYE AYRILAN HÂKİM VE SAVCILAR

1-	26138	Ruhi EKİCİ	Konya Hâkimi	08.07.2008
2-	27648	Hatice KÖKTEN	Kocaeli Cumhuriyet Savcısı	08.07.2008
3-	20379	İsmet Atilla HEKİMOĞLU	İstanbul Ağır Ceza Mahkemesi Başkanı	18.07.2008
4-	22127	Alaeddin ŞEN	Bakırköy Cumhuriyet Savcısı	21.07.2008

5-	25121	Serdar KARABIYIK	Ankara Hâkimi	21.07.2008
6-	27745	Halil SERDAROĞLU	Manisa Cumhuriyet Savcısı	21.07.2008
7-	23682	Ramazan Serdar ERKUT	Kadıköy Ağır Ceza Mahkemesi Başkanı	22.07.2008

B) YAŞ HADDİNDEN EMEKLİYE AYRILAN HÂKİM VE SAVCILAR

1-	19359	Ahmet ÇAKAR	Beyoğlu Cumhuriyet Savcısı	01.07.2008
2-	19394	Oktay ÖGEL	Kartal Cumhuriyet Savcısı	01.07.2008
3-	20263	Ali BAL	Bakırköy Cumhuriyet Savcısı	01.07.2008
4-	21977	Savaş AYDAR	Kartal Hâkimi	01.07.2008
5-	19323	Murat COŞAN	Kadıköy Hâkimi	02.07.2008
6-	19947	Hüseyin ERSOY	Sinop Hâkimi	24.07.2008

Duyuru

23 Temmuz 2008 tarih ve 26945 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan,
— Gümrük Müsteşarlığından Gümrük Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik,

26 Temmuz 2008 tarih ve 26948 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan,
— Elektrik Piyasası Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun,
— Serbest Muhasebecilik, Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun,

27 Temmuz 2008 tarih ve 26949 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan,
— Sermaye Piyasası Kurulundan; Gayrimenkul Yatırım Ortaklıklarına İlişkin Esaslar Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri :VI, NO: 21),

29 Temmuz 2008 tarih ve 26951 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan,
— Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bahreyn Krallığı Hükümeti Araasında Askeri İş Birliğine Dair Çerçeve Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun,
— Türkiye Cumhuriyeti ile Gürcistan Arasındaki Serbest Ticaret Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun,

— Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığında; Seferberlik ve Savaş Halinde Uygulanacak İnsan Gücü Planlaması Esasları Hakkında Yönetmelik, yer darlığı nedeniyle Bülten'e alınmamıştır.